

Tartalom

I Állásfoglalások, ajánlások és vélemények

VÉLEMÉNYEK

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Az EGSZB 497. plenáris ülése (2014. március 25–26.)

2014/C 226/01	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Piaci alapú eszközök az erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid-kibocsátású uniós gazdaság megteremtése érdekében (saját kezdeményezésű vélemény)	1
2014/C 226/02	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A szabadfoglalkozású tevékenységek szerepe és jövője 2020 európai civil társadalmában (saját kezdeményezésű vélemény)	10
2014/C 226/03	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az európai biztosító egyesületek statútuma: a civil társadalom nézetei, szerepe és hozzájárulása (saját kezdeményezésű vélemény)	17
2014/C 226/04	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A szociális beruházások hatásai a foglalkoztatásra és az államháztartásra (saját kezdeményezésű vélemény)	21

III Előkészítő jogi aktusok

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

Az EGSZB 497. plenáris ülése (2014. március 25–26.)

2014/C 226/05	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az Európai Bizottság közleménye: A villamos energia belső piacának megteremtése és az állami beavatkozások optimális hozzájárulása (C(2013) 7243 final)	28
2014/C 226/06	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a tengerészekről, valamint a 2008/94/EK, a 2009/38/EK, a 2002/14/EK, a 98/59/EK és a 2001/23/EK irányelv módosításáról (COM(2013) 798 final – 2013/0390 (COD))	35

2014/C 226/07	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi irányelvre a különböző tagállamok anya- és leányvállalatai esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről szóló 2011/96/EU tanácsi irányelv módosításáról (COM(2013) 814 <i>final</i> – 2013/0400 (CNS)).	40
2014/C 226/08	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről szóló, 2007. július 11-i 861/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szóló, 2006. december 12-i 1896/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról (COM(2013) 794 <i>final</i> – 2013/0403 (COD)).	43
2014/C 226/09	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, felhasználásával és felfedésével szembeni védelemlről (COM(2013) 813 <i>final</i> – 2013/0402 (COD)) . . .	48
2014/C 226/10	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat tanácsi rendeletre a Shift2Rail közös vállalkozás létrehozásáról (COM(2013) 922 <i>final</i> – 2013/0445 (NLE)).	54
2014/C 226/11	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az Európai Uniónak az Európai Beruházási Alap tőkeemelésében való részvételéről (COM(2014) 66 <i>final</i> – 2014/0034 (COD))	61
2014/C 226/12	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a büntetőeljárás során az ártatlanság védelme joga egyes vonatkozásainak és a saját tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről (COM(2013) 821 <i>final</i> – 2013/0407 (COD)) Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról (COM(2013) 822 <i>final</i> – 2013/0408 (COD)) Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a szabadságtól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak ideiglenes költségmentességéről, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban biztosított költségmentességről (COM(2013) 824 <i>final</i> – 2013/0409 (COD)) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Előrehaladás a gyanúsítottak és vádlottak eljárási jogaira vonatkozó uniós ütemterv megvalósítása terén – az európai büntető igazságszolgáltatási térség megerősítése (COM(2013) 820 <i>final</i>).	63
2014/C 226/13	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Tárgy: Javaslat tanácsi rendeletre a nukleáris balesetet vagy bármely egyéb radiológiai veszélyhelyzetet követően az élelmiszerek és a takarmányok radioaktív szennyezettsége legmagasabb megengedett mértékeinek megállapításáról - A tervezetet az Euratom-Szerződés 31. cikke értelmében az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elé terjesztették véleményezésre COM(2013) 943 <i>final</i> – 2013/0451 NLE	68
2014/C 226/14	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 89/608/EGK, a 90/425/EGK és a 91/496/EGK irányelvnek a tenyésztéstechnikai jogszabályokra vonatkozó hivatkozások tekintetében történő módosításáról (COM(2014) 4 <i>final</i> – 2014/0033 (COD))	69
2014/C 226/15	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a tenyészállatok és szaporítóanyagaik Unión belüli kereskedelmének és az Unióba történő behozatalának tenyésztéstechnikai és származástani feltételeiről (COM(2014) 5 <i>final</i> – 2014/0032 (COD)).	70

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EGSZB 497. PLENÁRIS ÜLÉSE (2014. MÁRCIUS 25–26.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Piaci alapú eszközök az erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid-kibocsátású uniós gazdaság megteremtése érdekében (saját kezdeményezésű vélemény)

(2014/C 226/01)

Előadó: **Martin SIECKER**

Társelőadó: **Lutz RIBBE**

2013. szeptember 18-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése értelmében saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

Piaci alapú eszközök az erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid-kibocsátású uniós gazdaság megteremtése érdekében.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2014. március 3-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. március 25–26-án tartott, 297. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) 123 szavazattal 2 ellenében, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átállás nem halad elég lendületesen. Ha az EU költség-hatékony és társadalmilag elfogadható módon el szeretné érni a 2050-ig kitűzött céljait, ahogyan arról a tagállamok megállapodtak, és ahogyan azt különböző EGSZB-velemények is támogatták, akkor gyorsabb előrelépésre van szükség. Ez egy egyértelmű, hatékony, szigorú és célirányos szabályozási keret, valamint kiszámítható piaci alapú eszközök (MBI-k) kombinációjával érhető el. A tagállamok által a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésével kapcsolatban elfogadott célkitűzések úgy kerültek kialakításra, hogy lassítsák az erőforrások kimerülését és a globális felmelegedést, és így elhárítsanak egy jövőbeli környezeti válságot. E cél eléréséhez középtávon többek közt a megújuló energia számottevő térhódítására és a szén jelentős mértékű visszaszorítására van szükség, hacsak nem bizonyul életképes és társadalmilag elfogadható megoldásnak a szén-dioxid-leválasztás.

1.2 A jelenlegi pénzügyi és gazdasági válság következtében reflektorfénybe került az energia árazása a magas energiaáraknak – a megszorítások összefüggésében – a háztartások energiaköltségére, valamint az ipar versenyképességére gyakorolt hatása miatt. Az energiát nem a megoldás részének, hanem a fellendülés akadályának tekintik. Foglalkozni kell ezekkel a valós aggodalmakkal, ugyanakkor alapvetően fontos, hogy különösen az energiaszektorban elindulhasson egy hosszú távú átmenetre irányuló program, amelyet célirányos és stabilitásközpontú politikák és kapcsolódó támogatási mechanizmusok támasztanak alá. A piaci alapú eszközök (MBI-k) jelentősége abban áll, hogy ösztönözzék az átmenetet egy erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé, de ezzel párhuzamosan a gazdasági fellendülést is támogassák.

1.3 A környezetvédelmi adóreform (EFR) célja, hogy a természeti erőforrások felhasználásához kapcsolódó negatív hatásokat piaci mechanizmusok révén enyhítse: ez költségvetési szempontból semleges módon, a munkaerőre kivetett adóterhek csökkentésével történik. Ezzel egy időben a környezetvédelmi adóreform következetesebben alkalmazza a „szennyező fizet” elvet, vagyis fokozatosan megszünteti a környezetileg káros támogatásokat, és egyre inkább az erőforrás-felhasználás, nem pedig a munkavégzés lesz az adózás alapja. Ennek eredményeképpen korrigálni tudja a piac nem megfelelő működését, javíthatja a gazdasági hatékonyságot, elősegítheti az olyan új iparágak kialakulását, amelyek fenntartható és helyi munkahelyeket tudnak biztosítani, egyértelmű és kiszámítható környezetet teremthet a környezetvédelmi szempontból innovatív beruházások számára, továbbá – többletbevételek előteremtésével – a recessziót követően hozzájárulhat a költségvetési stabilitás helyreállításához.

1.4 Az energiaárak minden ágazatban növekedtek. Ez számos tagállamban ellenállást váltott ki a háztartások és az ipar részéről. Mélyrehatóan meg kell vizsgálni, hogy honnan erednek ezek a magasabb árak (termelés, elosztás, adók), és meg kell állapítani, hogy a megújuló energiák hol járultak hozzá a villamosenergia-árak növekedéséhez, vagy éppen stabilizálódásához, sőt csökkenéséhez. Az EGSZB arra ösztönzi a tagállamokat, hogy körültekintően folytassák a környezetvédelmi adóreformot, különösen a válság idején, így készítve elő adórendszereik megfelelő időben történő mélyrehatóbb átalakítását. E reformban központi szerepet kell kapnia a megfelelő szén-dioxid-árak biztosításának az EU-ban, majd a szükséges egyeztetések után nemzetközi szinten is. Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a környezetvédelmi adóreformot tegye az európai szemeszter szerves és állandó részévé, kiemelt figyelmet fordítva az energiahatékonyság ösztönzésére.

1.5 A piaci alapú eszközök alkalmazása az EU-ban egyelőre nem eléggé következetes és koherens. Az uniós tagállamok nem használják ki teljes mértékben azokat a lehetőségeket, amelyeket az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra történő átállás kínál az ipar innovációjára és modernizációjára, valamint a foglalkoztatás javítására. A gépjárműipar jó példa arra, hogy szabályozási és piaci alapú eszközök megfelelő ötvözetének alkalmazásával miként lehet sikeresen elérni a szénhidrogén üzemanyagok használatának csökkentésére irányuló célt. Erősíteniünk és fokoznunk kell a piaci alapú eszközök alkalmazását, határozott jelzést küldve ezzel a piacoknak. Az EGSZB felszólítja a tagállamokat, hogy kövessék és alkalmazzák az Európai Bizottságnak a belső energiapiacokról és a rájuk vonatkozó iránymutatásról szóló, nemrégiben megjelent közleményében⁽¹⁾ elfogadott legjobb gyakorlatok elvét. Az egységes energiapiac megvalósítása kétségkívül megszüntetné a tagállamok közötti nagy árkülönbségeket. Az államközi energiahálózatok kiépítése pedig szélesebb körben elérhetővé tenné a tartalékerőműveket, amivel csökkentené a megújuló energiahordozókra való átállás költségét.

1.6 Az EGSZB megjegyzi, hogy piaci alapú eszközöket az energiapolitikai intézkedések mellett más olyan stratégiákhoz is lehet alkalmazni, amelyek a természeti erőforrások hatékony használatát és a szén-dioxid-kibocsátás csökkentését hivatottak előmozdítani. Gondolhatunk itt az újrafeldolgozásra, a fenntarthatóbb hulladék-gazdálkodásra vagy a fenntarthatóbb mezőgazdaságra.

1.7 A környezetvédelmi adóreform ösztönzi az adóterhek a munkavégzésről az erőforrás-felhasználásra való áthelyezését, ezzel elősegítve a létező munkahelyek megtartását és újak létrehozását számos gazdasági ágazatban. Másik lehetőségként a reform megadóztathatja a fosszilis tüzelőanyagok által termelt káros szén-dioxid-kibocsátásokat például egy olyan specifikus ágazaton belül, mint az energiaszektor, a bevételeket olyan tisztább, új technológiák bevezetésének támogatására fordítva, mint a megújuló energiák és az energiahatékonyság. A cél egy sokkal inkább fenntartható energiaszerkezet elérése az átlagos energiaárak vagy -számlák megfizethetőbb szinteken való tartása mellett. A reform úgy képes hozzájárulni a költségvetési konszolidációhoz, hogy közben kevesebb negatív hatást fejt ki a gazdasági növekedésre és a foglalkoztatásra, mint más közvetlen vagy közvetett adók. Az Európai Bizottságnak koordináló és vezető szerepet kellene betöltenie a környezetvédelmi adóreform előmozdításában.

1.8 Az EGSZB számára elfogadhatatlan, hogy egyes környezeti szempontból indokolhatatlanul káros tevékenységek az EU-ban még mindig részesülhetnek támogatásban: közvetlenül a közpénzekből vagy közvetetten, „külső költségek” formájában, melyek a „szennyező fizet” elv nem megfelelő alkalmazása miatt nincsenek beépítve a termék árába. Ezek a támogatások torzítják a piaci jelzéseket és akadályozzák az erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra történő átállást. Az EU évek óta elkötelezett a környezeti szempontból káros támogatások fokozatos megszüntetése és a külső költségek internalizálása mellett. Tekintettel az EU azon célkitűzésére, hogy 2020-ig megszünteti ezeket a támogatásokat, az EGSZB aggasztónak találja, hogy nem történnek hathatós lépések. Az EGSZB sürgeti a tagállamokat, hogy készítsenek kimutatásokat és cselekvési terveket annak érdekében, hogy a kitűzött célnak megfelelően megszűnjenek a környezeti szempontból káros támogatások. Az Európai Bizottságnak e területen is koordináló és vezető szerepet kellene játszania, például ennek az európai szemeszter folyamatába történő beépítésével.

⁽¹⁾ SWD(2013) 439 final.

1.9 A nap- és szélenergia lényegesen kevésbé károsítja a környezetet, mint a fosszilis tüzelőanyagokból nyert energia. A tiszta energiák előállítása optimális esetben figyelembe veszi mind a társadalmi, mind a környezeti érdekeket, csakúgy mint a jövő generációk igényeit, helyben oldja meg az energia előállítását, és ezáltal csökkenti az energiaimporttól való függést, továbbá új munkahelyeket teremt. A tiszta energiák mégsem tudják egyenlő eséllyel felvenni a versenyt a piacon, mivel a fosszilis és az atomenergia egyaránt nagyobb mértékű (közvetlen és közvetett) támogatásban részesül, mint a megújuló energiaforrások. Igazságos módon kell gondoskodni a tiszta energiák fejlesztési esélyeiről. Ezért elengedhetetlen az egyenlő versenyfeltételek kialakítása az energiatermelésben.

1.10 Bár az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átállás általános célját széles körben elfogadják, az átmenet üteme és módja továbbra is intenzív viták tárgyát képezi. Aggodalmat kelt például, hogy sokakban nem tudatosul a recesszióknak és az adósságválságnak az európai gazdaság teherbíró képességére gyakorolt hatása. Kérdéses az is, hogy az átmenet felgyorsítása rövid és középtávon nem rontja-e a versenyképességet. Végül még mindig megoszlanak a vélemények az átállási intézkedésektől várható gazdasági előnyökről, és többen úgy vélik, hogy figyelmen kívül maradnak a negatív hatások. Jelen vélemény tisztában van ezekkel az aggodalmakkal, melyek nyilvánvalóan további viták tárgyát képezik. Az EGSZB ettől függetlenül arra kéri az EU-t és a tagállamokat, tartsák jobban szem előtt, hogy sürgősen szükség van az alacsony szén-dioxid-kibocsátású jövő sikeres megvalósítására.

2. Bevezetés

2.1 Az uniós tagállamok gazdaságai nem alkalmazkodtak elég konzekvensen az éghajlatváltozáshoz. Az EU-ban átfogó és mélyreható vita zajlott arról, hogy a fenntartható fejlődés és az éghajlatváltozás kapcsán a társadalom részéről szükség van-e alkalmazkodásra. A vita eredményeképpen megegyezés született arról, hogy az intézkedések célja a fenntartható fejlődés – és ezen belül a gazdaság „kiszöldítése” – kell hogy legyen. Ezt a politikai orientációt számos dokumentumban megerősítették: a 2001-ben elfogadott, majd 2006-ban felülvizsgált fenntartható fejlődési stratégiában, a 7. környezetvédelmi cselekvési programban, az Európa 2020 stratégia „Erőforrás-hatékony Európa” kiemelt kezdeményezésében, az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervében, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemtervében. Az EGSZB számos véleményben támogatta ezt a célkitűzést.

2.2 Az elmúlt öt évben kisebb-nagyobb mértékben minden tagállamot megérintettek a bankválságból és az államadósság-válságból adódó problémák, melyeket csak súlyosbított az igen komoly gazdasági visszaesés. A megszorítások összefüggésében és tekintettel a globális versenyben jellemző alacsonyabb árakra, a háztartási és ipari energiaárak alakulása kérdéseket vetett fel az EU környezeti és energiapolitikájának végrehajtásával és lehetséges negatív mellékhatásaival kapcsolatban. Kritikus helyzetről van szó, melyet kezelni kell. A piaci alapú eszközöket úgy kell alkalmazni, hogy a gazdaság kiszűrését és fellendülését egyaránt ösztönözzék.

2.3 Bár a vitát részben az éghajlatváltozás váltotta ki, a megbeszélések a társadalmi és gazdasági változásokról is szólnak. Európa sokat nyerhet azon, ha vezető szerepet tölt be az inkluzív, környezetbarát gazdaságra való átállásban. Egy közelmúltban megjelent európai bizottsági tanulmány megerősítette, hogy mivel viszonylag alacsony az energiaigénye és nagy a megújuló energiaforrások aránya, az európai iparnak ezidáig sikerült megőriznie világgpiaci pozícióját. ⁽²⁾ Az EGSZB rámutatott arra, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság milyen lehetőségeket kínál az új, fenntartható üzleti modellek és az ipari szerkezetváltás számára. ⁽³⁾ A sikeres és gyors átállás nemcsak kihívást jelent: a zöld gazdasági modell egyúttal minden eddiginél jobb lehetőséget kínál arra, hogy az Unió a világ vezető gazdasági ereje maradjon. Ugyanakkor féltő, hogy rövid távon, más tényezők mellett az energiaár-képzés is az ipar leépítéséhez vezethet. Mindenképpen foglalkozni kell ezzel a kérdéssel. Az USA és Oroszország alacsony gázárai különösen a magas energiaintenzitású iparágakat érintik. Az ágazatok döntő többségében azonban az energiaköltségek továbbra is kevésbé fontos versenyképességi tényezők, mint az általános termelékenység és a munkaerőköltségek. Az Európai Bizottság az erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra történő átállást az erősebb európai ipart célzó kiemelt kezdeményezésének ⁽⁴⁾ központi elemévé tette, ugyanakkor most arra is rámutatott, hogy erre az átállásra úgy kell sort keríteni, hogy közben figyelembe vesszük a meghatározó gazdasági és politikai realitásokat. ⁽⁵⁾

⁽²⁾ Európai Bizottság: Energy Economic Developments in Europe (European Economy, 2014/1).

⁽³⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A fenntartható növekedést, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságot és az ipari szerkezetváltást szolgáló üzleti modellek, HL C 133., 2013.5.9., 8. o.

⁽⁴⁾ Az Európai Bizottság közleménye – Erősebb európai ipart a növekedés és a gazdasági fellendülés érdekében (COM(2012) 582 final).

⁽⁵⁾ Az Európai Bizottság közleménye – Éghajlat- és energiapolitikai keret a 2020–2030-as időszakra (COM(2014) 15).

2.4 Kétségtelen, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra történő átállás növelné Európa energiabiztonságát. Jelenleg Európa több mint 500 milliárd euró értékben importál gázt és olajat részben politikailag instabil térségekből. Amennyiben az üzemanyagimportot az EU-ban termelt alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiával váltanánk ki, az javítaná az európai gazdaság ellenálló képességét és elősegítené az értékláncok Európában tartását. Ha ez az átállás időben, a változás ütemének ésszerű irányításával és a gazdasági, környezeti és társadalmi érdekek megfelelő egyensúlyával történik, akkor kulcsszerepet játszhat a válság leküzdésében.

2.5 Ez az átállás nem mehet az európai versenyképesség kárára, és alapvető feltétel, hogy a gazdasági tevékenység fellendüljön, azaz több vállalkozás működjön, több ágazatban, több munkavállalót foglalkoztatva. Mindezek kapcsán nem lehet figyelmen kívül hagyni az olcsó energia hatását. Elsősorban a palagázról van szó, melynek köszönhetően újjászületett az amerikai ipar. Az EU gazdaságának is nagy szüksége lenne egy hasonló ipari újjászületésre, hogy újra munkát adhasson az embereknek, és emelkedjenek az adóbevételek. Egy ilyen ipari újjászületéshez egyebek mellett az is kell, hogy az uniós energiaipar biztosabb lábakon álljon és hatékonyabban tudjon reagálni a globális nyomásra, valamint hogy továbbra is cél legyen az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság megteremtése.

2.6 Az EU célja, hogy 2050-re az 1990-es adatokhoz képest 80–95 %-kal csökkentse a szén-dioxid-kibocsátást. Az Európai Bizottság úgy véli, hogy e cél elérése érdekében minden évben az európai GDP további 1,5 %-át kellene az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság megvalósítására fordítani. Az Európai Bizottság becslése szerint évi 50 milliárd eurós költsége van annak, ha semmit nem teszünk. Ugyanakkor a több tízmillió munkanélküli vagy alacsony életszínvonalon megélni kénytelen uniós polgár számára ezek a „jövőbeli költségek” sokkal kevésbé tűnnek valóságosnak, mint jelenlegi nehézségeik. Ha nem sikerül orvosolni ezt a nyilvánvaló feszültséget, akkor a célkitűzések elérése jelentősen több pénzbe fog kerülni és több időbe fog telni.

2.7 A célok és a szabályozások jórészt szavak, a politika viszont tetteken alapul. Az eddig megtett lépések nem elegendők a célok eléréséhez. Ennek több oka is van: a pénzügyi válság, a tagállamok tértelensége, visszalépés a tagállamokban a kapcsolódó politikák terén, illetve az olaj- és gázipar ellenállása. Ehhez jön még, hogy az amerikai palagáz-ágazat gyors fejlődéséhez vagy a fukusimai tragédiához hasonló új fejlemények vagy történések előre nem látott hatásaként komoly bizonytalanság lépett fel, illetve kiigazításokra került sor. Az így kialakuló „stop-and-go” politikák nem képesek biztosítani a szükséges stabil és kiszámítható keretet. Ahhoz, hogy késlekedés nélkül haladhasson az átállási folyamat, egyrészt egyensúlyt kell teremtenünk a politikai rugalmasság és a hosszú távú beruházások iránti elkötelezettség között, másrészt támogatásról kell gondoskodnunk megfelelő piaci alapú eszközök révén. Ehhez intenzív párbeszédre van szükség az energilánc valamennyi szereplője, az uniós intézmények, a tagállamok, az ipar és a nyilvánosság között.

2.8 Az összes többi piaochoz hasonlóan az energiapiac is reagál az árjelzésekre a hatályos szabályozási kereten belül. Amennyiben az energiapiac nem biztosítja az átállási tervben szereplő energiaszerkezetet, akkor ez azt jelenti, hogy az árjelzések rosszak. A jelzéseket meg lehet változtatni, de garantálni kell, hogy a gazdasági és társadalmi szereplők nem szenvednek komolyabb kárt.

2.9 Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra történő átálláskor figyelembe kell venni a társadalmi hatásokat, különösen a foglalkoztatásra gyakorolt hatást. Az Európai Bizottság szerint a zöld gazdaságban a válság során végig növekedett az új munkahelyek száma, és az előrejelzések szerint ez a tendencia viszonylag stabil. Ha csak az energiahatékonysággal és a megújuló energiával kapcsolatos ágazatokat nézzük, akkor is 5 millió új munkahellyel számolhatunk 2020-ig. ⁽⁶⁾

A megfelelő átálláshoz aktív foglalkoztatáspolitikákra van szükség a tisztességes munka biztosítása érdekében. Ennek kulcsa egy gazdasági újjászületés, az ahhoz kapcsolódó energiapolitikai, infrastrukturális és piaci követelményekkel együtt. Alaposan meg kell vizsgálni az alacsony jövedelmű háztartásokra és az energiaárakra gyakorolt hatást. Ezen túlmenően az energiapiac az energiaárak sokszor nem tükrözik megfelelően a különböző energiaforrások valós költségeit. A megújuló energiaforrásoktól eltérően a hagyományos források sok költsége nem jelenik meg elkülönítve az energiaárakban és nincs kifizetve az energiaszámlával, hanem a kormány költségvetésének részeként, támogatások formájában, valamint az egészségre és a környezetre gyakorolt káros hatások külső költségeibe rejtve jelenik meg.

⁽⁶⁾ Az Európai Bizottság közleménye – Út a munkahelyteremtő fellendülés felé (COM(2012) 173 final).

2.10 Az európai energiaárakról és -költségekről szóló európai bizottsági közlemény⁽⁷⁾ áttekintette az energiaárak átfogó témakörét, illetve azt, hogy az energetikai költségeknek milyen hatásuk van a háztartási és az ipari fogyasztókra. A közlemény többek között arra a következtetésre jut, hogy minél költséghatékonyabban kell alkalmazni azokat az intézkedéseket, amelyeket az „árak energiapolitikai illetékből és adóból álló”, az utóbbi években a leginkább megemelkedett részből finanszíroznak.

3. Piaci alapú eszközök

3.1 Általános megjegyzések

3.1.1 Számos uniós szabályozás született annak érdekében, hogy sikerüljön csökkenteni a szén-dioxid-kibocsátást. A szabályozási keret önmagában semmit nem tud elérni; az átmenet alátámasztásához a „büntess és jutalmaz” elven alapuló pénzügyi és gazdasági ösztönzőkre van szükség. Ebben a folyamatban fontos szerep jut a piaci alapú eszközöknek, mint például a környezetvédelmi adóknak, a kibocsátáskereskedelmi rendszernek és a támogatások reformjának.⁽⁸⁾

3.1.2 Ezek az eszközök képesek a piaci tevékenység eredményeinek módosítására, mivel a külső költségek internalizálásával javítják az árjelzések rendszerét, és nagyobb rugalmasságot, illetve támogatást biztosítanak a vállalkozások számára a célok eléréséhez, és ösztönzik a hatékonyságot és az innovációt.

3.1.3 Az EU és a tagállamok kidolgoztak bizonyos eszközöket, például a környezetvédelmi adóreformot, a környezetvédelmi szempontból káros támogatások fokozatos megszüntetését, a kibocsátáskereskedelmi rendszert, valamint a megújuló energiaforrások használatának és a zöld közbeszerzéseknek az ösztönzését. A rendelkezésre álló eszközök elvileg képesek a feladat megoldására. A probléma a jogszabályi végrehajtással, a megfelelő alkalmazással, az ellenőrzéssel és a betartatással van; ennek kapcsán biztosítani kell a társadalmi támogatottságot. Ha ez a lánc nem elegendően fejlett, akkor valós annak a veszélye, hogy az eszközök nem működnek megfelelően, és így az eredmények nem érik el a megfelelő szintet, illetve aránytalan költségek jelentkeznek a háztartásoknál és az iparban. E tökéletlenségek miatt szembeötlő különbségek vannak az egyes tagállamok között az energetikai költségekben.

3.1.4 Amennyiben az EU el akarja érni az alacsony szén-dioxid-kibocsátással kapcsolatos céljait, akkor fel kell gyorsítania az erre irányuló folyamatot és meg kell győznie a közvéleményt. Elő kell mozdítanunk az energiatakarékosságot, és a fosszilis energiaforrásokból előállított energiát megújuló energiával kell kiváltanunk – mindkét tényező kulcsfontosságú a zöld gazdaságra való áttérésben. A szénalapú megújuló forrásokra épülő energiaellátásra való áttérés során gondoskodni kell tartalék üzemanyagforrásokról, és köztes fázisokra is szükség van, melyek során többek közt gázt vagy nukleáris energiát használunk. A tagállamok nem alkalmazzák elég határozottan a rendelkezésre álló eszközöket ahhoz, hogy kellően erős lökést adjanak a piacnak a jobb teljesítmény eléréséhez. Olyan fontos eszközöket, mint amilyenek a környezetvédelmi adók például, nem alkalmaznak megfelelő mértékben.

Ez nagyrészt azért van így, mert a rendelkezésre álló energiaszerkezet – a földrajzi adottságok, az éghajlat, a természeti erőforrások és a történelmi háttér különbségei miatt – tagállamonként más és más, és ennek megfelelően a tagállamok szén-dioxid-csökkentési cselekvési tervei és a piaci alapú eszközök alkalmazási spektruma is eltérő.

3.1.5 Az EGSZB szerint a megújuló energiának is benne kell lennie az energiaszerkezetben, méghozzá kiemelt helyen, úgy, hogy az garantálja, hogy az energiapolitikák a gazdasági fejlődést és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérést egyaránt elősegítsék. Mindazonáltal még ha eltérőek is az egyes tagállamok körülményei, az EGSZB szorgalmazza, hogy minél előbb építsék ki teljesen a transzeurópai energiahálózatokat. Ezek a hálózati kapcsolatok értékes többletforrásokkal szolgálhatnak minden egyes nemzeti stratégiához.

3.1.6 A környezetvédelmi politikának szorosan kapcsolódnia kellene a többi szakpolitikai területhez. Az elektromos áram decentralizált előállítása a vidéki területeken számos új munkahelyet teremthet. A környezetvédelmi politika és a regionális politika, illetve a regionális alapok összekapcsolása lényegesen javíthatná a vidéki területeken élők életminőségét.

⁽⁷⁾ Az Európai Bizottság közleménye – Energiaárak és -költségek Európában (COM(2014) 21 final).

⁽⁸⁾ Zöld könyv a környezetvédelmi és a kapcsolódó politikai célokra szolgáló piaci alapú eszközökről (COM(2007) 140 final).

3.2 A környezetvédelmi adók

3.2.1 Ezek mögött az adók mögött az az elképzelés áll, hogy a környezetszennyező gazdasági tevékenységeket meg kell adóztatni a piaci árakban nem tükröződő tényleges gyártási és fogyasztási költségek láthatóvá tétele érdekében, a „szennyező fizet” elvvel összhangban. Ez a helyzet például Lengyelországban, ahol a szennyező vállalatoknak be kell fizetniük a nemzeti környezetvédelmi és vízgazdálkodási alapba, amelyből támogatásokat adnak fenntarthatósági programokhoz. Az EU-ban a közvetlen és közvetett adók kivetésének a joga a tagállamok hatáskörébe tartozik. Csak nagyon kevés tagállamban vannak külön környezetvédelmi adók; de több jó példa is akad (pl. Finnországban, Svédországban, Dániában, Hollandiában, Németországban, az Egyesült Királyságban, Szlovéniában, Észtországban). Az adóátrendezések mértéke tagállamonként változik; az ebben érintett pénz összegét évi több mint 25 milliárd euróra becsülik.⁽⁹⁾

3.2.2 A környezetvédelmi adók néhány tagállamban elért sikere ellenére a környezetvédelmi adóreform még nem használta ki a benne rejlő teljes potenciált, amely széles körű változást hozhat a költségvetési politikákban. Hangsúlyozni kell, hogy a környezetvédelmi adóreform hatalmas lehetőségeket kínál, különösen a foglalkoztatás javítására irányuló intézkedések részeként. Ha Hedegaard biztos mottóját – „Azt adóztasd, amit elégetsz, ne azt, amit megkeresel!” – átültetjük a gyakorlatba, és az adóterhek a munkavégzésről az erőforrás-felhasználásra kerülnek át, akkor a munkáltatók munkaerőköltségei csökkennek és könnyebb lesz új munkahelyeket létrehozni, nemcsak a zöld piaci résekben, hanem számos gazdasági ágazatban. A környezetvédelmi adóreform az államháztartások költségvetési konszolidációt célzó általános szerkezetváltásának sarokköve kellene hogy legyen. Természetesen egy ilyen jellegű reform összességében nem növelheti az adóterheket, és az is fontos, hogy költséghatékony és ökohatékony legyen. El kell kerülni, hogy az energiaárak növekedése nagyobb legyen annál, mint amit energiahatékonysággal meg lehet takarítani.

3.2.3 A környezetvédelmi adóreform elősegítheti a költségvetési hiányok megszűnését is. A környezetvédelmi adók úgy képesek hozzájárulni a költségvetési konszolidációhoz, hogy kisebb negatív hatást fejtenek ki a gazdasági növekedésre és a foglalkoztatásra, mint más közvetlen vagy közvetett adók, például a jövedelemadó vagy a héa.⁽¹⁰⁾ Az éves növekedési jelentésben és az európai szemeszter során az Európai Bizottságnak jobban figyelembe kellene vennie a környezetvédelmi adóreformok előnyeit.

3.3 A káros támogatások fokozatos megszüntetése

3.3.1 Az EU 2020-ig fokozatosan meg kívánja szüntetni a környezetvédelmi szempontból káros támogatásokat (EHS).⁽¹¹⁾ Az Európai Bizottság 2006-ban és 2009-ben tett erre ígéretet. Majd – szintén 2009-ben – a G-20-ak csúcstalálkozóján is megállapodtak arról, hogy megkezdik „az alacsony hatékonyságú fosszilis tüzelőanyagoknak nyújtott, a pazarló fogyasztást ösztönző támogatások” fokozatos megszüntetését. Ez a kötelezettségvállalás szerepel az Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés keretében és a Rio+20 konferencia eredményei között is. Mindezen ígéretek ellenére nem történt megfelelő mértékű előrelépés.

3.3.2 Globális szinten az OECD jelentést készített a tagországokban nyújtott, környezetvédelmi szempontból káros támogatásokról: évente összesen 55–90 milliárd dollárnyi közvetlen költségvetési támogatást és adókedvezményt biztosítanak a fosszilis tüzelőanyagok számára.⁽¹²⁾ Az IEA (Nemzetközi Energiaügynökség) úgy számol, hogy a fosszilis tüzelőanyagoknak világszinten nyújtott támogatások elérik az 523 milliárd amerikai dollárt, és ezeket „első számú közellenség”-nek nevezi.⁽¹³⁾ A Világbank becslései szerint a fosszilis tüzelőanyagok éves támogatása mintegy 775 milliárd amerikai dollár. Amennyiben nem változik a politika, a fosszilis tüzelőanyagok támogatása néhány éven belül az egekbe szökik majd, és rengeteg további problémát fog okozni. A támogatások 2020-ig történő fokozatos megszüntetésének hatására az energiakereslet jelentősen csökkenni fog, a szén-dioxid-kibocsátás pedig 1,7 gigatonnával mérséklődik, és emelkedik a kormányok bevétele.

⁽⁹⁾ Európai Környezetvédelmi Politikai Intézet (IEEP), Reforming environmental taxes and harmful subsidies: challenges and opportunities [A környezetvédelmi adók és a káros támogatások reformja: kihívások és lehetőségek].

⁽¹⁰⁾ Vivid Economics, Carbon taxation and fiscal consolidation: the potential of carbon pricing to reduce Europe's fiscal deficits [Élénk gazdaságok, szén-dioxid-adóztatás és költségvetési konszolidáció: a szén-dioxid-árazás lehetőségei az európai költségvetési hiányok mérséklésében], az Európai Éghajlatvédelmi Alapítvány és az Európai Zöld Költségvetés számára készült jelentés, 2012. május.

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1386/2013/EU határozata (2013. november 20.) a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról.

⁽¹²⁾ OECD, Fossil fuel subsidies: billions up in smoke? [A fosszilis tüzelőanyagok támogatása: füstbe ment milliárdok?], 2013.

⁽¹³⁾ Európai Szélerenergia Szövetség, sajtóközlemény, 2013. február 4.

3.3.3 Nem állnak rendelkezésre átfogó adatok az EU-ban a fosszilis tüzelőanyagok számára mindeddig biztosított támogatásokról, a különböző forrásokból származó adatok eltérőek. Az általános kép erőteljes támogatásokról árulkodik. Uniós szinten a fosszilis tüzelőanyagok támogatására évente mintegy 68,8 milliárd eurót költenek, ebből 26 milliárd euró közvetlen támogatás, 42,8 milliárd euró pedig az az összeg, amelyet a tagállamok és polgárai a káros társadalmi és egészségügyi hatások miatt kénytelenek kifizetni. ⁽¹⁴⁾ A környezetre káros támogatásokat nem az egészség és a környezet tudatos károsítása érdekében vezették be; ennek más, pozitív céljai voltak, például olcsó energia biztosítása helyi forrásokból vagy munkahelyteremtés. Az EGSZB arra ösztönzi a tagállamokat, hogy sürgősen vizsgálják meg, még mindig kívánják-e ezeknek a céloknak a támogatását, és ha igen, akkor azt hogyan tehetnék meg környezetbarát módon. Egy lehetséges kiindulási pont egy uniós szintű leltár lenne, amely áttekintést nyújtana az ilyen támogatásokról.

3.3.4 Az állami költségvetésekből nyújtott közvetlen támogatásokon és az externális egészségügyi költségeken kívül figyelembe kell még venni a fosszilis tüzelőanyagok elégetésével a környezetre kifejtett káros hatások további költségeit is, így például a környezeti károk és a globális felmelegedés által okozott heves viharok és áradások utólagos költségeit. Ezek a „külső költségek” a „szennyező fizet” elvének nem megfelelő alkalmazásából adódnak. A Német Szövetségi Környezetvédelmi Hivatal szerint a szén-dioxid-kibocsátás tonnánkénti externális költsége mintegy 80 euró, ⁽¹⁵⁾ ami 290 milliárd eurónyi többletköltséget jelent abból kiindulva, hogy a tüzelőanyagok elégetésével kapcsolatos tevékenységek 3 652 milliárd tonnányi szén-dioxid-kibocsátást okoznak. ⁽¹⁶⁾ Az atomerőműveket összesen 35 milliárd euróval támogatja az EU, de ebben nincs benne a baleseti kockázat fedezésének és a hulladéklerakásnak a költsége. A megújuló energiák jelenleg évi 30 milliárd euró közvetlen támogatásban részesülnek.

3.3.5 A fenti egyenlőtlenségek ellenére a megújuló energiák technológiája rohamosan fejlődik, és az utóbbi években a megújuló energia ára gyorsan csökkent (a fotovoltaikus panelek ára 85 %-kal csökkent), és az ágazat rengeteg új munkahelyet teremtett, míg a fosszilis energia ára változatlanul magas. 2013 októberében az energiaágazat érdekcsoportjai megálljt parancsoltak a megújuló energiák támogatásának, és az atomenergiának nyújtott támogatások növelését sürgették. Ha ez megtörténik, akkor a megújuló energiák az egyenlő versenyfeltételek teljes hiánya miatt nem lesznek majd képesek felvenni a versenyt más energiaellátási rendszerekkel.

3.3.6 Nem minden támogatás káros. Olyan helyzetekben, amikor új technológiák kidolgozására van szükség a jövő fenntarthatóbb gazdaságának támogatásához, hasznos lehet a támogatásnyújtás a kezdeti kutatás, fejlesztés és infrastruktúraépítés elősegítése érdekében, amíg az új technológiák maguk is megállják a helyüket a piacokon. Az ilyenfajta támogatás kulcsfontosságú szerepet játszott a megújuló energia fejlesztésének kezdeti szakaszaiban, és továbbra is szükséges, amíg a megújuló energiák nem honosodnak meg teljes mértékben versenyképes jövőbeli energiaforrásként.

3.3.7 Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve szerint a tagállamoknak egy meghatározott módszertan alapján 2012-re már azonosítaniuk kellett volna a legfontosabb, környezetvédelmi szempontból káros támogatásokat, továbbá el kellett volna készíteniük ezek fokozatos megszüntetésének terveit és ütemezéseit, és nemzeti reformprogramjaik részeként jelentést kellett volna tenniük minderről. Ezeket a lépéseket nem hajtották végre kielégítő mértékben. A Környezetvédelmi Főigazgatóság egyik 2012-es tanulmánya áttekinti az EU-ban a környezetvédelmi szempontból káros támogatásokat, ⁽¹⁷⁾ és ütemtervet javasol azok felülvizsgálatára. Az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie ezen eszköz alkalmazását a jelenlegi európai szemeszter során.

3.4 A kibocsátáskereskedelmi rendszer

3.4.1 Az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere (EU ETS) Európa legfontosabb gazdasági eszköze, amely a „kibocsátáskorlátozó és -kereskedelem” elvén alapul, és az üvegházhatású gázok kibocsátásának mérséklésére törekszik. A rendszer célja, hogy erőteljesen ösztönözze a vállalatokat, hogy fordítsanak erőforrásokat az üvegházhatás megelőzésére, ugyanakkor rugalmasságot biztosít számukra a tekintetben, hogy ezt a leghatékonyabb módon tegyék.

⁽¹⁴⁾ A közvetlen támogatásokról szóló adatok a következő kiadványokból származnak: OECD (2013), Inventory of Estimated Budgetary Support and Tax Expenditures for Fossil Fuels [A fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos becsült költségvetési támogatások és adókiadások jegyzéke] 2013, OECD, IVM Institute for Environmental Studies (Környezetvédelmi Tanulmányok Intézete) (2013), „Budgetary support and tax expenditures for fossil fuels: an inventory for six non-OECD EU countries” [A fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos költségvetési támogatások és adókiadások: hat nem OECD-tag uniós országról készített jegyzék]; az egészségre gyakorolt hatásokról szóló adatok a HEAL (Health and Environment Alliance) egy 2013. évi jelentéséből származnak: The unpaid health bill – how coal power plants make us sick [A kifizetetlen egészségügyi számla – hogyan betegítenek meg a széntüzelésű erőművek], lásd a Süddeutsche Zeitung 2013. október 14-i számában megjelent cikket is: <http://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/foerderung-der-energiebranche-oettinger-schoent-subventionsbericht-1.1793957>.

⁽¹⁵⁾ Német Szövetségi Környezetvédelmi Hivatal: Schätzung der Umweltkosten in den Bereichen Energie und Verkehr [Az energiaipar és a közlekedés területén jelentkező környezeti költségek becslése].

⁽¹⁶⁾ Forrás: EU energy in figures – statistical pocketbook 2013 [Az EU energiaágazata számokban – statisztikai zsebkönyv, 2013]: 1 412 millió tonna az energiaiparban, 577 millió a feldolgozóiparban és az építőiparban.

⁽¹⁷⁾ Európai Környezetvédelmi Politikai Intézet (IEEP): Study supporting the phasing-out of environmental harmful subsidies [Tanulmány a környezetvédelmi szempontból káros támogatások fokozatos megszüntetésének elősegítéséről], 2012. október.

3.4.2 Az EU ETS jelenleg a kínálat és a kereslet egyensúlyának a felbomlásával küzd, és emiatt nincs elegendő pénzügyi ösztönzés az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő beruházásokhoz. A kibocsátási egységek túlkínálata jórészt a váratlanul súlyos gazdasági válság, valamint a nemzetközi jóváírások nagymértékű használatának az eredménye. Mihamarabb szükséges az ETS strukturális reformja, hogy erős ösztönzőként működhessen az alacsony szén-dioxid-kibocsátású beruházások számára. A felesleges kibocsátási egységeket ki kell vonni a piacról, a megmaradó jogokat pedig össze kell kapcsolni a jövőbeli szén-dioxid-kibocsátáscsökkentési célokkal, melyek az EU céljának eléréséhez – az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság 2050-ig történő megvalósításához – szükségesek. Egy ilyen reform során figyelembe kellene venni annak technológiai kivitelezhetőségét és gazdasági életképességét is a különböző iparágakban, és számba kell venni a lehetséges nem kívánt következményeket.

3.5 A szén-dioxid-kibocsátás határokon történő kiigazítása

3.5.1 A CO₂-kibocsátásáthelyezés problémájának kezelése érdekében olyan további lépésekre van szükség, mint például a szén-dioxid-kibocsátás határokon történő kiigazítása, melynek célja a szén-dioxid-kibocsátás egyenlő versenyfeltételek biztosítása melletti mérséklése. E rendszer keretében a behozott termékek ára a határokon a rájuk kiszámított kibocsátási tömeg alapján emelkedik. Egy nemrégiben készült tanulmány⁽¹⁸⁾ modelljei azt mutatják, hogy ez a kiigazítási eszköz az érintett ágazatokban jelentős mértékben képes csökkenteni a szén-dioxid-kibocsátás áthelyezését.

3.5.2 Ugyanakkor ezt a kiigazítási mechanizmust a jelenleg tervezett formában Európa néhány fontosabb kereskedelmi partnere nem támogatja. Ezt a kérdést a WTO keretében kell megvitatni. A szerződés lehetővé teszi az ilyen „nem kereskedelmi jellegű” kérdések mérlegelését. Az ehhez kapcsolódó, a szén-dioxid-árakról való globális megállapodás híján jelentkező nehézségeket nem szabad alábecsülni. Ezek az aggályok az eszköz hatékonyabb kialakításával megszüntethetőek lehetnek. A szén-dioxid-adók határokon történő kiigazításának a lényege nem egy dömpingellenes eszköz létrehozása, hanem egy globális, fenntartható éghajlati politikához történő hozzájárulás, amennyiben ezt a mechanizmust jól megtervezik.

3.6 A fenntartható energia támogatása

3.6.1 A megújuló energiák előmozdítása az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átállás egyik alapvető eleme. A piaci alapú eszközök ebben fontos szerepet játszhatnak. Ezeknek az eszközöknek a bevezetése a tagállamok feladata, melyek közül többen is elfogadtak különféle eszközöket a megújuló energiák támogatására: ide tartoznak a beruházási támogatások és operatív támogatások, ideértve a garantált átvételi árak rendszerét is. A tapasztalatok számos tagállamban azt mutatják, hogy ez utóbbi rendszer eredményezte a megújuló energiák termelésének a legnagyobb mértékű emelkedését, gyakran garantált és bőséges megtérülést biztosítva a beruházások számára.

3.6.2 Fontos azonban, hogy a megújuló energiátípusok elterjedésének ösztönzését szolgáló átvételi árakat ne kizárólag az energiaárak általános emelésével finanszírozzák, mivel ebben az esetben fennáll annak a veszélye, hogy a közhangulatot a tarifa és maguk a megújuló energiaforrások ellen fordítják. Sajnálatos módon ez sok helyen így történt, és a negatív közhangulat veszélye nagyon is valóságos. Sürgős korrekciós intézkedésekre van szükség a polgárok „zöld forradalom” iránti támogatásának megszilárdítása érdekében.

3.6.3 Az, hogy a tagállamok különféle támogatási rendszereket alkalmaznak, fokozza az európai energiapiac széttagoltságát. Az EGSZB támogatja a piaci alapú eszközök alkalmazását, melyek elősegítik a tagállami rendszereknek az európai energiapiacba történő integrálódását. Az együttműködési mechanizmusoknak a megújuló energiákról szóló 2009. évi irányelvben leírtak szerinti alkalmazása létfontosságú az uniós szinergiáknak a villamosenergia-piacon történő jobb alkalmazása érdekében is.⁽¹⁹⁾

3.7 Piaci alapú eszközök a gépjárműiparban

3.7.1 A gépjárműipar általában véve jó példa a piaci alapú eszközök sikeres alkalmazására. Az átállás célja a szénhidrogén üzemanyagok használatának csökkentése és végül megszüntetése az ágazatban. A stratégia négy elemből áll: szabályozás, technológia, infrastruktúra és piaci alapú eszközök. A szabályozás az üzemanyag-hatékonyság javítására és a belső égésű motorral üzemelő új járművek kibocsátásának csökkentésére szolgál. A technológia lehetővé teszi a szénhidrogénre vonatkozó jogszabályoknak való megfelelést és az elektromos járművek kifejlesztését. Ahogyan az elektromos járművek egyre szélesebb körben elterjednek, szükségessé válik egy mérőegységekkel ellátott feltöltőállomások, akkumulátorcserét stb. biztosító infrastruktúra kiépítése, amely leképezi és végül helyettesíti majd a jelenlegi, szénhidrogén-ellátást biztosító infrastruktúrát. Hasonlóan a szabályozáshoz, a technológiához és az infrastrukturális fejlesztésekhez, a piaci alapú eszközök is meghatározó szerepet játszhatnak az átállásban.

⁽¹⁸⁾ Vivid Economics, Carbon taxation and fiscal consolidation: the potential of carbon pricing to reduce Europe's fiscal deficits [Élénk gazdaságok, szén-dioxid-adóztatás és költségvetési konszolidáció: a szén-dioxid-árakozás lehetőségei az európai költségvetési hiányok mérséklésében], az Európai Éghajlatvédelmi Alapítvány és az Európai Zöld Költségvetés számára készült jelentés, 2012. május.

⁽¹⁹⁾ SWD(2012) 164 final.

3.7.2 A piaci alapú eszközök alkalmazása legszembetűnőbben a szénhidrogén alapú üzemanyagokra kivetett adók emelkedésében nyilvánul meg. Ennek hatására a belső égésű motorral üzemelő járművek tulajdonosai kisebb, üzemanyag-hatékonyabb járművek, valamint tömegközlekedési eszközök és kerékpárok használatára tértek át. A belső égésű motorral üzemelő járművekre vonatkozó adózási szabályokat is úgy módosították, hogy ösztönözzék az üzemanyag-hatékony járművek vásárlását és használatát, a vételárra kivetett adók vagy a gépjárműhasználatra kivetett éves adók révén. Ugyanezt a differenciált gépjárműadó-rendszert alkalmazzák az elektromos járművek támogatására is, azonban az ilyen járművek széles körű elterjedésének még számos egyéb akadálya van.

3.8 Zöld közbeszerzés

3.8.1 Az EU GDP-jéből történő 16 %-os részesedésével a közbeszerzés jelentős piaci szereplő. A zöld közbeszerzés ezért fontos eszköz a környezetbarát termékek és szolgáltatások ösztönzése terén. Az Európai Bizottság az utóbbi években – a fenntartható termelésről és fogyasztásról szóló cselekvési terve, valamint a zöld közbeszerzésről szóló közleménye révén – igyekezett az iránymutatások és a támogatások átfogó rendszerét kidolgozni. A tagállamok teljesítményének értékelése alapján azt az indikatív célt tűzte ki, hogy 2010-re az összes kiadás 50 %-a legyen környezetbarát. Ennek elérésétől még messze vagyunk, ezért e célnak nagyobb hangsúlyt kellene kapnia a tagállamok cselekvési terveiben.

3.9 A magánszektor befektetései

3.9.1 A termelés és fogyasztás fenntarthatóbb modelljére való átállás az energiaszektorban és egyéb ágazatokban a gazdaság alapvető szerkezeti átalakítását feltételezi. Ez nem valósítható meg kizárólag kormányok és kormányzati politikák révén, hanem széles körű társadalmi szerepvállalást követel meg az adott problémák tekintetében és átfogó együttműködési párbeszédet az összes érintett érdekcsoporttal a konszenzuseresés és a szükséges változtatások iránti elkötelezettség biztosítása érdekében. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság ütemterve szerint a magán- és a közszférának évente további 270 milliárd eurót kell befektetnie a következő négy évtizedben. Ezeknek a beruházásoknak az egyharmada finanszírozható közpénzekből, a további kétharmad részt a magánszektorban kell biztosítani. Ezek hosszú távú befektetések; az Európai Bizottság ezeket központi kérdésnek tekinti ahhoz, hogy az EU ismét tovább tudjon lépni az intelligens, fenntartható és inkluzív gazdaság irányába, például az európai hosszú távú befektetési alapok (EHTBA-k) és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz révén.

3.9.2 Az OECD egyik 2012-es környezetvédelmi munkadokumentumában megfogalmazott ajánlása szerint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes infrastruktúrába és a zöld növekedésbe történő beruházások lehetővé tétele érdekében a kormányoknak átfogó, stratégiai infrastruktúraterveket kellene kidolgozniuk, a nemzeti éghajlatváltozási célokkal szoros összhangban. Az Európai Bizottságnak a fenntartható jövő érdekében lehetőség szerint ilyen befektetési környezetet kellene teremtenie az EHTBA-k számára is. Ennek kapcsán az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz és az EHTBA-k befektetési prioritásait összhangba kellene hozni az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemtervében, a 2050-ig szóló energiaügyi ütemtervben, az alkalmazkodási stratégiában, továbbá a most tárgyalás alatt álló, 2030-ig szóló éghajlat-változási és energiacsomagban foglalt célokkal.

3.9.3 Az ilyen jellegű alapok megkönnyítenék ezt a fajta befektetési formát. Mivel a finanszírozandó eszközök hosszú távú természete az intézményi nagybefektetők felelősségének felel meg, ezek az alapok a tőkepiacokról is vonhatnak forrásokat. Fontos azonban, hogy ezek a befektetések vonzóak legyenek azáltal, hogy alacsony a kockázat (elsősorban a szabályozási), elegendő profittal lehet számolni és a támogatott projektek pénzügyileg és műszakilag is szilárd alapokon állnak.

3.9.4 Szükség van a tőkepiaci forrásokat vonzó innovatív alapokra és pénzügyi eszközökre. A bankszektor ugyanakkor továbbra is jórészt hagyományos hitelviszonyt megtestesítő eszközökkel fogja az európai gazdaságot támogatni. A banki normák környezetbarátabbá tétele ezért alapvető követelményként jelenik meg, ha a magánfinanszírozások súlypontját a hagyományos befektetésekről az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes projektekbe történő befektetések felé kívánjuk eltolni. Az éghajlat-változási és energiaügyi célok elérése érdekében innovatív pénzügyi eszközök révén mozgósítani kell a magánfinanszírozást a beruházásokhoz, különben ezekre nem fog sor kerülni.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A szabadfoglalkozású tevékenységek szerepe és jövője 2020 európai civil társadalmában (saját kezdeményezésű vélemény)

(2014/C 226/02)

Előadó: Arno Metzler

2013. február 14-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

A szabadfoglalkozású tevékenységek szerepe és jövője 2020 európai civil társadalmában

(saját kezdeményezésű vélemény) ⁽¹⁾.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2014. február 10-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésen (a 2014. március 25-i ülésnapon) 210 szavazattal 8 ellenében, 11 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. A szabadfoglalkozások rendszere, társadalmi alkalmazkodást feltételezve, a jövő tekintetében képes arra, hogy jelentősen hozzájáruljon a társadalmi javakkal – például az egészségüggyel – kapcsolatos feladatok színvonalas ellátásához, a közszolgálati feladatok ellátásához, a polgári jogok védelméhez és a gazdasági fellendülés biztosításához. A szabadfoglalkozású tevékenységek minden demokratikus társadalomnak alkotóelemei, és jelentős növekedési potenciállal bírnak a foglalkoztatás és a GDP szempontjából.

1.2. A „szabad foglalkozások” fogalmát néhány tagállamban nem használják. Annak rendszere, valamint a hozzá kapcsolódó társadalmi problémák és megoldások viszont EU-szerte léteznek. A kritikai megjegyzések gyakran a felügyelet és a minőségbiztosítás végrehajtása során jelentkező hiányosságokra vonatkoznak, amelyeket rendszeresen a végrehajtási deficitok okoznak, és nem rendszerhibát jelentenek.

1.3. A szabályokon alapuló szabályozás („*rules-based regulation*”) és az elveken alapuló szabályozás („*principles-based regulation*”) is alkalmas a szabadfoglalkozású tevékenységek optimális szabályozására.

1.4. A szabadfoglalkozásúak szolgáltatásnyújtásának egyik jellemzője a szolgáltatás nyújtója és annak címzettje közötti információs aszimmetria. A szolgáltatások az élethez, az egészséghez, a joghoz kapcsolódó egzisztenciális kérdéseket, valamint lényeges gazdasági témákat érintenek. A szolgáltatásnyújtónak ezért különlegesen magas szakmai és etikai követelményeknek kell megfelelnie.

1.5. Bizonyos szakmák esetében számos országban árszabályozások vannak érvényben, ami fogyasztóvédelmi célokat szolgálhat. Az árszabályozásokat különösen fontos indokolni, és oly módon kell azokat kialakítani, hogy közérdekű célokat szolgáljanak, nem pedig bizonyos csoportok érdekeit.

1.6. Valamennyi tagállamban szakmai szövetségek, illetve szakmai kamarák képviselik az adott szakmák érdekeit, tanácsadóként működnek, valamint részt vesznek az állami szabályozások kialakításában is; az intézményekkel folytatott folyamatos és tényleges együttműködés által garantálják a polgárok és az államok általános érdekeinek védelmét. Az adminisztratív egyszerűsítés a szabadfoglalkozású tevékenységekkel foglalkozók egyik prioritása, akik gazdasági befektetéseket és humán erőforrásokat szánhatnak rá anélkül, hogy bármilyen fajta költségterítést kapnának az állami költségvetésből.

1.7. Az uniós tagállamok alakítják és felügyelik az egyes tagállamokban a szakmák öngazgatását. Ennek során ki kell zárniuk a szabályozási jogosultság és az érdekképviselet közötti konfliktusokat, és biztosítaniuk kell, hogy teljesüljenek a fogyasztói elvárások a szolgáltatásnyújtó ismereteit, etikáját és jellegét illetően.

1.8. A szabadfoglalkozású tevékenységek hozzájárulását egy tagállam adminisztratív, politikai és gazdasági életének megfelelő menetéhez nemzeti és európai szinten is elismerik, mivel ezek hozzájárulnak a közigazgatási intézmények, valamint a polgároknak és fogyasztóknak nyújtott szolgáltatások modernizációjához és hatékonyságához.

⁽¹⁾ A vélemény kidolgozása keretében az EGSZB a Kölni Egyetem szabadfoglalkozású tevékenységek európai központját tanulmány elkészítésével (The State of Liberal Professions Concerning their Functions and Relevance to European Civil Society – [A szabadfoglalkozású tevékenységek helyzete – szerepük és relevanciájuk az európai civil társadalom szempontjából] – EESC/COMM/05/2013) bízta meg, amelyet hamarosan közzétesznek.

1.9. Az ágazat döntő jelentőségű az azon fiataloknak kínált foglalkoztatási lehetőségek szempontjából, akik a jövőben szabadfoglalkozású tevékenységeket kívánnak folytatni illetve saját tudásukba beruházni. A szabadfoglalkozású tevékenységet gyakorlóknak tiszteletben kell tartaniuk a jogszabályi előírásokat illetve a kollektív szerződési feltételeket a saját alkalmazottaik tekintetében, akikkel munkaviszonyuk van és azon fiatalok viszonylatában, akik náluk szakképzésben részesülnek, szakmai gyakorlatot folytatnak vagy specializációt nyernek.

2. Az artes liberales-től a tudásalapú szolgáltatóig

2.1. A „szabad foglalkozások” fogalma az „*artes liberales*” fogalmára nyúlik vissza, amelyet az ókorban olyan személyek tevékenységének a megjelölésére használtak, mint a tanárok, az ügyvédek, az építőmesterek, az építészek, a mérnökök vagy az orvosok. Akkoriban a szabadfoglalkozású („*artes liberales*”) tevékenységek gyakorlása a szabad polgárság és a nemesség privilégiuma volt.

2.2. A 19. századtól kezdve a „szabad foglalkozást” már nem a „szabadnak való születés” személyes eszközén keresztül határozták meg, hanem a végzett tevékenység szerint.

2.3. A 19. század kezdetére bizonyos szabadfoglalkozású tevékenységek különösen közel kerültek az államapparátushoz. Ez akadályozta az adott szabadfoglalkozásúakat feladataik független teljesítésében, ami egyúttal ahhoz vezetett, hogy a társadalom nem becsülte őket nagyra. Ez különösen azokat az ügyvédeket érintette, akiknek kinevezéséről és áthelyezéséről részben a bíróságok döntöttek. A szolgáltatások felügyeletét és a fegyelmi jogkört is részben a bíróságok gyakorolták.

2.4. A 19. században a liberalizmus hatására, a jelenlegi EU különböző országaiban a szabadfoglalkozásúakban megerősödött a szakmai öntudat, és az államtól független saját szakmai szervezeteket hoztak létre. Így pl. a jogászok függetlenedtek a tevékenységükre gyakorolt állami befolyás alól. Az akadémiai orvostársadalomnak szintén sikerült korlátozott mértékű szabadságot kivívnia szakmájuk állami szabályozását és ellenőrzését tekintve.

2.5. A szakma gyakorlásának engedélyezéséhez kapcsolódó feladatokat, a szakma rendszabályozását és a szakmai felügyeletet gyakran szakmai szervezetek vették át. A szabályozási jogkört később az öngazgatási szervezetekre/szakmai kamarákra ruházták át.

2.6. A szabad foglalkozások mai fogalma szociológiai leírást takar.

2.7. A szabadfoglalkozású tevékenységek ismertetőjegyei: kiváló minőségű, szellemi, kimondottan intellektuális jellegű szolgáltatás nyújtása magasabb szintű (felsőoktatási) képzettség alapján, a szolgáltatás kapcsolódása a közjóra való törekvéshez, a feladatok szakmailag és gazdaságilag független módon történő végzése, a szakmailag önálló, saját felelősségi körben történő és személyes szolgáltatásnyújtás, a megbízó és a feladatot teljesítő személy közötti különleges bizalmi kapcsolat megléte, a maximális nyereségszerzésre irányuló érdek háttérbe szorítása a feladatot teljesítő személy azon érdekével szemben, hogy optimális mértékben foglalkozzon a feladattal, valamint hogy tartsa magát a pontos és szigorú szakmai jogi és szakmai etikai szabályozásokhoz.

2.8. Egy tevékenység akkor is szabadfoglalkozású tevékenységnek minősülhet, ha ugyan bizonyos paraméterek nem adottak, ám az alapvető jellemzők érvényesülnek. Így például számos államban szabadfoglalkozású tevékenységként sorolható be az a szolgáltatásnyújtás is, amelyre ugyan foglalkoztatási viszony keretében kerül sor, ám a szakmai függetlenség továbbra is biztosított. Az EGSZB megállapítja, hogy a szabadfoglalkozású tevékenységek, illetve az e tevékenységeket az európai liberális rendszerben szabályozó előírások és irányító testületek diverzifikálódtak. Az új szabadfoglalkozású tevékenységek – mint pl. a pszichológus, a szociális munkás, az adótanácsadó, a fizetésképtelenségi ügyekkel kapcsolatos tanácsadó, a földmérő vagy akár a mediátor – az egyes foglalkozások liberális rendszerben történő gyakorlásának új formáit jelentik, és ennek kapcsán egy inkluzív megközelítést tesznek szükségessé.

2.9. Az egyes tagállamokban eltérő, hogy mennyire tág a szabadfoglalkozású tevékenységek fogalma, néhányban pedig nem is létezik. Bizonyos országokban csak a szakmák legszűkebb köre tartozik a szabad foglalkozások közé: az egészségügyi szakmák, a tanácsadói szakmák, például az ügyvédek, adótanácsadók és könyvvizsgálók, karrier-tanácsadók, valamint a mérnöki és építészeti szakmák. Más tagállamokban ezeken kívül a művészeti tevékenységek is a szabad foglalkozások körébe tartoznak.

2.10. Közös azonban mindegyik tagállamban az a törekvés, hogy megakadályozzák a szolgáltatás nyújtója és annak címzettje közötti, a szabadfoglalkozású tevékenységekre jelentős mértékben jellemző információs aszimmetriával való visszaélést. A szabadfoglalkozásúak által nyújtott szolgáltatások összetettek és jelentős szakmai tudást tesznek szükségessé. A szolgáltatás címzettje így tehát nem rendelkezik elegendő információval, szaktudással és tapasztalattal ahhoz, hogy megítélhesse a szolgáltató kiválasztása során és a szolgáltatásnyújtást követően a felkínált szolgáltatás minőségét.

2.11. A szabad foglalkozások ezért bizalmi foglalkozások. Az információs aszimmetria függvényeként a szolgáltatás címzettjének bíznia kell abban, hogy a szolgáltatásnyújtó nem fogja kihasználni az ő kárára ezt az információs deficitet, hanem az igényeire igazított, a lehető legjobb szolgáltatásban részesíti majd őt. A szolgáltatás címzettje a megbízás alkalmával megelőlegezi a bizalmat. E bizalom megőrzéséhez a szakmai minimumszabályok és a szakmai etikai irányvonalak jelentik a megfelelő eszközt.

3. Szabályozás és célmeghatározás

3.1. A tagállamok a szabadfoglalkozásúak szabályozásánál alapvetően két különböző szabályozási technikát követnek, az egyik az ún. elveken alapuló szabályozás („*principles-based regulation*”), a másik pedig a tiltó és előíró jellegű szabályozási megközelítés, a szabályokon alapuló szabályozás („*rules-based regulation*”).

3.2. A szabadfoglalkozású tevékenységek szabályozása összefoglalja a szakma gyakorlásának morális feltételeit, valamint a szakmai etikai normákat. Ezekben jut kifejezésre a tevékenységek társadalmi felelőssége. A szakmai etikai normák összességét deontológiának nevezzük.

3.3. Az *elveken alapuló szabályozást* a szakmát szabályozó elvont alapelvek megfogalmazása jellemzi, amelyeket az adott esetekre vonatkozóan konkretizálni kell („*outcomes-based regulation*” – *eredményközpontú szabályozás*). A célok eléréséhez szükséges módszer megválasztása azonban a normák hatálya alá esők belátására van bízva. A *szabályokon alapuló szabályozás* ezzel szemben kazuisztikus.

3.4. Mindkét szabályozási megközelítésnek vannak előnyei és hátrányai, de teljesítik a független tanácsadásra és támogatásra vonatkozó társadalmi célkitűzés alapelvét. Idővel módosulhatnak az adott problémák és a megoldások, ami szükségessé teszi a szabályok kiigazítását vagy újak kidolgozását.

3.5. Ennek során hasznosnak bizonyulhat a szabályok rendszeres felülvizsgálata az EU részéről, és ezt nemzeti szinten is be kellene vezetni. Ezáltal régebbi, szabadfoglalkozásúak által végzett tevékenységek „felszabadulhatnak” (például: az építőiparban), az újonnan megjelent szabadfoglalkozású tevékenységekre (például: az információszerzés vagy a hitelágazat területén) pedig, amennyiben ez indokolt, új szabályokat vezethetnek be.

4. Gazdasági szempontok

4.1. A szabadfoglalkozásúak jelentős mértékben hozzájárulnak fontos társadalmi infrastruktúrák létrehozásához és fenntartásához. Hozzávetőlegesen minden hatodik önálló vállalkozó tevékenykedik olyan gazdasági ágazatban, amelyben nagy számmal vannak jelen szabadfoglalkozásúak, és ez növekvő tendencia. Ugyanez vonatkozik minden hatodik munkavállalóra.

4.2. Azokban a gazdasági ágazatokban, amelyekben meghatározó a szabadfoglalkozásúak jelenléte, nőtt az ilyen jellegű tevékenységet végző nők száma és aránya a 2008–2012 közötti megfigyelési időszakban. A mintegy 45 %-ot kitevő arányuk jóval meghaladja a gazdaság egészében tevékenykedő női önálló vállalkozókat (31,1 %).

4.3. A szóban forgó gazdasági ágazatok adják a bruttó hozzáadott értéknek több mint minden 10. euróját. A 2009-es válságévben az értékteremtés csökkenése a szabadfoglalkozású tevékenység jellemezte ágazatokban mérsékelt volt, mint a gazdaság egészében. Az EU-ra vonatkozó számadatok az egyes szakmai területekre lebontva: „vezetési tanácsadás” és „mérnöki tevékenység” – területenként 600 000 vállalkozás; „jogi tanácsadás” és „könyvvizsgálat” – területenként 550 000 vállalkozás, „építész-mérnöki szolgáltatás” – 315 000 vállalkozás, illetve „reklám és piackutatás” – 270 000 vállalkozás.

4.4. Az ágazat növekedési potenciáljára és foglalkoztatási szintjére tekintettel – többnyire maga szintű szakképesítést igénylő, stabil munkahelyekről van szó – a szabadfoglalkozású tevékenységeket teljes vállalkozási dimenziójukban el kell ismerni, és támogatni kell. Az EGSZB örömmel fogadja, hogy az Európai Bizottság teljes jogú vállalkozókként ismeri el a szabadfoglalkozásúakat, és támogatni kívánja ágazatukat többek között úgy, hogy bevonja őket a kkv-k fejlődésének és versenyképességének elősegítésére irányuló programokba. Ez a megközelítés azt feltételezi, hogy megvizsgálják és tökéletesítik a szabadfoglalkozású tevékenységek gyakorlásának strukturális feltételeit, ahogyan ezt a belső piaci szolgáltatásokra vonatkozó irányelv is előírja. Kizárólag az egyszemélyes vállalkozásoktól vagy a tevékenységek egyéni végzésétől nem várható a szabadfoglalkozású tevékenységek fejlődése. El kell határolódniuk a szinlelt egyéni vállalkozások problémájától.

5. Etika és nyereségorientáltság

5.1. A szabad foglalkozásoknak minden tagállamban szerves része, hogy kapcsolódnak a közjó szolgáltatáshoz. Az egészségügyi, a pszichológusi és a szociális ágazaton belüli foglalkozások infrastruktúrát működtetnek az össznépszerűség egészségének biztosításához.

A jogi és adótanácsadói foglalkozások a demokratikus jogállamokban részei a szabadságjogoknak. A könyvvizsgálókkal közösen biztosítják a gazdasági folyamatok zökkenőmentes alakulását. Így tehát ezek a szakmák közvetlen alapjogi vonatkozást kapnak.

5.2. A szabad foglalkozások közjóra való törekvéséből ugyanakkor egy különleges etikai felelősség is következik. A jogi és adótanácsadói, valamint a könyvvizsgálói szakmák a jogállamot szolgálják, ezen túlmenően pedig védik meg a vagyonosi érdekeiket. A szociális munkások és a pszichológusok társas kapcsolati, pszichológiai és társadalmi szempontból egy befogadó és sokkal biztonságosabb légkört biztosítanak az európai polgárok számára. Az építész és mérnöki szakmák az építményekből és a műszaki létesítményekből eredő veszélyekkel szemben védik meg a társadalmat, valamint támogatják a társadalom innovációs erejét és az emberek életminőségét az infrastruktúratechnikai létesítmények továbbfejlesztése és új műszaki fejlesztések révén. A művészeti szakmák feladata a kultúra ápolása és művelése. Ez, valamint az ismertetett információs aszimmetria magas minőségű képzést, valamint különösen magas etikai követelményeket tesz szükségessé.

5.3. A szabadfoglalkozásúak által nyújtott szolgáltatásoknak a közjóhoz való különleges kapcsolódását, valamint az abból eredő és a szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelező feltételeket kötelező érvényű szakmai szabályozások révén, valamint az egyes szakmákra vonatkozó, általánosan elismert etikai magatartásformákat tartalmazó katalógus segítségével kell biztosítani. Ezért valamennyi tagállamban létezik minimális szintű szabályozás. Az EGSZB javasolja, hogy minden szabadfoglalkozású szakmai kamara, szervezet és szövetség rendelkezzen magatartási kódexszel és etikai normákkal, valamint etikai bizottsággal a különböző szakmákon belül.

5.4. Amennyiben még nem léteznek szakmai etikai kódexek, a szakmai érdekképviselőknek ki kellene dolgozniuk azokat, az adott tagállamok számára szóló nem kötelező érvényű szakmai irányvonalak formájában. Ezen túlmenően az egyes szakmai kamaráknak és szakmai szövetségeknek európai etikai kódexeket kellene kidolgozniuk annak érdekében, hogy kiemeljék a szabadfoglalkozásúak által nyújtott szolgáltatásokkal szembeni Európa-szerte magas követelményeket, és biztosítsák azok teljesülését. A szolgáltatási irányelv 37. cikke⁽²⁾ támogatja magatartási kódexek kidolgozását. Tekintettel a szabadfoglalkozásúak által nyújtott szolgáltatások jelentőségére és arra, hogy a szolgáltatás címzettjének különleges bizalommal kell lennie a szolgáltatás nyújtója iránt, a szolgáltatást feltétlenül személyesen kell végrehajtani.

5.5. A szolgáltatás címzettje és nyújtója közötti személyes bizalmi kapcsolat, valamint az érintett jogi érdekek rendkívül személyes jellege elkerülhetetlenné teszik, hogy törvényben rögzítsék a szolgáltatásnyújtó és munkatársai titoktartási kötelezettségét, a vallomástétel megtagadásának jogát és a vallomástétel tilalmát. Ezek a szabadságjogokat tiszteletben tartó jogállam ismertetőjegyei.

5.6. Mindenütt, még vidéki régiókban is biztosítani kell azokat a szabadfoglalkozásúak által nyújtott szolgáltatásokat, amelyek a közérdek kulcsfontosságú elemeihez kapcsolódnak, mint például az orvosi ellátás, a szociális vagy pszichológiai szolgáltatások, a gyógyszertárak és a jogi tanácsadás.

5.7. Ezek a követelmények azt feltételezik, hogy a szabadfoglalkozásúak – a rájuk vonatkozó etikai elveknek megfelelően – a szolgáltatás minőségét mindig előnyben részesítik a személyes nyereségre való törekvéssel szemben.

5.8. A szabadfoglalkozásúakra vonatkozó jogszabályok további fejlődése ezért nem fojthat kizárólag gazdasági megfontolások körül. Minden szabályozásnak átfogó, magas képzettséget igénylő és a legmagasabb minőségi követelményeknek megfelelő szolgáltatások biztosítására kell törekednie. Mindig meg kell vizsgálni, hogy a létező szabályozások alkalmasak-e az említett célok elérésére, vagy valójában más jellegű érdekeket szolgálnak.

6. A szabadfoglalkozású tevékenységekkel szemben támasztott jelenlegi és jövőbeli követelmények, valamint az ilyen tevékenységek profilja

6.1. Szükséges lenne a szabadfoglalkozású tevékenységek Európa-szerte egységes definíciójának kidolgozása. A meghatározásnak csak a szabadfoglalkozású tevékenységek általános tulajdonságait kellene tartalmaznia és a szabad foglalkozások kategóriáit kellene megneveznie. Új szakmák létrejöttét nem szabad egy definíció révén megakadályozni. Példaként megemlíthetjük a szabadfoglalkozású tevékenységek európai chartájának tervezetét, amelyet az európai fogorvosok tanácsa (Council of European Dentists – CED) vezetése mellett különböző európai szakmai szervezetek dolgoztak ki.

⁽²⁾ A belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, HL L 376., 2006.12.27., 36. o.

6.2. A nemzeti szakmaközi szervezetek és az európai szakmaközi képviselőket kiegészítéseképpen minden tagállamban létre kellene hozni szakmai szervezeteket az adott szabadfoglalkozású tevékenységekhez, amelyek összefoglalják, közzéteszik és továbbfejlesztik a szakmai etikai alapelveket, ha ezt a szakmai kamarák addig nem tették volna meg. Ezeknek a szervezeteknek kellene felelnie a szakmai etikai alapelvek adott szakmák általi betartásáért.

6.3. A szabadfoglalkozásúak által biztosított szolgáltatások nyújtásával szembeni komoly etikai követelményeket a jövőben is konkrét irányvonalaknak és világosan meghatározott etikai alapelveknek kell garantálniuk. Ehhez éppúgy rendelkezésre állnak normalizált és szankcionálható szakmai szabályozások, mint szakmai etikai magatartási kódexek. Ez megerősíti a fogyasztók bizalmát.

6.4. A szabadfoglalkozásúak szolgáltatásnyújtásával szembeni szakmai és etikai követelmények biztosítása mellett továbbra is fenn kell tartani és meg kell erősíteni a szabadfoglalkozású tevékenységek versenyképességét és innovációs erejét. Jelenleg kihívást jelent számukra, hogy megfeleljenek a különböző nemzeti szabályozásoknak, illetve hogy fel tudják venni a versenyt a többi uniós kollégával az egyre integráltabb belső piacon.

6.5. A szakmai jogi szabályozásoknak összeegyeztethetőnek kell lenniük az európai alapvető szabadságjogokkal, különösen a szolgáltatásnyújtás szabadságával, a letelepedés szabadságával, valamint a mozgás szabadságával. E szabályozásoknak ezért megkülönböztetésmentesen kell érvényesülniük, feltétlenül a közjót kell szolgálniuk, és arányosnak kell lenniük. Emellett fontos még, hogy az adott nemzeti joggal is összhangban álljanak, amelynek bizonyos feladatok elvégzését meghatározott képzettségek meglétéhez kellene kapcsolnia.

6.6. A szabadfoglalkozású tevékenységek során a szolgáltatás címzettjének jog által védett legszemélyesebb érdekei gyakran rendkívüli veszélynek vannak kitéve. Ez a veszélyforrás szükségessé teszi a szakma gyakorlásához való hozzáférés szabályozását, és komoly követelmények felállítását a szakma gyakorlásának engedélyezésével szemben. Ez a képzettség mellett olyan más személyes elemeket is magában foglal, mint a jó hírnév, az egészség ellenőrzése, vagy az egyidejű és össze nem egyeztethető tevékenység felfüggesztése. Az EU szintjén ezt a követelményt kellőképpen figyelembe veszi a szakmai képesítések elismeréséről szóló irányelv,⁽³⁾ valamint olyan speciális előírások, mint az orvosokra és a fogorvosokra vonatkozó irányelvek, az ügyvédekről szóló irányelv,⁽⁴⁾ valamint a könyvvizsgálókról szóló irányelv.⁽⁵⁾

6.7. A szabadfoglalkozásúaknak szinte valamennyi tagállamban rendszeresen részt kell venniük továbbképzésen (*szakmai továbbképzés – Continuing Professional Development, CPD*). Különbségek vannak a szakmai továbbképzési intézkedések ellenőrzése területén és a rendszeresen betervezett továbbképzés elmaradásának következményeit illetően. Az orvostudományi és a műszaki területen létező technológiai eljárások folyamatos fejlesztése, továbbá a nemzeti és nemzetközi jogi normák állandó gyarapodása által jellemzett egyre összetettebb környezetben a szabadfoglalkozásúak feladata, hogy biztosítsák valamennyi szakmabeli tényleges továbbképzését.

6.8. A szabadfoglalkozásúak a legtöbb tagállamban szinte korlátlanul szakmai együttműködésre léphetnek más foglalkozást végzőkkel. Néhány tagállamban azonban a potenciális üzlettársak körét korlátozzák bizonyos kiválasztott szabad foglalkozásokra, meghatározott, az üzlettárral szembeni, a szavazati jogokra vagy a vállalkozás vezetőjére vonatkozó többségi követeléseket írnak elő, és kizárják harmadik fél részvételét. Ezek az előírások lehetséges eszközök annak biztosítására, hogy a szabad foglalkozások végzése során ne kizárólag egyoldalúan gazdasági célokra törekedjenek.

6.9. A más foglalkozással rendelkezőknek a szabadfoglalkozásúak közötti együttműködésben való részvétele konfliktushoz vezethet a titoktartásra és a vallomástétel megtagadására vonatkozó jogokat illetően. Biztosítani kell, hogy egy szabadfoglalkozásúak közötti együttműködés megbízása esetén ne csökkenjen a megbízók, az ügyfelek vagy betegek védelme. Ezek a sűrűdások eredményesen elkerülhetők az üzlettársi kör korlátozása révén.

⁽³⁾ A szakmai képesítések elismeréséről szóló 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, HL L 255., 2005.9.30., 22. o.

⁽⁴⁾ Az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága tényleges gyakorlásának elősegítéséről szóló 1977. március 22-i 77/249/EKG tanácsi irányelv, HL L 78., 1977.3.26., 17. o.; és Az ügyvédi hivatásnak a képesítés megszerzése országától eltérő tagállamokban történő folyamatos gyakorlásának elősegítéséről szóló 1998. február 16-i 98/5/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, HL L 77., 1998.3.14., 36. o.

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/43/EK irányelve (2004. április 21.) a 78/660/EKG és a 83/349/EKG tanácsi irányelvek módosításáról, valamint a 84/253/EKG tanácsi irányelv hatályaon kívül helyezéséről, HL L 157., 2006.6.9., 87. o.

7. Fogyasztóvédelem és szakmai öngazgatás

7.1. A szabadfoglalkozású tevékenységek igazgatása minden tagállamban biztosított az állam, szakmai kamarák vagy szakmai szövetségek szintjén. Számos tagállamban az öngazgatás koncepciója a szabadfoglalkozású tevékenységek szervezőelvéként elválaszthatatlanul összefügg a szabad foglalkozások alap gondolatával.

7.2. A szakmai öngazgatásnak két különböző koncepciója van jelen a tagállamokban. Az egyik elképzelés szerint a szakmai szövetségek és a kamarák mint önkéntes szervezetek az egyes szakmák érdekeit képviselik. Ennek során tanácsadóként közreműködnek a szakmájuk (állami) szabályozásában. Továbbá etikai kódexekbe foglalják a szakma professzionális gyakorlásának normáiról alkotott szakmai elképzeléseket. A másik elképzelés szerint a szakmai kamarák a közvetett államigazgatás részeként közfeladatokat is vállalnak a szakma gyakorlásának engedélyezése és a szakmai felügyelet terén. Az öngazgatás nem áll szemben az állam által történő igazgatással, sokkal inkább közös funkciókat látnak el.

7.3. A szabadfoglalkozásúak öngazgatási szerve közvetít a szakmabelieknek a szakmájukba történő állami beavatkozással szembeni szabadsággal, valamint az állam szabályozási joga között. A szakmai önszabályozás érvényesíti az állami beavatkozásokkal szembeni szabadságjogukat, ezzel egyidejűleg azonban biztosítja a közérdeket szem előtt tartó feladatteljesítést, ezáltal pedig a szolgáltatás címzettjeinek és a fogyasztóknak az érdekeit szolgálja.

7.4. A szabadfoglalkozásúak szakmai öngazgatása átülteti a gyakorlatba a szubszidiaritás elvét, amely szerint a feladatokat mindig az adott ügyszint legközelebbi szinten kell megoldani. A szabadfoglalkozásúakat megkülönböztetett szakértelem jellemzi, ezáltal pedig felfoghatóak a szabadfoglalkozású tevékenységek igazgatásához és szabályozásához legközelebb álló hatóságként. A szakmai öngazgatás a kölcsönös ellenőrzés elvét alkalmazza.

7.5. A szabadfoglalkozásúak szakmai öngazgatása és önszabályozása korlátok közé szorítja tagjai hivatásgyakorlását. Közvetett államigazgatási aktusokról van szó, amelyek megkövetelik az állami hatáskör átruházását. A szabadfoglalkozásúak valamennyi szakmai öngazgatási és önszabályozási rendszere kötve van az alapvető szabadságokhoz, a nemzeti joghoz, valamint az európai és nemzeti antitörzst joghoz.

7.6. A szakmai öngazgatás működéséhez elengedhetetlen a kötelező tagság, amennyiben azt az adott ország jogszabályai lehetővé teszik. A szakma szabad gyakorlásába történő ezen beavatkozást a közérdek dominanciája indokolja.

7.7. A kötelező tagságra vonatkozó előírások kialakításánál ügyelni kell arra, hogy azok ne érintsék hátrányosan a szolgáltatásnyújtás és a letelepedés szabadságát. Ennek alkalmas eszközei egy másik tagállamban való bejegyzés elismerése, illetve az (ingyenes) bejegyzés, amennyiben a tevékenység már be van jegyezve az Európai Unió egy másik tagállamában.

7.8. Abból kell indulni, hogy 2020-ban is feszültség fogja jellemezni az állami és az egyéni érdekek közötti kapcsolatot, valamint hogy akkor is lesz igény független tanácsadásra és támogatásra. A szabad foglalkozások intézménye előreláthatólag akkor is működőképes lesz majd, feltéve, hogy időben modernizálják olyan módon, hogy ne korlátozzák lényegi elemeiket, a tudás területén szerzett komparatív előnyüket, függetlenségüket/átláthatóságukat és az azon alapuló bizalmat.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéhez

Az alábbi módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították (esz. 39. cikk (2) bekezdés):

a) 1.1. pont

A következőképpen egészítendő ki:

- 1.1 A szabadfoglalkozások rendszere, társadalmi alkalmazkodást feltételezve, a jövő tekintetében képes arra, hogy jelentősen hozzájáruljon a társadalmi javakkal – például az egészségügygel vagy a pszichoszociális szolgáltatásokkal – kapcsolatos feladatok színvonalas ellátásához, a közszolgálati feladatok ellátásához, a polgári jogok és szabadságok védelméhez és a gazdasági fellendülés biztosításához. A szabadfoglalkozású tevékenységek minden demokratikus társadalomnak alkotóelemei, és jelentős növekedési potenciállal bírnak a foglalkoztatás és a GDP szempontjából, az európai polgárok szükségleteihez való folyamatos alkalmazkodás képességével.

Indokolás

Az indokolás szóban történik majd.

A szavazás eredménye:

Mellette:	56
Ellene:	128
Tartózkodott:	30

b) 6.9. pont

A következőképpen egészítendő ki:

- 6.9 A más foglalkozással rendelkezőknek a szabadfoglalkozásúak közötti együttműködésben való részvétele konfliktushoz vezethet a titoktartásra és a vallomástétel megtagadására vonatkozó jogokat illetően. Biztosítani kell, hogy egy szabadfoglalkozásúak közötti együttműködés megbízása esetén ne csökkenjen a megbízók, az ügyfelek vagy betegek védelme. Valamennyi szabadfoglalkozású tevékenység gyakorlása során deontológiai értéként prioritást kell, hogy élvezzen a bizalmas kezelés. Ezek a súrlódások eredményesen elkerülhetők az üzletlási kör korlátozása a deontológiai értékek tiszteletben tartása révén

Indokolás

Az indokolás szóban történik majd.

A szavazás eredménye:

Mellette:	80
Ellene:	116
Tartózkodott:	27

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az európai biztosító egyesületek statútuma: a civil társadalom nézetei, szerepe és hozzájárulása (saját kezdeményezésű vélemény)

(2014/C 226/03)

Önálló előadó: **Mario CAMPLI**

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. január 22-én úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

„Az európai biztosító egyesületek statútuma: a civil társadalom nézetei, szerepe és hozzájárulása” (saját kezdeményezésű vélemény).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2014. március 11-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a 2014. március 25-i ülésnapon) 140 szavazattal 1 ellenében, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Következtetések

1.1.1 A biztosító egyesületek – a szövetségekhez, az alapítványokhoz és a szövetségekhez hasonlóan – az európai gazdasági és társadalmi modell részét képezik. A vállalatok nemzeti jogszabályok szerinti jogi meghatározásától függetlenül, a vállalati formák sokfélesége – ideértve a szociális gazdasági formákat is – az Európai Unió egységes piacának egyik alapvető elemét képezi az európai vállalkozási pluralizmus előmozdítása, fejlesztése és az abba történő beruházás szempontjából is.

1.1.2 A biztosító egyesületeknek joguk van egy európai statútumhoz, hogy meg tudjanak felelni a biztosítási igényeknek, és ezen belül is elsősorban a munkavállalók, a vállalatok és a polgárok szociális-egészségügyi védelme biztosításának.

1.1.3 A biztosító egyesületek elutasítják a kapitalizálódás szükségszerűségét, az EGSZB pedig – az európai gazdasági és társadalmi örökség megőrzése érdekében – érvényre szeretné juttatni a vállalkozási formák sokféleségét, ideértve a szociális gazdaság elemeit is. Mindazonáltal a szükséges jogi keretet egy mégoly hasznos tájékoztatási kampány sem helyettesítheti.

1.1.4 Európában nagyon sokféle biztosító egyesület létezik (mintegy 40 típust sikerült összegyűjteni), de sokféleségük ellenére 95 %-uk azonos irányítási elveket vall.

1.2 Ajánlások

1.2.1 Az EGSZB, a szociális vállalkozásokkal kapcsolatos strasbourgi vállalásokkal összhangban, arra kéri az Európai Bizottságot, hogy minél előbb ismertesse az európai biztosító egyesületek statútumáról szóló rendelettervezetre vonatkozó jogalkotási javaslatát.

1.2.2 Az EGSZB azt szeretné, ha a biztosító egyesületi modellt elismernék egy európai szintű, koherens jogi rendszer révén, amely megfelel gazdasági súlyának és társadalmi szerepének.

1.2.3 Az EGSZB azt javasolja, hogy – a biztosító egyesületek sokféleségének megőrzése érdekében – a statútum az irányításra, ne pedig a tevékenységekre vonatkozzon.

1.2.4 Azt ajánlja továbbá, hogy a statútum ne törekedjen a nemzeti törvények harmonizálására, és csupán választható legyen.

1.2.5 Az EGSZB kéri, hogy hozzák nyilvánosságra az európai biztosító egyesületek statútumtervezete ismertetési és elfogadási eljárásának pontos ütemtervét.

2. Bevezetés

2.1 E vélemény célja az, hogy a lehető leghamarabb megszülessen az európai biztosító egyesületek statútumáról szóló európai bizottsági rendeletjavaslat.

2.2 Az európai civil társadalom és az érintettek véleménye szerint megfelelő jogalap nélkül a biztosító egyesületek tevékenysége európai szinten gyengülni fog. Ez súlyos következményekkel járna: egyrészt szociális téren (a közzsféra gyengülését jelentené); másrészt egészségügyi szempontból (csökkenne az európai polgárok egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréseinek egyenlősége); továbbá a foglalkoztatás terén (munkalehetőségek, köztük a szakképzett munkaerő lehetőségeinek csökkenése); végezetül pedig az európai társadalmi kohézió és az európai integrációs folyamat is csorbát szenvedne.

2.3 Már hosszú ideje téma az európai státútum, de a tétovázás miatt nem születik döntés róla.

2.3.1 Az európai biztosító egyesületek státútumtervezetének hosszú története van, amely 1993-ra, illetve a biztosításra vonatkozó európai irányelvekre nyúlik vissza. Ebben a kontextusban kérték a biztosító egyesületek, hogy eredeti igazgatási formájukat, mint a személyekből álló társaságok igazgatási formáját, ismerjék el egy európai státútumban.

2.3.2 Az első rendelettervezetet 2006-ban visszavonták: a társasági jogról szóló 2003-as közlemény ellenére, amelyben az Európai Bizottság vállalta, hogy új európai jogi formákat vezet be konkrétan a biztosító egyesületek számára, valamint a 2006. évi cselekvési tervében megismételt vállalása ellenére, amely a társasági jog és a vállalatirányítás modernizálására vonatkozott, 2006-ban az Európai Bizottság levette napirendjéről az európai biztosító egyesületek státútumtervezetét.

2.3.3 2007-ben az európai biztosító egyesületek új kezdeményezéssel újraindították a tervezetet.

2.3.4 2010 márciusában az Európai Parlament az európai biztosító egyesületek státútumát támogató írásbeli nyilatkozatot fogadott el, továbbá 2011 júliusában jelentést készített az európai biztosító egyesületek szerepéről, amely szerint szükség van a státútumtervezetre.

2.3.5 2013 márciusában az Európai Parlament egyhangúlag elfogadta Berlinguer úr saját kezdeményezésű jelentését az európai biztosító egyesületek státútumának megvalósíthatóságáról.

2.3.6 Ezzel párhuzamosan az Európai Bizottság az egységes piaci intézkedéscsomag keretében úgy határozott, hogy támogatja egy olyan tanulmány elkészítését, amely a biztosító egyesületek problémáit vizsgálná meg az egységes piacon (Panteia-tanulmány). Ez a 2012. október 12-én megjelent és az Európai Bizottság által irányított nagyon fontos tanulmány tette első ízben lehetővé, hogy kimerítő képet kapjunk az Európai Unió tagállamaiban működő biztosító egyesületek jogi, gazdasági és társadalmi környezetéről.⁽¹⁾

2.3.7 Ezt követően az Európai Bizottság nyilvános konzultációt szervezett a tanulmány következtetéseivel kapcsolatban (2013 októberében tették közzé az eredményeket).⁽²⁾ A konzultáció sikerének köszönhetően (több mint 300 válasz érkezett, melyek kétharmada pozitív volt) az Európai Bizottság hatástanulmányt készített az európai biztosító egyesületek státútumtervezetének megvalósíthatóságáról.

2.4 Az EGSZB a „Különböző vállalati formák” című véleményében (2009. október)⁽³⁾ hangsúlyozta, hogy „a különböző vállalati formák sokszínűségét és sokféleségét a Szerződés is elismeri, és tulajdonképpen maga a valóság szülte, hiszen eltérő jogállásokat fogadnak el, vagy vesznek éppen fontolóra.” Az EGSZB a biztosító egyesületeket is a szociális gazdaság vállalati formái között említi.

2.5 Az Európai Bizottság és az EGSZB által a szociális vállalkozásról 2014. január 16–17-én közösen szervezett rendezvény során Strasbourgban kiadott nyilatkozat szerint: „Sok érintett úgy véli, hogy a szociális vállalkozásokat támogató politikáknak a szociális gazdaság összes vállalatára (szövetkezetek, biztosító egyesületek, szövetségek, alapítványok stb.) ki kellene terjedniük. Az EU-nak javaslatot kellene tennie a biztosító egyesületek státútumára, amely utóbbiak számára lehetővé tenné a határokon átnyúló tevékenységet, az egyesülést, a Szolencia II-irányelv kihívásainak a megoldását, valamint az egyesületek státútumának létrehozását.” A rendezvényen Antonio Tajani vállalkozásokért felelős európai biztos bejelentette az Európai Bizottság jogi kezdeményezésének elindítását a státútumtervezetre vonatkozóan.

3. A biztosító egyesületek leírása

3.1 Az EU különböző országaiban igen eltérő jogi formái léteznek a biztosító egyesületeknek. A biztosító egyesületek különböző formái és az általuk betöltött szerep a biztosító egyesületek kultúrájától és történelmétől függ az adott országban. Történelmileg a biztosító egyesületek dolgozták ki Európában a társadalombiztosítás első formáit. Az EU-n belül a biztosító egyesületek fő feladata jelenleg tagjainak kiszolgálása az általános érdekű szolgáltatások kontextusában, vagyis a tagok kockázatainak fedezése biztosítási, szociális, egészségügyi és egyéb kísérő szolgáltatások révén.

⁽¹⁾ Study on the current situation and prospects of mutuals in Europe http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/mutuals/prospects_mutuals_fin_en.pdf.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/mutuals/index_en.htm.

⁽³⁾ HL C 318., 2009.12.23., 22. o.

3.2 Összességében **közel 40 féle biztosító egyesületet** sikerült az EU-ban azonosítani. A biztosító egyesületek közel 95 %-a öt közös irányítási elvet vall magáénak:

1. **magánjogi szervezetek**, vagyis függetlenek a kormánytól, közfinanszírozásban nem részesülnek;
2. a szervezet **személyek csoportja**, és nem tőkecsoportosulás;
3. az irányítási rendszer demokratikus az **„egy személy = egy szavazat”** elv szerint;
4. a tagok között **a szolidaritás elve** érvényesül: a tagok belépése szabad, nincsenek kiválasztási kritériumok;
5. a profitot **a tagok javára** kell felhasználni.

3.3 A biztosító egyesület jellegű szervezetek piaci részesedése **átlagosan 15,8 %** Európában (12,8 % az életbiztosításban, 20,5 % a nem-életbiztosításban). Becslések szerint a biztosító egyesületek **mintegy 230 millió** európai polgárnak nyújtanak egészségügyi és **szociális szolgáltatásokat**, ebből 100 millió embernek nyújtják a kötelező betegbiztosítását. Mintegy 350 000 embert foglalkoztatnak Európában. Széles körben elfogadott, hogy a gazdaságnak hasznára válik az öt alkotó **struktúrák sokfélesége**, mivel javítja a piac változásaival kapcsolatos **reakcióképességet**. Ezen túlmenően válság idején a biztosító egyesületek hosszú távú látásmódja előnyt jelent számukra a tőkegyesítő társaságokkal szemben.

4. Általános gondolatok az európai biztosító egyesületek státútmtervezetéről: miért van szükség az európai biztosító egyesületek státútumára?

4.1 Az Európai Unióban csak a részvénytársaságok és a szövetkezetek rendelkeznek európai státútummal; az alapítványok esetében vizsgálják ennek lehetőségét, a biztosító egyesületeknek pedig nincs európai státútumuk. ⁽⁴⁾

4.2 Az európai integrációs folyamat következményeképp nőtt a munkavállalók, a vállalatok és a polgárok mobilitása. Egészségügyi, szociális és egyéb biztosítási kockázataikat fedezni kell az Unió egész területén, elkerülve a jogviszonyok, az ellátásnak és a védelem különböző formáinak a megszakadását.

4.3 Az Európai Bizottság és a Tanács jelenleg a pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokon (Bázel III. Szolvencia II), a munkavállalók kiküldetésén és mobilitásán dolgozik, valamint a tagállamokban 2014. január 1-től új, a határokon átnyúló ellátásról szóló irányelv lépett hatályba. Ugyanakkor a tagállamok biztosító egyesületeinek nincs meg a jogi lehetősége ebben az európai integrációs folyamatban és a belső piac fejlesztésében való részvételre, kivéve ha európai szövetkezeti társasággá vagy részvénytársasággá alakulnak. A biztosító egyesületek nem fogadják el azt, hogy ennek így kell maradnia, az EGSZB pedig – az európai gazdasági és társadalmi örökség megőrzése érdekében – érvényre szeretné juttatni a vállalkozási formák sokféleségét, ideértve a szociális gazdaság elemeit is.

4.4 Ezen túlmenően a Szolvencia II, vagyis a biztosítók prudenciális kerete további olyan kiegészítő elem, amely az európai biztosító egyesületek státútumát támogatja: utóbbi lehetővé tenné a biztosító egyesületek számára az ún. diverzifikációs nyereséghez való hozzáférést, a viszontbiztosítási műveletek megkezdését, valamint a vagyonnevelést költségeiknek a tagok érdekében történő csökkenése végett.

4.5 A biztosító egyesületek nem férnek hozzá a tőkepiacokhoz, ezért közös együttműködési eszközökre van szükségük, ideértve az európai szintű eszközöket is, hogy ne tűnjenek el az erős versenypiacról.

4.6 Az európai szinten tevékenykedő biztosító egyesületeket nem kizárólag a verseny vagy az új piacok felkutatása motiválja, hanem elsősorban az, hogy javítani szeretnék a tagjaiknak nyújtott szolgáltatásokat.

4.7 A biztosító egyesületeknek általában véve szükségük van az EU hivatalos elismerésére, ami az európai integrációs folyamatban részt vevő felekként jogalapot és legitimitást biztosít számukra.

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye

— az európai alapítvány státútumáról, HL C 351., 2012.11.15., 57. o.,
— az európai szövetkezeti társaságok támogatásáról, HL C 234., 2005.9.22., 1. o.,
— az európai társaságok státútumáról, HL C 129., 1998.4.27., 1. o.

4.8 Az európai biztosító egyesületek statútuma azt jelenti, hogy elismerik a biztosító egyesületek realitását, gazdasági és társadalmi jelentőségét, valamint a személyi kockázatkezelés terén játszott specifikus szerepüket, különösen a szociális és egészségvédelem terén.

4.9 Összességében az EGSZB azt szeretné, ha a biztosító egyesületi modellt elismernék egy olyan európai szintű, koherens jogi rendszer által, amely megfelel e modell gazdasági súlyának és társadalmi szerepének. Ráadásul ez lehetővé tenné a felesleges adminisztratív terhek elkerülését, a méretgazdaságosság megvalósítását, továbbá a biztosító egyesületi modell kialakítását az összes uniós tagállamban (abban a négyben is, amelyek nem ismerik ezt a formát) teljes mértékben támaszkodva az új statútumra, valamint a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságára.

5. Részletes megjegyzések az európai biztosító egyesületek statútumtervezetéről: milyen legyen az európai biztosító egyesületek statútuma?

5.1 Európában nagyon sokféle biztosító egyesület létezik (mintegy 40 típust sikerült összegyűjteni), de sokféleségük ellenére 95 %-uk azonos irányítási elveket vall. Ezért az EGSZB azt javasolja, hogy a statútum az irányításra, ne pedig a tevékenységekre vonatkozzon.

5.2 Ezen túlmenően az európai biztosító egyesületek statútuma lehetővé teszi az európai biztosító egyesületek, mint csoport, sokféleségének a megőrzését annak eredeti formájában: lehetővé teszi, hogy a struktúrák megtartsák identitásukat, ugyanakkor méretgazdaságosságot valósít meg ezzel a közös eszközzel (közös beszerzések, közös termékek). A biztosító egyesületek jogi formájára Európa-szerte jellemző nemzeti formai sokféleség fenntartása érdekében az EGSZB azt javasolja, hogy alapvető elemként határozzák meg a tagok lehető legnagyobb szabályozási és kezelési szabadságát.

5.3 A statútum választható – fakultatív – lesz, hogy ne legyen hatással a nemzeti jogszabályokra.

5.4 Fontos, hogy a biztosító egyesületeknek lehetőségük legyen egymás között csoportosulásokat létrehozni, valamint hogy előmozdítsuk a határokon átnyúló műveleteket a biztosító egyesületek európai dimenziójának erősítése érdekében.

5.5 A rendelettervezetnek lehetővé kell tennie a következők létrehozását:

- különböző tagállamokban élő természetes személyekből vagy különböző tagállamok jogszabályainak hatásköre alá tartozó jogi személyekből álló biztosító egyesület,
- több már létező biztosító egyesület határokon átnyúló egyesülésével létrejövő biztosító egyesület,
- egy nemzeti biztosító egyesület átalakulásával, annak megszűnése nélkül létrejövő európai biztosító egyesület, ha ennek bejegyzett székhelye és ügyviteli központja valamely tagállamban, egyik létesítménye vagy leányvállalata pedig egy másik tagállamban található,
- európai biztosító egyesületi csoport.

5.6 Az európai biztosító egyesületekre, a nemzeti biztosító egyesületekhez hasonlóan, a tagállamok általános szabályai vonatkoznak: a munkavállalóknak a döntéshozatali folyamatokba történő bevonására vonatkozó szabályok, a munkajog, a társasági jog, az adójog, a versenyjog, az ipari vagy szellemi tulajdonra vonatkozó jog, a fizetésképtelenségre és a kifizetések felfüggesztésére vonatkozó eljárások. Főként a biztosító egyesületek tevékenységével és a felügyelő hatóságok általi ellenőrzéssel kapcsolatos nemzeti előírásokat kellene korlátozás nélkül alkalmazni az európai biztosító egyesületek esetében. Ennek megfelelően a fenti területeken és az e rendelet hatálya alá nem tartozó egyéb területeken a tagállamok jogának és a közösségi jognak a rendelkezéseit kell alkalmazni.

5.7 A munkavállalók európai biztosító egyesületekbe történő bevonásának szabályairól a munkavállalók jogairól szóló irányelvek rendelkeznek, melyek elválaszthatatlan kiegészítői e rendeletnek, és ahhoz kapcsolódva kell alkalmazni őket.

5.8 Az európai biztosító egyesületek statútumának lehetővé kellene tennie, hogy a közgyűlés a tagokból vagyok azok helyetteseiből álljon. A szavazati jogok tekintetében a minden tagnak biztosított egyenlő szavazati jog mellett (egy személy – egy szavazat), lehetővé kell tenni a szavazatok súlyozását is objektív kritériumok alapján.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A szociális beruházások hatásai a foglalkoztatásra és az államháztartásra (saját kezdeményezésű vélemény)

(2014/C 226/04)

Előadó: **Wolfgang GREIF**

2013. szeptember 19-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

A szociális beruházások hatásai a foglalkoztatásra és az államháztartásra

(saját kezdeményezésű vélemény).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2014. március 12-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a március 26-i ülésnapon) 205 szavazattal 6 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás

1.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság szociális beruházási csomagját, mindenekelőtt azt a kifejezett paradigmaváltást, hogy a szociális beruházásokat ne egyoldalúan költségtenyezőnek, hanem jövőorientált befektetésnek tekintsük.

1.2 Ebből kiindulva az EGSZB rávilágít a szociális beruházások többszörösen kedvező hatásaira, különösen a munkaerőpiac és az államháztartás tekintetében, az alábbi területeken:

- szociális szolgáltatások és gyermekgondozás,
- oktatás és az ifjúsági munkanélküliség elleni küzdelem,
- a foglalkoztatás elősegítése,
- egészségmegőrzés és tevékeny időskor,
- szociális lakhatás és akadálymentes társadalom,
- szociális vállalkozó szellem.

1.3 Feltárjuk egyben a kedvező hatásmechanizmusokat és kimutatjuk, hogy

- a szociális szolgáltatások kibővítése Európa-szerte komoly hatással van a foglalkoztatásra,
- a jól tervezett, hatékony és célirányos szociális beruházások tartósan tehermentesítik az államháztartásokat, így nem tekinthetők az államháztartási konszolidáció konkurenciájának,
- szociális téren a „nem cselekvésnek” is „ára” van, és az elmulasztott szociális beruházásokból gyakran jóval magasabb költségek adódnak,
- a jóléti államra irányuló befektetések nemcsak szociális előrelépést jelentenek, de gazdasági és fiskális szempontból is hasznosak.

1.4 A szociális, gazdasági, fiskális és társadalmi haszon, azaz a szociális beruházások többszörös hozadéka annál magasabb, minél jobban beágyazódnak a beruházások egy hiteles makrogazdasági és intézményi keretbe.

1.5 Egy átfogó szociális beruházási csomag következetes és sikeres végrehajtásához az EGSZB szerint az alábbi alapvetően fontos követelmények kapcsolódnak:

- Ahhoz, hogy meggyőző legyen az irányváltás a (preventív) szociális beruházások felé, el kell térni az egyoldalú, szigorú megszorító politikától. Az EGSZB nyomatékosan kéri egy, a GDP 2 %-át kitevő európai konjunktúra- és beruházási program megvalósítását.
- Pénzügyi garanciák és megfelelő keretfeltételek nélkül nem lehet kiaknázni a szociális beruházásokban rejlő lehetőségeket. A következő költségvetési kiigazítások során a közkiadások hatékonyságának és célravezetőségének fokozása mellett elkerülhetetlen különböző új bevételi források feltárása is.

- A szociális beruházásoknak állandó helyet kell kapniuk az Európa 2020 stratégiában és az európai szemeszterben. Az éves növekedési jelentésekben és az országspecifikus ajánlásokban külön figyelmet kell fordítani rájuk.
- Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságban kezdeményezett vitát arról, hogy a költségvetési egyensúlyi szabály („arany szabály”) alapján a GMU fiskális szabályrendszere keretében a szociális beruházásokat is vegyék ki az állami nettó hiány kiszámításából.
- Törekedni kell módszertani előrelépésekre és megfelelő eszközök kifejlesztésére a szociális beruházások számbeli gyarapodásából eredő (kedvező) hatások méréséhez, illetve a szociális mutatók finomítására a GMU intézményi keretében.
- Az EGSZB kéri, hogy az Európai Bizottság dolgozzon ki egy céltudatosabb és hosszabb távú (legalább 2020-ig szóló) szakpolitikai ütemtervet a szociális beruházási csomag végrehajtásához.

2. Bevezetés

2.1 Az EGSZB azt az álláspontot képviseli, hogy éppen most, válság idején, rendkívül nagy az igény szociális beruházásokra, hogy ellensúlyozni lehessen az elszegényedés egyre nagyobb kockázatát. Az ilyen beruházásokban Európában sok foglalkoztatási lehetőség rejlik, melyeket magán- és állami beruházásokkal kell kiaknázni. ⁽¹⁾

2.2 Ezért az EGSZB örömmel vette a szociális beruházási csomagot, ⁽²⁾ amelyben az Európai Bizottság arra kéri a tagállamokat, hogy fektessenek nagyobb hangsúlyt a szociális beruházásokra, illetve mindenekelőtt arra a kifejezett paradigmaváltásra, hogy a szociális beruházásokat ne egyoldalúan költségtenyezőnek, hanem jövőorientált befektetésnek kell tekinteni. ⁽³⁾

2.3 Megállapításra került az is, hogy a hatás- és eredményorientált, valamint a gyakorlatban következetesen végrehajtott szociális beruházások tartósan növelik az emberek foglalkoztatási esélyeit, és fontos hozzájárulást jelentenek az Európa 2020 stratégia foglalkoztatáspolitikai céljainak eléréséhez.

2.4 Ezért az EGSZB arra is kérte az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő konkrét végrehajtási tervet a szociális beruházási csomaghoz.

2.5 Az európai bizottsági kezdeményezés gyenge pontja, hogy nyitva maradt a finanszírozás kérdése. Emellett felmerült, hogy a szociális beruházások számbeli gyarapodását szolgáló javaslatok sikeres végrehajtása nem realiztikus, ha nem módosítják az egyoldalú kiadáscsökkentések uralkodó politikáját.

2.6 Jelen vélemény ezekből a tényekből építkezik, amikor rámutat a szociális beruházások többszörösen kedvező hatásaira – különösen a munkaerőpiac és az államháztartás tekintetében –, illetve konkrét kéréseket és ajánlásokat fogalmaz meg a szociális beruházási csomag végrehajtásával kapcsolatban.

3. Általános megjegyzések a szociális beruházások „többszörös hozadéka” kapcsán – szociális, gazdasági, fiskális és társadalmi haszon

3.1 Az Európai Bizottság szerint a szociálpolitika három alapvető funkciót tölt be: ⁽⁴⁾ védelmet nyújt különféle kockázatoknak kitett emberek számára, stabilizálja a gazdaságot és szociális beruházásokat valósít meg. Ez a különbségtétel nem jelenti az egyes funkciók egymástól való elhatárolását, sokkal inkább az aktív politikai döntéshozatal lehetőségeit tárja elé. Ügyelni kell ugyanakkor a politikaterületek komplementaritására és az (intézményi) keretfeltételekre, amivel végeredményben a társadalmi kohézió is lehetővé válik.

⁽¹⁾ HL C 11., 2013.1.15., 8. o.

⁽²⁾ COM(2013) 83 final.

⁽³⁾ HL C 271., 2013.9.19.

⁽⁴⁾ COM(2013) 83 final, 3. o.

3.2 Nemcsak az EGSZB-ben, de egyre inkább a kutatásokban⁽⁵⁾ és az uniós politikákban is elterjedt az a felismerés, hogy a jóléti államra irányuló befektetések nemcsak szociális előrelépést jelentenek, de gazdasági és fiskális szempontból is hasznosak.⁽⁶⁾ Hiányoznak ugyanakkor az összehasonlítható normák, amelyek segítségével fel lehet térképezni és értékelni lehet a szociális beruházások összes kedvező külső hatását.

3.3 Kétségtelen azonban, hogy a jól tervezett, hatékony és célirányos szociális beruházások – a kitűzött intézkedések országspecifikus kialakításától és mértékétől függően – többszörösen pozitív hatással járnak: meglévő szociális igényeket elégitenek ki és foglalkoztatási lehetőségeket teremtenek, előmozdítják az esélyegyenlőséget (a nemek között is), miközben a növekvő foglalkoztatás és a csökkenő munkanélküliség nagymértékben kompenzálja a felmerülő költségeket. A szociális beruházások befektetés jellege abban jut kifejezésre, hogy általában nem indulhatunk ki közvetlen „hozamból”, de idővel pozitív hatások bontakoznak ki (például képzési beruházások, gyermekgondozás, egészségmegőrzés, életkornak megfelelő munkakörülmények).

3.4 A szociális beruházások „többszörös hozadéka” annál magasabb, minél jobban beágyazódnak a beruházások egy komplementer, intézményes és átfogó politikai keretbe. Stratégiai tervezésre és strukturált nyomon követésre van szükség az Európa 2020 stratégia céljainak jegyében.

3.5 Tekintettel a jelenleg drámai mértékű és várhatóan a közeljövőben sem csökkenő munkanélküliségre, a szociális beruházások fellendítése számottevően hozzájárulhat a növekedés és a foglalkoztatás fokozásához. A meglévő foglalkoztatási potenciálok kiaknázásához egy olyan politika következetes alkalmazására van szükség, amely a társadalomban és a gazdaságban egyaránt részvételi lehetőségeket nyit. Ebben alapvetően fontos szerepet kapnak a hatás- és eredményorientált, jövőbe tekintő szociális beruházások, különösen a szociális szolgáltatások kiépítése, amelynek általánosságban az állami eszközfelhasználás bármely más formájánál nagyobb foglalkoztatásélenkítő hatást tulajdonítanak.

3.6 A kedvező munkaerő-piaci hatások mellett a szociális beruházások tehermentesíthetik az államháztartást, így nem tekinthetők az államháztartási konszolidáció konkurenciájának. Az EGSZB már megállapította, hogy az általános vélekedés szerint kudarcot vallott az a próbálkozás, hogy gazdasági lassulás idején egyoldalúan kiadáscsökkentéssel érjék el az államháztartás konszolidációját.⁽⁷⁾ A bevételek és kiadások közötti közép- és hosszú távú egyensúly inkább úgy jöhet létre, ha a strukturális gondokat beruházásokkal kezelik, és így hosszú távon ismét bővül az állami költségvetések mozgásteret. Aktuális elemzések azt mutatják, hogy az Európa 2020 stratégia céljainak megfelelő inkluzív növekedés ösztönzése és a foglalkoztatási kvóták eszerinti emelése azt eredményezné, hogy az államháztartások mozgásteret EU-szerte akár 1 000 milliárd euróval növekedne.⁽⁸⁾

3.7 Figyelembe kell továbbá venni, hogy különösen szociális téren a „nem cselekvésnek” is „ára” van, és az elmulasztott szociális beruházásokból gyakran jóval magasabb költségek adódnak. Ez az elképzelés, mely szerint a helyreállítás drágább, mint a megelőzés, több európai bizottsági közleményben is megjelenik.⁽⁹⁾ A szociális beruházások rövid távon valóban költségeket jelentenek, de közép- és hosszú távon előnyösek a társadalmi jólét szempontjából, és nagyobb költségvetési bevételeket generálnak, amelyek ráadásul jelentősen csökkentik a jövőben jelentkező költségeket.⁽¹⁰⁾

3.8 Nem minden szociális kiadás minősül feltétlenül szociális beruházásnak. Egyes szociális szolgáltatásoknak alapvetően fogyasztásgeneráló hatásuk van (ilyenek például a nyugdíjak és a munkanélküli segély). Az EGSZB azonban mindig is kiemelte, hogy az erős szociális biztonsági rendszerekre irányuló beruházásoknak (különösen válság idején) fontos szerepük van a fogyasztás és a konjunktúra élénkítésében, mivel automatikus stabilizátorként megalapozzák a bevételeket és a keresletet, és így segítik az európai válságok leküzdését.⁽¹¹⁾

⁽⁵⁾ Social and employment policies for a fair and competitive Europe – Background paper [Foglalkoztatási és szociálpolitika a tisztességes és versenyképes Európáért – háttérdokumentum], Foundation Forum 2013, Eurofound, Dublin, 16. o.

⁽⁶⁾ Lásd a 4. lábjegyzetet.

⁽⁷⁾ Lásd a 3. lábjegyzetet.

⁽⁸⁾ EPC Issue Paper No. 72, 2012. november.

⁽⁹⁾ MEMO/03/58, 2003. március 19. és COM(2013) – IP/13/125.

⁽¹⁰⁾ Például COM(2013) 83 final, 2. o.

⁽¹¹⁾ HL C 133., 2013.5.9., 44. o. 4.4.2. pont.

4. A szociális beruházások hatása – példák

4.1 **Beruházások szociális szolgáltatások terén.** Ha többet ruházunk be a szociális infrastruktúra (pl. ápolás, idősgondozás, egészségügy, fogyatékos személyeknek nyújtott szolgáltatások, támogatott lakhatás, tanácsadók stb.) rendelkezésre bocsátásába és támogatásába, azzal munkahelyeket teremtünk, egyben jelentős mértékben hozzájárulunk a magasabb munkaerő-piaci részvételhez,⁽¹²⁾ illetve közép- és hosszú távon elősegítjük az államháztartások tehermentesítését⁽¹³⁾ és a regionális gazdaság élénkülését. Az Európai Bizottság számításai szerint ha az egészségügyben a foglalkoztatás éves növekedése 0,5 %, akkor az ágazatban 2020-ra legalább egymillióval több munkahely várható.⁽¹⁴⁾ Az EGSZB már több ízben rámutatott arra, hogy ezeket a munkahelyeket mind a köz-, mind a magánszférában színvonalas foglalkoztatási körülmények és méltányos díjazás kell hogy jellemezzék.⁽¹⁵⁾

4.2 **Beruházások a gyermekgondozás terén.** Számos tanulmány a gyermekgondozás példáján mutatja be, hogy célirányos beruházások segítségével a szociális eredményeket össze lehet kötni a versenyképesség növelésével.⁽¹⁶⁾ Újabb számítások azt mutatják, hogy a gyermekgondozás terén a barcelonai célok elérésére irányuló állami beruházások a számottevő foglalkoztatási hatások mellett egyértelmű többletbevétel is jelentenek az állam számára. Egy Ausztriáról szóló tanulmány⁽¹⁷⁾ például rámutat arra, hogy a beruházási költségek négy év elteltével – még gyenge konjunkturális kilátások ellenére is – alacsonyabbak, mint az elért eredmények. Az államháztartás ilyenkor egymást kiegészítő hatásokból profitál: a konjunkturális, illetve regionális politikai impulzusokból, a növekvő közvetlen foglalkoztatásból, a munkanélküli segélyek költségeinek csökkenéséből stb. Az EGSZB örülne, ha ezen a területen is fokoznák a kutatási tevékenységeket és a bevált gyakorlati megoldások átadását.

4.3 **Beruházások a gyermekek érdekében.** Az Európai Bizottság korai beruházások révén megvalósítható megelőző intézkedéseket szorgalmaz annak érdekében, hogy javuljanak a gyermekek (és nem csak a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetű gyermekek) esélyei a fejlődésre és a társadalmi életben való részvételre.⁽¹⁸⁾ „Beruházások a gyermekek érdekében” című ajánlásában az Európai Bizottság bemutatja, hogy a gyermekszegénység elleni, megelőző beruházások sokféle intézkedéssel megvalósíthatók. Itt nyilvánvalóvá válnak a színvonalas ellátóhelyek létrehozásának kedvező hatásai: tehetséggondozás, a korai iskolaelhagyás kockázatának csökkenése, jobb foglalkoztatási esélyek főként a nők tekintetében, illetve regionális szintű növekedési impulzusok.⁽¹⁹⁾

4.4 **Oktatási, illetve az ifjúsági munkanélküliség elleni küzdelmet szolgáló beruházások.** Európa csak akkor tekinthet felkészülten a jövőbe, ha megemeli a képzettségi szintet és felszámolja az általános és szakképzés hiányosságait. Az emberek és a gazdaság szükségleteinek megfelelő oktatási beruházások nagyobb termelékenységhez és magasabb adó- és társadalombiztosítási bevételekhez vezetnek. OECD-számítások szerint az oktatásra fordított közkiadások tényleges megtérülése átlagosan 7,8 %-os.⁽²⁰⁾ A fiatalok foglalkoztatásának támogatása a szociális beruházásokra irányuló nemzeti stratégiák szerves részét kell hogy képezze. Indokolt az a tagállamokkal szembeni elvárás, hogy hathatós intézkedéseket dolgozzanak ki a fiatalok és különösen a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő, ún. NEET-fiatalok számára. Az Eurofound becslései alapján a fiataloknak a munkaerőpiactól és a képzési rendszertől való eltávolodásából adódó gazdasági veszteség évente több mint 150 milliárd euróra tehető (az európai GDP 1,2 %-a).⁽²¹⁾

⁽¹²⁾ Drivers of Female Labour Force Participation in the OECD [A nők munkaerő-piaci részvételének mozgatórugói az OECD-ben], OECD Social, Employment and Migration Working Papers 145, OECD Publishing, Thévenon Olivier (2013).

⁽¹³⁾ „A tanulmány eredménye: a 2010-ben mobil szolgáltatásokba befektetett minden euró 3,70 eurós ellenértéket generált (9. o.)”, Studie zum gesellschaftlichen und ökonomischen Nutzen der mobilen Pflege- und Betreuungsdienste in Wien mittels einer SROI-Analyse [A beruházások társadalmi megtérülésének elemzésén alapuló tanulmány a bécsi mobil ápolói és gondozói szolgáltatások társadalmi és gazdasági hasznáról], Schober, C. et al (2012), Bécs.

⁽¹⁴⁾ SWD(2012) 95 final.

⁽¹⁵⁾ HL C 11., 2013.1.15., 4.7.5. pont.

⁽¹⁶⁾ Zur ökonomischen Notwendigkeit eines investiven Sozialstaates [Gazdasági szempontból miért van szükség beruházó szociális államra?], WIFO, Famira-Mühlberger, U (2014), Bécs.

⁽¹⁷⁾ Investiver Sozialstaat Wachstum, Beschäftigung und finanzielle Nachhaltigkeit Volkswirtschaftliche und fiskalische Effekte des Ausbaus der Kinderbetreuung in Österreich [Beruházó szociális állam – Növekedés, foglalkoztatás és pénzügyi fenntarthatóság: A gyermekgondozás fejlesztésének gazdasági és fiskális hatásai Ausztriában], AK Europa (2013), Brüsszel, illetve Eurofound (Ref.: EF1344).

⁽¹⁸⁾ Lásd: The rate of return to the HighScope Perry Preschool Program, Heckman, J.J., et al. (2010), Journal of Public Economics, 94. szám (1–2), 114–128. o.

⁽¹⁹⁾ COM(2013) 778 final.

⁽²⁰⁾ Lásd a 18. lábjegyzetet.

⁽²¹⁾ Fiatalok és nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő személyek Európában: első eredmények, Eurofound (EF1172HU).

4.5 Beruházások a foglalkoztatás ösztönzése terén. A magas munkanélküliség – főként az ifjúsági és tartós munkanélküliség – nem csak az érintettek és környezetük számára jelent súlyos terhet. A munkanélküliség tartóssá válása az államháztartást is komoly kihívás elé állítja, melyet szakképzési programok és a munkahelyteremtés támogatása révén kell kezelni.⁽²²⁾ Minél tovább tart a munkanélküliség, annál nehezebb megfelelően összehangolni a munkaerő-piaci kínálatot és keresletet. A képzésbeli és munkatapasztalatbeli hiányosságok éppen a tudás- és technológiaalapú gazdaságokban akadályozzák számottevően azt, hogy a munkavállalók tartósan megvethessék lábukat a munkaerőpiacon.

4.6 Beruházások a demográfiai változás kezelése és az idősök foglalkoztatási esélyeinek javítása terén. Az EGSZB már több ízben megállapította, hogy a munkaerőpiac a demográfiai változás kezelésének a kulcsa. Ha jobban kiaknázzák a foglalkoztatásban rejlő potenciált, a járulékfizetők és az ellátást igénybe vevők közötti arányt az idősök számának növekedése ellenére is messzemenően egyensúlyban lehet tartani.⁽²³⁾ Bár a korszerkezet eltolódása előre látható volt, számos tagállamban eddig nem ruháztak be eleget az idősödést figyelembe vevő foglalkoztatásnak kedvező feltételek (az életkornak megfelelő munkakörülmények) és a nagyobb munkaerő-piaci részvétel érdekében.

4.7 Beruházások az egészségmegőrzés és a rehabilitáció terén. Kedvező hatásokról lehet beszámolni az üzemi és üzemen kívüli egészségvédelem kapcsán is, mivel a munkaképesség és a munkanélkülivé válás kockázata szorosan összefügg a testi és lelki egészséggel. Ha nem kerül sor időben a veszélyek felmérésére és a beavatkozásra, nemcsak az érintettek járnak rosszul, de a társadalomra is magasabb költségek hárulnak. Az államháztartások fenntarthatósága érdekében többet kell beruházni a megelőzésbe.

4.8 Beruházások a szociális lakhatás terén. Az Európai Parlamenthez és a Régiók Bizottságához hasonlóan az EGSZB is úgy látja, hogy a szociális lakhatás a társadalmi kohézió kulcseleme, ezért európai keretet tart szükségesnek ezen a területen.⁽²⁴⁾ A szubszidiaritás elvét azonban be kell tartani oly módon, hogy a tagállamok továbbra is maguk határozzák meg a szociális lakhatás kritériumait. Az ilyen beruházásokkal egy sürgető társadalmi igényt lehet kielégíteni (különösen a szegénység elleni küzdelem és a társadalmi befogadás terén), egyben munkahelyeket lehet teremteni a régiókban, ami stabilizálja a gazdaságot és – például a fűtési rendszerek felújítására irányuló beruházások révén – elősegíti az éghajlatváltozás és az energiaszegénység elleni küzdelmet.⁽²⁵⁾

4.9 Beruházások az akadálymentes társadalom érdekében. Az EGSZB már több ízben kiemelte az akadálymentes társadalom támogatásának szükségességét.⁽²⁶⁾ Ennek érdekében a szociális beruházások keretében hangsúlyt kell fektetni többek között az olyan beruházásokra, amelyek a minden életkornak és a fogyatékkal élőknek is megfelelő közterületek és lakások kialakítására, mobilitást ösztönző infrastruktúrák kiépítésére és arra irányulnak, hogy a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok könnyen igénybe vehető, megfizethető és színvonalas szociális szolgáltatásokban részesülhessenek.

4.10 Beruházások a szociális vállalkozások terén. Az EGSZB üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság elismeri a szociális gazdaság fontos szerepét a szociális beruházási csomag végrehajtásában. A szociális vállalkozások gyakran közvetlenül részt vesznek a végrehajtásban. Ahhoz, hogy segítséget kapjanak ezeknek a feladatoknak az elvégzéséhez, fontos, hogy egyszerűbb és a szociális vállalkozások üzleti modelljének inkább megfelelő módon férhessenek hozzá közpénzekhez és magántőkéhez. A tagállamok nagyobb mértékben élhetnek innovatív finanszírozási lehetőségekkel, például a magánszektor bevonása révén, ami költségvetési megtakarításokat is eredményezhet.⁽²⁷⁾ Az EGSZB azonban ismételt hangsúlyozza, hogy ennek semmiképpen sem szabad a szociálpolitika kommercializálódásához vagy széttagolt megközelítéséhez vezetnie. Az állam nem bújhat ki szociálpolitikai felelőssége alól.⁽²⁸⁾

5. Politikai ajánlások

5.1 A preventív szociális beruházások felé forduló irányváltáshoz el kell térni az egyoldalú, szigorú megszorító politikától

5.1.1 Az EGSZB szerint a szociális szolgáltatások kiterjesztése hatásosabban elősegíti a munkahelyteremtést, mint a közkiadások bármely más formája. Ezért szorgalmazza, hogy Európában haladó szellemben és fenntarthatóan fejlesszék tovább a jóléti állapotot, hogy ki lehessen bontakoztatni az ebben mint az európai gazdaság további termelőjében rejlő lehetőségeket.

⁽²²⁾ Why invest in employment? A study on the cost of unemployment [Miért kell beruháznunk a foglalkoztatásba? Tanulmány a munkanélküliség költségeiről], Idea Consult (2012), Brüsszel.

⁽²³⁾ HL C 376., 2011.12.22., 74. o.

⁽²⁴⁾ Az EP 2013. június 11-i állásfoglalása (2012/2293(INI), HL C 9., 2012.1.11., 4. o.

⁽²⁵⁾ Az EP állásfoglalása a szociális beruházásokról szóló európai bizottsági közlemény tárgyában (PE508.296v01-00).

⁽²⁶⁾ Lásd például: TEN/515 – „Az akadálymentesség mint emberi jog” (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és HL C 44., 2013.2.15., 28. o.

⁽²⁷⁾ Lásd a 3. lábjegyzetet.

⁽²⁸⁾ HL C 271., 2013.9.19., 91. o.

5.1.2 Egy átfogó szociális beruházási csomag sikeres végrehajtásához és átültetéséhez megbízható makrogazdasági és intézményi beágyazódásra van szükség. A kiadáscsökkentés egyoldalú politikájának megváltoztatása nélkül nem érhető el a sikeres munkaerő-piaci integráció, de az sem, hogy a társadalom minél szélesebb rétegei méltányos módon részt vegyenek a társadalmi és gazdasági életben.

5.1.3 Az EGSZB a szociális beruházási csomag és az ehhez kapcsolódó kihívások fényében még egyszer nyomatékosan kéri, hogy valósítsanak meg egy, a GDP 2 %-át kitevő európai konjunkturális és beruházási programot. ⁽²⁹⁾

5.2 Pénzügyi garanciák nélkül nem lehet kiaknázni a szociális beruházásokban rejlő társadalmi és gazdasági lehetőségeket

5.2.1 Csak akkor lehet hiteles a paradigmaváltás a legfontosabb cselekvési területekkel (például az oktatás-, a szociál-, a munkaerő-piaci és az egészségügyi politikával) kapcsolatos beruházási és megelőzési stratégiák irányába, ha biztos a finanszírozás – mind az uniós költségvetésben, mind pedig a tagállamok államháztartásában.

5.2.2 Az EGSZB megismétli, hogy meggyőződése szerint a következő költségvetési kiigazítások során nem szabad tehát csak a kiadási oldalra figyelni, hanem a közkiadások hatékonyságának és célravezetőségének fokozása mellett elkerülhetetlen különböző új bevételi források feltárása. ⁽³⁰⁾ Az EGSZB ezzel összefüggésben úgy véli, hogy erősíteni kell a tagállamok adóbevételi alapját, többek között a pénzügyi tranzakciók megadóztatása, az adóparadicsomok felszámolása, az adóverseny befejezése, valamint az adócsalás és adókikerülés elleni intézkedések révén. Ezen túlmenően valószínűleg célszerű általánosan átgondolni az adórendszereket, ennek során pedig figyelembe venni a jövedelmekből és vagyonokból származó különféle típusú hozzájárulásokkal kapcsolatos kérdéseket. ⁽³¹⁾

5.2.3 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az Európai Szociális Alap (ESZA) legyen a szociális beruházások támogatásának legfontosabb eszköze és az ESZA 20 %-át minden tagállamban a társadalmi beilleszkedésre és a szegénység leküzdésére különítsék el. Az EGSZB szerint azonban más uniós alapokat is be kell vonni. Így az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) eszközeit is jelentős mértékben fel kellene használni szociális szolgáltatásokhoz, például gyermekgondozáshoz, ápoláshoz vagy a vidéki mobilitáshoz, és rendelkezni kell róluk a nemzeti megállapodásokban.

5.2.4 Az EGSZB határozottan bírálja azt a kitéfelt a gazdasági kormányzás rendszerében, amely szerint az EU makrogazdasági követelményeinek be nem tartása esetén büntetésképpen csökkentik a kohéziós eszközöket. Ez egyfelől prociklikus és korlátozó módon hat a gazdasági fejlődésre, másfelől éppen a kedvezményezett országokban gördít akadályokat a pótlólagosan szükséges beruházások elé. Ehelyett inkább ösztönözni kell a növekedést, és támogatást kell nyújtani ahhoz, hogy tovább lehessen növelni az európai társfinanszírozási arányt – főként a gazdasági válság által leg súlyosabban érintett országokban.

5.3 A szociális beruházásoknak állandó helyet kell kapniuk az Európa 2020 stratégiában és az európai szemeszterben

5.3.1 Az EGSZB kéri, hogy az európai szemeszter koordinációs folyamatában kapjanak nagyobb hangsúlyt a szociális beruházások. Ezt a hangsúlyeltolódást a növekedési jelentésekben és az országspecifikus ajánlásokban egyértelműen érvényesíteni kell. Világossá kell tenni, hogy a nagyobb arányú szociális beruházások összhangban állnak a növekedést elősegítő költségvetési konszolidációval.

5.3.2 E cél elérése érdekében az EGSZB támogatja az Európai Bizottságban kezdeményezett vitát arról, hogy a költségvetési egyensúlyi szabályt („arany szabály”) alkalmazva a GMU fiskális szabályrendszere keretében a jövőorientált közberuházásokat vegyék ki az állami nettó kiszámításából. Ezzel elkerülhető a hosszú távon nettó nyereséges beruházások meghiúsulása. Az EGSZB annak megvitatására ösztönöz, hogy a költségvetési egyensúlyi szabályt nem lehetne-e alkalmazni az uniós strukturális alapok eszközeiből támogatott szociális beruházásokra is.

5.3.3 A szociális beruházások támogatása központi helyet kell hogy kapjon a növekedésről és a foglalkoztatásról szóló integrált iránymutatások átdolgozásában az Európa 2020 stratégia 2014-es félidei felülvizsgálata során.

⁽²⁹⁾ Lásd: HL C 133., 2013.5.9., 77. o., 3.2.4. pont.

⁽³⁰⁾ Lásd: HL C 143., 2012.5.22., 94. o., 4.3. pont.

⁽³¹⁾ Lásd: HL C 143., 2012.5.22., 23. o., 6.1.3.1. pont.

5.3.4 Az EGSZB elengedhetetlennek tartja, hogy a szociális beruházások végrehajtásáért felelős szereplőkkel minden szinten többet konzultáljanak, részletesebben tájékoztassák őket, illetve vonják be őket a döntéshozatalba és a nyomon követésbe.

5.4 *Jobb módszertan és hatékonyabb eszközök a szociális beruházások terjedését célzó stratégia sikerének mérésére*

5.4.1 A jövőbeli politikák kialakításakor a döntéseket körültekintőbben, holisztikusabb módon kell megalapozni. A szociális beruházásokat illetően általánosságban egy időviszonylatban lendületesebb, életciklus-orientált és preventív megközelítésre kell törekedni, amely pontosabban tükrözi a költségeket, mint egy egyszerű költség-haszon elemzés. ⁽³²⁾

5.4.2 A különféle szakpolitikai területek közötti sokrétű összefüggésekre való tekintettel jobb sikermérő módszertanra és nagyobb átláthatóságra lesz szükség, például költség-hatás viszonyok formájában, az össztársadalmi haszon definícióját vagy olyan forgatókönyveket alkalmazva, melyek a közép- és hosszú távú kilátások figyelembevételével ismertetnek különféle szakpolitikai intézkedéseket az idő függvényében.

5.4.3 Egy lehetséges első lépést jelentene a meglévő, szabványosított hosszú távú előrejelzések metodológiai továbbfejlesztése különálló – köztük a demográfiai trendekkel összefüggő – kiadási területeken (például oktatás, ápolás, egészségügy, nyugdíjak). Az időszórásról szóló 2015-es jelentés jó alkalom lenne arra, hogy felmérjük a nemzeti adottságokkal összhangban szükséges és költségvetésből finanszírozott szociális beruházások „hozamát”. Ezt mindeddig elhanyagolták, ami rendszerint torz és túlzó költségbecslésekhez vezetett.

5.4.4 Nyitott kérdés az is, hogy a GMU jelenlegi intézményi keretében milyen jelentőséget tulajdonítsunk a társadalmi mutatóknak. Ha a mutatóknak a politikai irányvonalak tekintetében reális jelentőséget akarunk tulajdonítani, akkor mindenképpen törekedni kell finomításukra.

5.4.5 Az EGSZB érdeklődéssel fogadja továbbá, hogy az Európai Parlament azt szorgalmazta az Európai Bizottságnál, ⁽³³⁾ hogy a tagállamokban elért haladás figyelemmel kísérése érdekében a Bizottság dolgozzon ki egy riasztási mechanizmussal is ellátott eredménytáblát a szokásos szociális beruházási mutatókhoz, a tagállamokat pedig arra szólította fel, hogy mérlegeljék egy olyan „szociális beruházási csomag” elfogadását, amely beruházási célokat tűz ki és ellenőrzési mechanizmust hoz létre.

5.5 *A szociális beruházási csomag végrehajtását szolgáló szakpolitikai ütemterv átdolgozása és konkretizálása*

5.5.1 Az EGSZB túlságosan defenzívnek tartja azt a szakpolitikai ütemtervet, amelyet az Európai Bizottság a szociális beruházási csomag végrehajtásához dolgozott ki, ezért arra kéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő egy konkrétabb és hosszabb távú (legalább 2020-ig szóló) ütemtervet.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽³²⁾ Lásd: Európai Bizottság, Szociális menetrend, 2013. május, 15. o.

⁽³³⁾ Lásd a 27. lábjegyzetet.

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EGSZB 497. PLENÁRIS ÜLÉSE (2014. MÁRCIUS 25–26.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az Európai Bizottság közleménye: A villamos energia belső piacának megteremtése és az állami beavatkozások optimális hozzájárulása

(C(2013) 7243 final)

(2014/C 226/05)

Előadó: **Pierre-Jean COULON**

Társelőadó: **Sorin IONIȚĂ**

2013. augusztus 5-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A villamos energia belső piacának megteremtése és az állami beavatkozások optimális hozzájárulása

C(2013) 7243 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2014. március 10-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) 135 szavazattal 1 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli az új európai bizottsági közleményt, melynek célja, hogy iránymutatásokkal szolgáljon a tagállamok számára arról, hogy miképp lehet a lehető leghatékonyabban élni az állami beavatkozások lehetőségével. Az EGSZB szerint mindez jó lehetőséget nyújt arra, hogy tagállami tapasztalatokra támaszkodva újrafogalmazzunk politikákat, és új lökést adjunk a villamos energia belső piacának integrációs folyamatához úgy, hogy közben jobban előtérbe helyezzük azt, hogy ez a folyamat milyen előnyökkel jár a társadalom (azon belül is elsősorban a leginkább kiszolgáltatott helyzetben levők) számára, illetve hogy miként lehetne felszámolni az EU-ban az energiaszegénységet.

1.2 Az EGSZB szerint tisztázni kellene az „állami beavatkozás”, illetve az „állami támogatás” fogalmát. Az állami beavatkozások optimális alkalmazása nem azt jelenti, hogy szisztematikusan csökkenteni vagy éppen növelni kellene a beavatkozások vagy támogatások mértékét, hanem azt, hogy minél hatékonyabban éljünk ezek lehetőségével.

1.3 Az EGSZB szerint európai szinten nagyobb koherenciára van szükség a nemzeti és helyi állami beavatkozások terén, hogy el lehessen kerülni, hogy kontraproduktív hatások lépjenek fel.

1.4 Az EGSZB azt tanácsolja az Európai Bizottságnak, hogy ügyeljen arra, hogy a közlemény céljai ne akadályozzák az Európa 2020 stratégia megvalósítását.

1.5 Egy integráltabb és zökkenőmentesen működő villamosenergia-piacnak előnyösnek kell lennie mind a termelők, mind pedig a fogyasztók (köztük a kvv-k, kisiparosok és egyéb kistermelők) számára. A nemzeti határok azonban továbbra is komoly akadályokat jelentenek a szabályozás, az átviteli kapacitás, az árstruktúra stb. szempontjából.

1.6 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy mielőbb ki kell fejleszteni a szállítási infrastruktúrákat és meg kell erősíteni az elektromos hálózati kapcsolódási pontokat.

1.7 Az EGSZB egyetért azzal, hogy európai szinten össze kell hangolni egymással a megújuló energiáknak adható támogatások rendszereit, és azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy könnyítse meg a tagállamok közötti együttműködési mechanizmusokat, hogy ezzel is ösztönözze a határokon átnyúló támogatásokat.

1.8 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az új technológiákra vonatkozó támogatási rendszert – párhuzamosan e technológiák fejlődésével – újra kell gondolni. Az EGSZB szerint az Európai Bizottságnak egyértelműen meg kellene határoznia, hogy mit ért „kiforrott energiaforrás” alatt. Olyan meghatározásra van szükség, amely később még kiigazítható.

1.9 Az EGSZB egyetért azzal, hogy a villamos energia belső piaca nem lehet önmagában való cél. Ezt a piacot úgy kell kialakítani, hogy valamennyi fogyasztó, de különösen a leginkább rászorulóknak hasznára váljon. Az EGSZB támogatja azt az elképzelést, hogy európai szintű intézkedésekre kerüljön sor a felhasználók helyzetének megerősítésére, akik így az európai villamosenergia-piac kulcsszereplőivé, egyfajta „fogyasztó-szereplők” válhatnak. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fokozza ezzel kapcsolatos tevékenységét, és dolgozzon ki olyan intézkedéseket és kezdeményezéseket, amelyek célja az, hogy az energiaszegénység felszámolása érdekében optimális módon éljenek az állami beavatkozások lehetőségével.

1.10 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az elektromos áram alapvető árucikknek számít, amelyet ennek megfelelően is kell kezelni. Általános gazdasági érdekből a tagállamok bizonyos közszolgáltatási kötelezettségeket írhatnak elő ezzel kapcsolatban. Az európai energiapolitika egyik legfontosabb szempontja az kell, hogy legyen, hogy mindenki egyaránt hozzájusson energiához. Ezt a Szerződésben is rögzíteni kellene. A verseny érdekében úgy kell az állami beavatkozásokat optimálisan alkalmazni az energiaszektorban, hogy az ne vezessen a tagállamok által bevezetett közszolgáltatási kötelezettségek csökkenéséhez vagy korlátozásához. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mindenképpen tartsa szem előtt ezt a kérdést, és hozzon olyan intézkedéseket, amelyek a közszolgáltatási kötelezettségekre vonatkozóan hatékonyabb garanciákkal szolgálnak, és a jelenlegi megszorítások ellenére tovább erősítik őket.

2. Bevezetés

2.1 2008-ban az Európai Unió ambiciózus éghajlati és energetikai célokat tűzött ki maga elé (3x20). Az EGSZB a közeljövőben egy külön véleményben foglalkozik majd a 2014. január 22-én elfogadott, 2030-ra vonatkozó új európai éghajlati és energetikai kerettel. A tagállamoknak sikerült előrelépéseket tenniük a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos célok elérésében, ami nagyrészt az állami beavatkozásoknak köszönhető.

2.2 2011 februárjában pedig az uniós állam- és kormányfők kijelentették, hogy a cél az, hogy 2014-re teljesen kiépüljön a belső energiapiac. Az Európai Bizottság számos dokumentumot jelentetett meg azóta ennek érdekében. 2012. november 15-én közzétette „A belső energiapiac működőképessé tétele” című közleményt, amelyben értékeli a belső energiapiac kiinduló helyzetét, illetve szerepel benne egy cselekvési terv is annak teljes kiépítésére. A közlemény megjelenése után közmeghallgatást tartottak a belső energiapiacról, a megfelelő energiatermelési kapacitásokról és azok mechanizmusairól.

2.3 2013. november 5-én az Európai Bizottság újabb közleményt jelentetett meg „A villamos energia belső piacának megteremtése és az állami beavatkozások optimális hozzájárulása” címmel. A közleménnyel együtt öt másik dokumentumot is kiadtak, melyeket európai bizottsági részlegek dolgoztak ki. Ezekben egyrészt iránymutatások szerepelnek a kapacitásszabályozó mechanizmusokról és a megújuló energiaforrások támogatási rendszereiről, másrészt tagállamok közötti együttműködési megállapodások olvashatók bennük, amelyek megújuló energiaforrásokkal és keresletoldali visszajelzési megoldásokkal kapcsolatosak.

2.4 Az Európai Bizottság megjegyzi, hogy a belső piac létrehozása, illetve az éghajlati és energetikai célok megvalósítása új kihívásokat teremtett, amelyek kezeléséhez az állami beavatkozások új formáira van szükség, leginkább nemzeti szinten: ebből adódik a megújuló energiaforrások kifejlesztése és támogatása, illetve a megfelelő termelési kapacitások biztosítása stb. iránti igény.

2.5 A tárgyalat európai bizottsági közlemény célja az, hogy a tagállamok iránymutatást kapjanak azzal kapcsolatban, hogy miként lehet optimálisan alkalmazni az állami beavatkozásokat, kiigazítani már meglévő ilyen intézkedéseket, illetve újakat kidolgozni. A nem jól kialakított állami beavatkozások komoly károkat okozhatnak a piacon és megnövelhetik a háztartások, illetve a cégek által fizetendő energiaárakat is. Az Európai Bizottság ezért felsorol egy sor olyan intézkedést, amelyre az előtt kell sort keríteni, mielőtt bármilyen állami beavatkozás történne. Ezek a következők: egy konkrét problémának és annak kiváltó okának feltárása, rámutatva, hogy a piac egymagában képtelen azt megoldani; a más energiapolitikai célokkal való összhatás kiértékelése és a különböző közpolitikai eszközök koordinációja; alternatív lehetőségek számbavétele; az elektromos rendszerekre gyakorolt hatás minimalizálása; a beavatkozással járó költségek alacsony tartása; az ipari szereplők és a magánszemélyek költségeinek figyelembevétele; ezeknek az intézkedéseknek a folyamatos nyomon követése, értékelése és megszüntetése, ha a célokat sikerült elérni.

2.6 Az Európai Bizottság szerint a cél egy olyan európai energiapiac fokozatos kiépítése, amelyen megfelelően alakul a kereslet és a kínálat, az árjelzések összhangban vannak a politikai célokkal, a szereplők egyenrangúak, az energiatermelés pedig hatékony módon történik. Ahogy a technológiák folyamatosan fejlődnek, fokozatosan a piaci árképzésnek kell vonatkoznia rájuk úgy, hogy végül meg is szüntetik a támogató intézkedéseket. A gyakorlatban ez az átviteli ár megszüntetését jelenti, áttérve a betáplálási tarifára és más támogató intézkedésre, arra ösztönözve a termelőket, hogy igazodjanak a piaci trendekhez. Az Európai Bizottság arra is biztatja a tagállamokat, hogy jobban hangolják össze a megújuló energiával kapcsolatos stratégiáikat, hogy így az energiaárak és -adók lefaragásával csökkenhessenek a fogyasztók költségei. Jobban közelíteni kellene egymáshoz az egyes támogatási rendszereket is.

2.7 Bár jogilag nem kötelező érvénnyel, de a közlemény meghatározza, hogy az Európai Bizottság milyen alapelveket alkalmaz majd a megújuló energiaforrások és a kapacitásszabályozó mechanizmusok támogatására szolgáló állami beavatkozások és a fogyasztói kereslet kiigazítására szolgáló intézkedések értékelésekor. Ezek az elvek fogják tehát befolyásolni azt, hogy miként alkalmazzák az állami támogatásokkal kapcsolatos uniós szabályokat, illetve érvényesítik az energiaüggyel kapcsolatos uniós jogszabályokat. Az Európai Bizottság olyan jogi eszközökre is javaslatot tesz, amelyekkel biztosítható ezeknek az elveknek a maradéktalan betartatása.

3. Az EGSZB megjegyzései

3.1 Az EGSZB mindig is úgy vélte, hogy a belső energiapiac egy lehetőséget jelent, és hogy minden lépést meg kell tenni annak biztosítására, hogy ez a piac az ipari és a magán fogyasztók érdekeit szem előtt tartva működjön, szorosan bevonva a civil szervezeteket, illetve megelőzve és leküzdve az energiaszegénységet. ⁽¹⁾

Az egységes piac felé: a határok felszámolása

3.2 Az EGSZB mindig is támogatta azt az európai bizottsági kezdeményezést, hogy hozzák létre a teljes belső energiapiacot. Az EGSZB arra is rámutat, hogy ennek érdekében támogatja azt az elképzelést, hogy létrehozzanak egy európai energetikai közösséget. E közösség révén optimális módon el lehetne mélyíteni az energiaügyek közös irányítását, elősegítve – különösen a piaci és infrastrukturális kérdésekkel kapcsolatban – a szolidaritást, az együttműködést és az integrációt.

3.3 Nem beszélhetünk belső piacról, amíg az energiakereskedelemben még mindig vannak nemzeti határok, a határokon átnyúló kapacitásokat pedig ugyanúgy kellene kezelni, mint azokat a vezetékeket és csöveket, amelyek nem lépnek át határokat. A közleménynek hangsúlyoznia kellene, hogy – a nemzeti szabályozások különbözőségén túl – a határokon átnyúló kapacitásokhoz való hozzáférés kérdése még mindig komoly nehézséget jelent abban, hogy ténylegesen felszámoljuk a belső energiapiac útjában álló akadályokat. Például ha a betáplálási-kiadási árazás és az átviteli kapacitások elosztási módszere általánosan elterjedne minden tagállamban, akkor az erősíthetné a határokon átnyúló kereskedelmet, mivel előnyösebb a pont-pont összeköttetési modellnél, hiszen arra ösztönzi az átviteli rendszer üzemeltetőit, hogy beruházzanak az olyan teljesítménnyel kapcsolatos hiányosságok megszüntetésébe, amelyek például az általuk ellátott területek határain átnyúlóan jelentkeznek. Ez minden piaci szereplő számára előnyökkel jár, ideértve az időszakosan rendelkezésre álló megújuló energiaforrások piacának szereplőit is. Az Európai Bizottságnak és az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének (ACER) – az Európai villamosenergia-átviteli hálózaton (ENTSO-E) kívül – felül kell vizsgálnia az elosztási mechanizmusokat, és villamosenergia-tőzsdékkal kapcsolatos kötelezettségeket kell kirónia az átviteli rendszer üzemeltetőire. Szükség van felülvizsgálatra, hogy a nemzeti határoknál ne alakulhassanak ki olyan lehetséges „mesterséges szűk keresztmetszetek”, amelyek adott esetben akadályozzák a tagállamok közötti energiaáramlást. Ilyen „mesterséges szűk keresztmetszetek” egyrészt olyan nemzeti protekcionista politikák eredményeként jöhetnek létre, amelyek egységes belföldi tarifák bevezetésére törekednek, vagy pedig az átviteli rendszer üzemeltetői részéről történő kereskedelmi visszaélések nyomán, akik a teljesítménnyel kapcsolatos szűk keresztmetszeteket az általuk ellátott területek határaihoz helyezik. Az ilyen szabályok arra ösztönöznék az átviteli rendszer üzemeltetőit, hogy beruházásaikat arra fordítsák, hogy jobb határokon átnyúló összeköttetések jöjjenek létre az átviteli hálózaton belül.

3.4 Az EGSZB az elektromos kapcsolódási pontok jobb kiépíttességét szorgalmazza, hogy teljes mértékben megvalósulhasson a belső energiapiac. Az EGSZB támogat minden olyan kezdeményezést, amely a megújuló energiák fejlődésének érdekében az elektromos hálózatok zökkenőmentes és hatékony használatát célozza. Támogatja az olyan együttműködések is, mint a Coreso, amely egy európai villamosáram-hálózatot koordináló szerv egyelőre kísérleti projektje.

Megújuló energiaforrások és megfelelő áramtermelés

3.5 Ezenkívül az EGSZB mindig is szorgalmazta, hogy az energiatermeléshez használjanak nagyobb mértékben megújuló forrásokat. ⁽²⁾ Az EGSZB támogatja a 2050-es energia-ütemterv céljait.

⁽¹⁾ HL C 133, 2013.5.9., 27–29. o.; HL C 68, 2012.3.6., 15–20. o.; HL C 341, 2013.11.21., 21–26. o.

⁽²⁾ HL C 77., 2009.3.31., 43–48. o.; HL C 44, 2013.2.15., 133–139. o.; HL C 229, 2012.7.31., 126–132. o.

3.6 A megújuló energiákra vonatkozó támogató intézkedéseket akkoriban hozták meg, amikor még csekély volt ezek aránya a teljes energiamixben, és az ezzel kapcsolatos technológia még gyerekcipőben járt. Mára jelentősen nőtt a megújuló energiaforrások aránya, és ez hosszú távon még tovább fog növekedni. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a szubszidiaritás elvét, illetve az egyes energiaforrások és technológiák fejlettségi szintjét figyelembe véve át kell tekinteni az állami beavatkozásokat. Az EGSZB ugyanakkor úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak pontosan meg kellene határoznia, hogy mit ért „kiforrott energiaforrás” alatt, a jövőbeli technológiai fejlődés fényében pedig felül kellene vizsgálni ezt a meghatározást. Az EGSZB arra is rámutat, hogy a megújuló energiákra vonatkozó támogató intézkedések kiértékelésére és kiigazítására úgy kellene sort keríteni, hogy a fogyasztók, köztük is a leginkább kiszolgáltatott helyzetben levők, teljes mértékben élvezhessék a villamos energia európai piacának előnyeit. Az EGSZB azt ajánlja, hogy figyeljenek oda arra, hogy a támogatásoknak ez a fajta kiigazítása ne nehezítse meg még jobban az Európa 2020 stratégia céljainak elérését. Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság vegye figyelembe ezt a szempontot, amikor kidolgozza a környezetvédelmi és energiaügyi állami támogatásokkal kapcsolatos új uniós iránymutatásokat.

3.7 Ugyanebből kiindulva a „kiforróban levő” technológiák esetében meg kellene szüntetni a megújulóenergia-technológiákra adott támogatásokat, és a támogatásokat megfelelően össze is kell hangolni a működőképes kibocsátási piac alakulásával/fejlődésével. Az EGSZB osztja az Európai Bizottság nézetét, mely szerint a megújuló energiaforrásokra járó támogatásoknak rugalmasnak, arányosnak, csökkenő mértékűnek és versenyképesnek kell lenniük, hogy a megújuló energiahordozók még jobban reagálni tudjanak a piaci jelzésekre és versenyképesek legyenek a hagyományos energiahordozókkal szemben. A megújuló energiákra adott közvetlen támogatás helyett fokozatosan egy jól működő kibocsátáskereskedelmi rendszert kellene életbe léptetni, ez előbbit pedig ennek megfelelően meg kellene szüntetni.

3.8 Az EGSZB üdvözlöi azokat az európai bizottsági kezdeményezéseket, melyek célja a megújuló energiaforrásokhoz nyújtott támogatás „európai dimenziójának erősítése”. Az Európai Bizottságnak még tovább kellene könnyítenie a tagállamok közötti együttműködési mechanizmusokon, hogy ösztönözze a – jelenleg alig alkalmazott – határokon átnyúló támogatási formákat. Valószínűleg a támogatások európai szintű összehangolása sem fog megvalósulni mindaddig, amíg a tagállamok saját külön politikákat alakíthatnak ki, „potyázhatnak” vagy kedvezőtlen korlátozásokat léptethetnek életbe szomszédos országokkal szemben (például a megújuló energiák gyors fejlesztésére adott németországi támogatás következtében párhuzamos áramlások (loop flow) alakulnak ki Lengyelországban és Csehországban, ami a kiegyenlítés és az ellátásbiztonság miatt megnöveli a villamosenergia-költségeket ezekben az országokban). Most, amikor a rendszer még viszonylag újnak számít, könnyebben kezelhetők az ilyen problémák, mint majd később, amikor erősebbek lesznek az útvonaltól való függés hatásai.

3.9 A megújuló energia integrációjának egyik speciális problémája az, hogy ezek az energiaforrások nem állandóak, így ki kell őket egészíteni más kiegészítő forrásokkal, illetve tartalékkapacitásokra van szükség. A közlemény hangsúlyozza, hogy az, hogy a tagállamok támogatást adnak az ilyen kiegészítő tartalékkapacitásokra, azzal a veszéllyel járhat, hogy végül nem hatékonyan működő erőművek vagy fosszilis tüzelőanyagok kapnak támogatást. Ezt a problémát először hatékony napi kereskedési, kiegyenlítő és kiegészítő szolgáltatási piacok kialakításával kellene orvosolni. Ha ezek valóban hatékonyan bizonyulnak és jól működnek határokon átnyúlóan, illetve a megfelelő árjelzésekkel is, akkor végső soron jól szabályozhatják majd a piacot ahhoz, hogy ne legyen szükség kiegészítő kapacitásszabályzó mechanizmusokra. Minden tartalékképző vagy kapacitásdíjazási mechanizmusnak „piaci alapúnak, technológiasemlegesnek, diszkriminációmentesnek, illetve olyannak kell lennie, amelyik nyitott a határokon átnyúló felhasználására”.⁽³⁾

3.10 Jelenleg tagállamonként mások a termelési kapacitások megfeleltetését garantáló szabványok és mechanizmusok, ahogy különbözőek a kereslet és az ellátás kiegyenlítésével kapcsolatos problémák is. Az ellátás biztonságához és nemzeti jellegű tartalékok képzéséhez állami beavatkozásokra van szükség. Ugyanakkor mivel a piacok egyre inkább összekapcsolódnak és függnek egymástól, illetve annak érdekében, hogy el lehessen kerülni különböző, széttörédezett rendszerek párhuzamos működését, ösztönözni kell az országok közötti konzultációt és együttműködést, elsősorban a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport keretében. Az Európai Bizottságnak pedig végig kellene gondolni, hogy eddigi pozitív tapasztalatok alapján miként lehetne létrehozni a villamosenergia-termelési kapacitások európai piacát.

Állami beavatkozások

3.11 Az Európai Bizottsághoz hasonlóan az EGSZB is úgy véli, hogy az állami beavatkozás fontos szerepet tölt be az európai energiaügyi és éghajlat-politikai célok megvalósításában. Az állami beavatkozások optimális alkalmazása nem feltétlenül csökkentést vagy éppen növelést kell, hogy jelentsen, hanem azt, hogy minél hatékonyabban éljünk ezek lehetőségével. Az EGSZB véleménye szerint az ilyen jellegű beavatkozásnak még fontosabb szerepet kellene játszania az energiaszegénység felszámolásában; úgy véli, hogy hatékonyabban kellene alkalmazni az állami beavatkozásokat ezen a területen, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki idevonatkozó javaslatokat és kezdeményezéseket.

3.12 Ugyanakkor azt is hangsúlyozza, hogy nagyon fontos, hogy lépéseket tegyünk annak érdekében, hogy a nemzeti, regionális és helyi szintű állami támogatások egész Európában következetesek legyenek. Bizonyos esetekben az ilyen beavatkozás kontraproduktív lehet európai szinten.

⁽³⁾ Eurelectric, 2014. január 17.

3.13 Mindemellett az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy az energiamix kialakítása nemzeti hatáskörbe tartozik, amennyiben nem torzítja jelentősen a versenyt és tiszteletben tartja az állami támogatásokra vonatkozó szabályokat. Mivel a szóban forgó beavatkozások más európai országokra is kihatnak, az EGSZB szerint el kellene mélyíteni a tagállamok közötti együttműködést, különösen a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportban. A cél az, hogy európai szinten következetesebbek legyenek a fellépések.

3.14 Ennek kapcsán az EGSZB rámutat arra, hogy jó lenne, ha az Európai Bizottság egyértelműen elhatárolná egymástól az állami beavatkozás és az állami támogatás fogalmát.

3.15 Az állami beavatkozás kihat a villamosenergia-költségekre és -árakra. Az Európai Bizottság megjegyzi, hogy nehéz úgy meghatározni az egyes energetikai technológiák költségét, hogy azok összehasonlíthatóak legyenek, így azt is nehéz felmérni, hogy milyen mértékű állami beavatkozásra van szükség. Egy következő véleményben az EGSZB részletesen foglalkozik majd az európai energiaköltségekről és energiaárakról szóló, 2014. január 22-i európai bizottsági jelentéssel és közleménnyel. Az EGSZB megismétli azt a javaslatát, hogy ebben az európai bizottsági jelentésben szerepeljen egy elemzés az Unióban tapasztalható energiaszegénységről, illetve egy európai stratégia és ütemterv arról, hogy ezt hogyan akarják felszámolni.

3.16 Minél nagyobb, integráltabb és átláthatóbb a villamosenergia-piac, annál stabilabb is lesz, és nem lesz szükség annyi különböző formában és ad hoc vagy ideiglenes jelleggel megvalósuló állami beavatkozásra, amelyek jelenleg koordinációs problémák forrásai.

Versenyképesség

3.17 Az Európai Bizottság nagyon helyesen mutatott rá olyan kérdésekre, mint az ellátás biztonsága, vagy hogy az uniós gazdaság elvesztette az árak versenyképességét. Ezek a tények nem mindig egyeztethetők össze a 20-20-20-as célokkal vagy a 2050-es célkitűzésekkel. Így az éghajlat-változási csomag céljainak a megvalósításával nőnek a háztartások és az ipar energiaköltségei, ami pedig károsan hat a versenyképességre. Másrésztől a megújuló energiának nyújtott támogatás rendkívül alacsony nagykereskedelmi árakat eredményezhet a villamos energia terén és torzíthatja a tartalékkapacitásokba irányuló beruházási jelzéseket. Megfelelő módon figyelemmel kell kísérni a 20-20-20-as célok elérésére szolgáló eszközöket, hogy az előnyökhöz képest ne kerüljenek túlsúlyba a torzulások.

3.18 Ugyanakkor további aggályokra ad okot az az európai bizottsági javaslat, hogy támogassák az új erőművek építésére vonatkozó hosszú távú szerződéseket, amelyeket a nagy energiaigényű iparágak versenyképességének biztosítása érdekében villamosenergia-termelők és jövőbeli végfogyasztók között kötnének. Az Európai Bizottság elismeri, hogy fennáll a piacok elszigetelődésének a kockázata, és az ilyen szerződéseket nagyon gondosan át kell tanulmányozni, hogy kiderüljön, hogy több-e az előny, mint a költség, vagy pedig a szerződések akadályozzák a versenyt. Ráadásul a sok energiát használó fogyasztók általában jobban érdekeltek a hagyományos tüzelőanyagokkal működő erőművekben, amelyek megbízható energiaellátást garantálnak. Ezek támogatása meghiúsíthat más uniós politikákat, kezdve a megújuló energiák támogatásától egészen az ipari kibocsátásokról szóló irányelvnek való megfelelésig. Szélsőséges esetekben különösen kínos lehet a döntéshozók számára, ha az ipari fogyasztó végül akármilyen is, de úgy dönt, hogy áthelyezi máshová a termelését.

A fogyasztók helyzetének megerősítése/az energiaszegénység leküzdése

3.19 Az EGSZB teljes mértékben egyetért azzal, hogy a villamos energia belső piaca nem önmagában való cél. A villamosenergia-piacnak előnyösnek kell lennie mindenki, de különösen a legkiszolgáltatottabb helyzetben levők számára. Törekedni kell a piac teljes kiépítésére, mert jelenleg túlzottan szétforgácsolt. Mindez hátrányosan érinti a fogyasztókat az energiaszolgáltató szabad megválasztásának lehetősége, illetve a költségek szempontjából (az árak túl magasak). Hátrányos az energiaellátás, valamint az éghajlatváltozás kezelésével kapcsolatos törekvések és az energetikai átállás szempontjából is. Az európai energiapolitikának többet kell tennie az energiaszegénység felszámolása érdekében.

3.20 Keresletorientált megoldásokkal és energiahatékonysággal rengeteget lehet tenni a fogyasztási csúcserkékek csökkentéséért. A technológiai fejlődés ellenére nincsenek elegendően kihasználva az ezekben rejlő lehetőségek. Az EGSZB határozottan kéri, hogy tegyék lehetővé a fogyasztók számára, hogy maguk alakíthassák „energetikai életvitelüket” és egyfajta „fogyasztó-szereplővé” válhassanak. Az olyan technológiákat, mint az intelligens fogyasztásmérők, úgy kell kialakítani, hogy azokat valamennyi fogyasztó, még a legkiszolgáltatottabb helyzetben levők is használhassák, és hogy teljesen hatékonyak és hasznosak legyenek úgy, hogy könnyen érthető, átlátható információkkal szolgálnak több-letköltségek nélkül, megkönnyítve ezzel az energiaigényekhez való intelligens alkalmazkodást (garantálva az adatvédelmet, illetve az adatok bizalmas kezelését). Az EGSZB egyetért azzal, hogy támogassák a kutatás-fejlesztést az energiaágazatban (különös tekintettel az intelligens eszközökre és az energiatárolásra).

3.21 Azért is nagyon fontos az állami beavatkozás, mert a keresletoldali visszajelzési megoldások/keresletoldali szabályozási intézkedések egyre inkább aránytalan terheket rónak a kiszolgáltatók helyzetben levő fogyasztókra. Az ilyen fogyasztóknak nyújtott támogatás formáját ezek speciális igényeihez kell tehát igazítani, a támogatásra való jogosultság kritériumait pedig igazságos és kiszámítható módon kell meghatározni.

3.22 Az EGSZB szerint a keresletoldali szabályozás technológiai önmagukban nem elegendőek a kereslet kiigazításához és csökkentéséhez. Az EGSZB azt szorgalmazza, hogy különböző kezdeményezésekkel, amelyeket egy energetikai szolidaritási alapról lehetne támogatni, jobban hívják fel európai szinten az emberek figyelmét ezekre a kérdésekre és növeljék saját szerepvállalási lehetőségeiket.⁽⁴⁾ Támogatja az épületek energiahatékonyágának javítását (professzionális energetikai tanúsítványokkal), hogy megoldást lehessen találni az energiafelhasználás szempontjából nagyon nem hatékony épületek kérdéseire, és hogy fokozatosan meg lehessen szüntetni az ilyen épületek eladását vagy bérbe adását.

3.23 A európai energiafogyasztók azok közé a fogyasztók közé tartoznak, akik a leginkább elégedetlenek a piaccal. A fogyasztói oldalon az alábbi fő kérdésekkel kell foglalkozni ahhoz, hogy elősegítsük egy jól működő energiapiac létrejöttét: hozzáfutás az energiához; objektív, megbízható tájékoztatás a kínálati lehetőségekről, független összehasonlításokkal együtt; átlátható szerződési feltételek; védelem a félrevezető és agresszív piaci gyakorlatok ellen; egy központi kapcsolattartó pont a tájékoztatásban; közérthető fogyasztói tájékoztatás; az energiahatékonyági irányelv eredményes végrehajtása; megkönnyített szolgáltatóváltás; hatékony jogorvoslati eszközök megalapozott panaszok esetén,⁽⁵⁾ illetve eszközök az energiaszegénység felszámolására. Az energiapiacok független felügyelete is nagyon fontos a tisztességes verseny, illetve maguknak a fogyasztóknak az érdekében. Amennyiben sikerül eredményeket elérni ezeken a területeken, akkor nagyobb lehet az uniós energiapolitika társadalmi és politikai támogatottsága.

3.24 Az EGSZB támogatja, hogy a fogyasztók („prosumerek”⁽⁶⁾) helyi szinten állítsanak elő megújuló energiát. Számos országban, különösen Németországban és az Egyesült Királyságban, gyors iramban terjed ez a koncepció. Mindez rendkívül fontos az európai energiaegyensúly, az olcsó energiaellátás és a szén-dioxid-kibocsátáscsökkentés szempontjából. A prosumerek energiapiaci szerepe az energiaszegénység elleni küzdelemhez kapcsolódik. Intelligens hálózatoknak és fogyasztásmérőknek köszönhetően a prosumerek megoszthatnak másokkal kis erőművek által létrehozott energetikai szolgáltatásokat. 2020 végére az Egyesült Királyságban mintegy 8 millió ilyen berendezés lesz, amelyek körülbelül 40 GW villamos áramot fognak termelni. Az itt foglalkoztatott személyek száma meghaladja majd a 100 000-et. A prosumereknek állami támogatást kellene kapniuk a jogszabályi akadályok felszámolásához, illetve összeszerelési és karbantartási segítség formájában pénzügyi/működési támogatást is, különösen a beruházások terén. Ugyanakkor hatékony szabályozásra is szükség van, hogy a prosumerek megfelelően elszámoltathatóak legyenek azokért az esetleges egyensúlyzavarokért, amelyeket akkor okozhatnak, amikor energiát táplálnak a rendszerbe. A szabályozással olyan piaci alapú eszközöket és árképzési mechanizmusokat is ki kell alakítani, amelyek arra ösztönzik a prosumereket, hogy csökkentsék az ilyen egyensúlyzavarokat.

3.25 A villamos energia nem olyan árucikk, mint a többi. Az elektromos áram alapvető közös árucikknek számít, amelyet ennek megfelelően is kell kezelni. Általános gazdasági érdekből a tagállamok bizonyos közszolgáltatási kötelezettségeket írhatnak elő ezzel kapcsolatban. Az EGSZB már többször kérte, hogy vegyék fel az uniós energiapolitikai céljai közé, illetve rögzítsék a szerződésben is azt, hogy mindenkinek egyformán hozzá kell tudnia jutnia energiához. Az EGSZB ezért hangsúlyozza, hogy ügyelni kell arra, hogy a verseny alapelveivel összhangban a 2009/72/EK irányelv alapján a tagállamok által bevezetett általános érdekű közszolgáltatási kötelezettségek (az irányelv 3. cikkének (2) és (3) bekezdése szerint elsősorban: a biztonság, a villamos energiával való ellátás tisztességes áron, az ellátás folyamatossága, minősége és ára, valamint a környezetvédelem, beleértve az energiahatékonyágot és az éghajlat védelmét) ne híguljanak fel az állami támogatások racionalizálása során. Az EGSZB azt kéri az Európai Bizottságtól, hogy maximális gondossággal járjon el ezen a téren, illetve hogy évente készítsen jelentést erről a fontos kérdéstről. Ennek részeként a belső piacról szóló éves jelentésében az Európai Bizottságnak nemcsak azt kellene konkrétan és részletesebben megvizsgálnia, hogy a tagállamok mennyire felelnek meg közszolgáltatási kötelezettségeiknek, hanem konkrét kezdeményezéseket is ki kellene dolgoznia arra, hogy európai szinten jobban betartsák, sőt, akár tovább szigorítsák ezeket a kötelezettségeket.

⁽⁴⁾ HL C 341, 2013.11.21., 21–26. o.

⁽⁵⁾ Fogyasztói jogok a villamosenergia- és a gázpiacokon – az Európai Fogyasztók Szervezetének (BEUC) állásfoglalása, 2013. december.

⁽⁶⁾ A prosumerek olyan kicsi és független villamosáram-termelők, akik általában kis udvari berendezésekkel (például kicsi szél-turbinákkal, napelemekkel vagy hő hasznosító hőszivattyúkkal stb.) termelnek áramot. A prosumerek legfőbb jellemzője, hogy saját részre vagy egy nagyobb hálózat számára, eladásra termelnek energiát.

Irányítás

3.26 Az átláthatóságnak és az integritásnak óriási szerepe van az energia-nagykereskedelemben abból a szempontból, hogy mindenki érdekében elkerüljük, hogy túlzott költségeket rójanak a végfogyasztókra, illetve hogy elősegítsük, hogy jó legyen a vállalatvezetés az energiacégeknek, függetlenül attól, hogy állami vagy magáncégekről van-e szó. Az Európai Bizottságnak ki kellene értékelnie, hogy hogyan halad a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról szóló (REMIT) rendelet végrehajtása, és szükség esetén megoldási javaslatokkal kellene előállnia. Ha átláthatóan működik a nagykereskedelem, akkor gyorsan ki lehet szűrni az olyan problémákat, mint a piaci visszaélés vagy a versenyellenes magatartás, és segíteni lehet a versenyhatóságok fellépését.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a tengerészekről, valamint a 2008/94/EK, a 2009/38/EK, a 2002/14/EK, a 98/59/EK és a 2001/23/EK irányelv módosításáról

(COM(2013) 798 final – 2013/0390 (COD))

(2014/C 226/06)

Előadó: **Christos POLYZOGOPOULOS**

2013. november 19-én az Európai Bizottság, 29-én a Tanács, illetve 21-én az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 153. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a tengerészekről, valamint a 2008/94/EK, a 2009/38/EK, a 2002/14/EK, a 98/59/EK és a 2001/23/EK irányelv módosításáról

COM(2013) 798 final – 2013/0390 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció véleményét 2014. március 10-én elfogadta.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) 136 szavazattal, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli az irányelvet, amelynek célja az EU Alapjogi Chartája által meghatározott jogok védelmének fokozása, és egyenlő versenyfeltételek biztosítása az Unió szintjén.

1.2 Az EGSZB üdvözli az olyan kizárások kezelésére irányuló javaslatot, amelyek korlátozhatják a tengerészek lehetőségét, hogy ugyanazokat a jogokat élvezzék, mint amelyekkel a szárazföldön tevékenykedő munkavállalók az európai munkajog alapján rendelkeznek.

1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat a megfelelő irányba mutat ahhoz, hogy az uniós fiatalokat a hajózási és halászati szakmák, illetve a fenntartható tengerészeti pályák felé vonzza azáltal, hogy vonzóbbá teszi az érintett ágazatokat, és a munkafeltételek tekintetében a szárazföldi állásokkal azonos módon kezeli azokat.

1.4 Az EGSZB megállapítja, hogy az Európai Bizottság által elfogadott rugalmas megközelítés figyelembe veszi ennek a rendkívül fontos ágazatnak a sajátosságait és az igényeit, mivel megvizsgál négy különböző cselekvési lehetőséget, és minden egyes esetben értékeli, hogy objektív alapon indokolt lenne-e az adott ágazatra eltérő bánásmódot alkalmazni úgy, hogy elkerüljék egyenmeggoldások alkalmazását minden helyzetre.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy az irányelvjavaslat hozzájárulhat a foglalkoztatás növeléséhez a tengerészeti és a halászati ágazatban, valamint a jellemző élet- és munkafeltételek, a szociális védelem és a szociális párbeszéd javításához, amelyek mind az Európai Unió működéséről szóló szerződés 151. cikkének általános politikai célkitűzései.

1.6 Az EGSZB rámutat arra, hogy a tengerészeti ágazaton belüli foglalkoztatással és versennyel foglalkozó speciális csoport által készített előzetes tanulmány szerint félő, hogy a kínálat és a kereslet közötti szakadék szélesebbé válik az OECD országokban, és a tisztek esetében eléri a 70 000 főt, a legénység esetében pedig a 221 000 főt.⁽¹⁾ Ahhoz, hogy az európai tengerészeti tiszteknek a világ összesített tengeri foglalkoztatásában képviselt aránya megmaradjon a 2010. évi szinten, arra lesz szükség, hogy a következő évtizedben az EU nyugati országokban 10 %-kal, a keleti partnerségben részt vevő országokban pedig 20 %-kal nőjön a számuk.⁽²⁾

⁽¹⁾ Sulpice, Guy, 2011: „Study on EU Seafarers Employment: Final Report” [Tanulmány az uniós tengerészek foglalkoztatásáról. Zárójelentés], Európai Bizottság, Mobilitáspolitikai és Közlekedési Főigazgatóság, C Igazgatóság, Tengeri közlekedés (MOVE/C1/2010/148/SI2.588190), 34. o.

⁽²⁾ Uo., 35. o.

1.7 Az EGSZB továbbá úgy ítéli meg, hogy az irányelvjavaslat az európai piacon az egyenlő versenyfeltételek kialakításának is kedvező általánosságban, hogy kezelni kívánja azokat a helyzeteket, amikor egyes vállalkozások mentesülnek bizonyos – például tájékoztatói és konzultációs – kötelezettségek alól, amelyek más tagállamban székhellyel rendelkező konkurens vállalkozások számára viszont kötelezőek. Megjegyzi, hogy az Unión belül és nemzetközi szinten is biztosítani kell a versenyfeltételek egyenlőségét, mivel a tengeri tevékenységek és az ezek terén folyó verseny nemzetközi jellegűek, valamint hangsúlyozza, hogy mennyire fontos a szociális dömpingtől és a tisztességtelen versenytől való hatékony visszatartás. Ugyanakkor számos szárazföldi tevékenység terén nemzetközi verseny folyik, és az, hogy e verseny a tengerészeti ágazatban is létezik, még nem indokolja azt, hogy a tengerészeketől megtagadjanak fontos munkaügyi és szociális jogokat.

1.8 Az EGSZB ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az irányelvjavaslat önmagában még nem fogja növelni a tengeri tevékenységek vonzerejét, és hogy ki kell egészíteni olyan intézkedésekkel és kezdeményezésekkel, amelyekre az EGSZB már javaslatot tett a képzést, az oktatást, a kutatást, a higiénia és a biztonság megerősítését illetően, ezzel egyidejűleg pedig ösztönözni kell a vállalkozói és az innovációs szellemet a biztonságos, hatékony, versenyképes és színvonalas szolgáltatások nyújtása érdekében.

1.9 Mivel az irányelvjavaslat benyújtása előtt több évvel rendkívül széles körű konzultáció és hatásvizsgálatok zajlottak, az EGSZB határozottan javasolja a szöveg hatálybalépésére előirányzott öt éves átmeneti időszak (8. cikk) három évre történő csökkentését.

2. Bevezetés

2.1 Az európai tengerészet világszinten is vezető szerepet tölt be, és 345 455 tengerésznek ad munkát.⁽³⁾ A kereskedelmi hajók mintegy 30 %-a az uniós tagállamok valamelyikének lobogója alatt közlekedik, és a bruttó tonnatartalom (BT) tekintetében az Unió a világflotta 19,2 %-át adja.⁽⁴⁾

2.2 A halászat és a halászati termékek feldolgozása több mint 350 000 személynek biztosít munkahelyet. Öt tagállam – Dánia, Spanyolország, Franciaország, Hollandia és az Egyesült Királyság – biztosítja az uniós termelés 60 %-át, míg a halászati ágazat évente 6,4 millió tonna halat fog ki.⁽⁵⁾

2.3 A globalizáció ugyanakkor – különösen a jelenlegi válságos időszakban – komoly kihívások elé állítja a tengeri munkahelyeket és az ágazat versenyképességét, ami minden bizonnyal hatással lesz az ágazatban való foglalkoztatás különböző aspektusaira, mind a minőség, mind a mennyiség tekintetében.

2.4 A tengeri munkaerőpiacnak az 1980-as évek elejétől fokozatosan általánossá váló deregulációja⁽⁶⁾ az európai tengerészek számának csökkenésével, a megfelelően képzett személyzet hiányával és a harmadik országból származó tengerészek felvételével párhuzamosan ment végbe; e tendenciákat magyarázzák⁽⁷⁾ például a tengerészek korlátozott karrierlehetőségei, a magány és a családjuktól való távollét, valamint szakmájuk leértékelődése, amely azzal függ össze, hogy kevésbé biztonságos és rossz feltételek mellett végzendő szakmának tartják.

2.5 Ez az értékvesztés a kereslet és a kínálat oldalának, valamint a tengerészetre nehezedő versenyképességre is betudható, ami a globalizáció és a ciklikus jellegű strukturális válság nehéz időszakában a keresetek csökkenéséhez vezet.

3. Az irányelvjavaslat

3.1 A vizsgált irányelvjavaslat azokat a hatályos irányelveket⁽⁸⁾ módosítja, amelyek vagy kizárják a tengerészeket és/vagy a halászokat az alkalmazási körükből, vagy külön magyarázat nélkül engedélyezik ennek megtételét a tagállamok számára. Az egyes tagállamok eltérően alkalmazták ezeket a kizárásokat.

⁽³⁾ SWD(2013) 461 final.

⁽⁴⁾ Európai Közösség Hajótulajdonosainak Szövetsége (ECSA), 2011–2012. évi éves jelentés.

⁽⁵⁾ Eurostat, Halászati statisztikák, 2012. szeptember.

⁽⁶⁾ Silos, J. M., Piniella, F., Monedero, J., & Walliser, J. (2012). *Trends in the global market for crews: A case study*. [A hajólegénység globális piacának trendjei: Esettanulmány], *Marine Policy*, 36(4), 845–858. old.

⁽⁷⁾ COM(2006) 275 final, II. kötet – Melléklet, 2.5. fejezet.

⁽⁸⁾ A következő irányelvek érintettek: a munkáltató fizetéseképtelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló, 2008/94/EK irányelv; az Európai Üzemi Tanács létrehozásáról szóló, 2009/38/EK irányelv; a munkavállalók tájékoztatása és a velük folytatott konzultáció általános keretének létrehozásáról szóló, 2002/14/EK irányelv; a csoportos létszámcsökkentésről szóló, 98/59/EK irányelv; a munkavállalók jogainak a vállalkozások átruházása esetén történő védelméről szóló, 2001/23/EK irányelv; és a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 96/71/EK irányelv.

3.2 Mindenekelőtt az irányelvjavaslat elismeri a tengeren dolgozó munkavállalók tájékoztatáshoz és konzultációhoz való feltétlen jogát minden olyan irányelvben, amely korábban lehetőséget adott kivételekre és eltérésekre e jog tekintetében.

3.3 Mivel a legjobb megközelítés minden egyes irányelv esetében más és más lehet, az irányelv lehetséges hatásának, hatályának és a kizárás lehetséges indokainak a vizsgálatát követően a szöveg a következő négy szakpolitikai lehetőség kombinációja mellett dönt:

- 1. szakpolitikai lehetőség: nincs uniós fellépés (a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv esetében),
- 2. szakpolitikai lehetőség: eltérés azonos szintű védelemre vonatkozó garancia függvényében (a tájékoztatási és konzultációs irányelv esetében),
- 3. szakpolitikai lehetőség: a kizárások megszüntetése valamennyi irányelvben (az Európai Üzemi Tanácsról szóló irányelv és a fizetésképtelenségről szóló irányelv esetében),
- 4. szakpolitikai lehetőség: a szabályok hozzáigazítása az ágazat sajátosságaihoz egyedi rendelkezések révén (a csoportos létszámcsökkentésről szóló irányelv és a vállalkozások átruházásáról szóló irányelv esetében).

4. Cselekvési keret

4.1 „Az Európai Unió jövőbeni tengerpolitikája felé” című zöld könyv⁽⁹⁾ felveti a kérdést, hogy a tengerhasznosítási ágazatokat vajon továbbra is ki kell-e zárni az európai szociális és munkajog hatályából, valamint hogy a szociális partnerekkel szoros együttműködésben felül kellene vizsgálni ezeket a kizárásokat. Egyébiránt hangsúlyozza a tengerészeti szaktudás jelentőségét a versenyképesség és a fenntartható tengeri foglalkoztatás szempontjából, tekintettel az európai tengerészek csökkenő számára.

4.2 Az Európai Bizottság a 2007. október 10-i közleményében⁽¹⁰⁾ vállalta a tengerhajózási állásokra alkalmazandó jogi keret javítását, és megjegyezte, hogy a szóban forgó ágazat munkavállalóinak bizonyos irányelvek hatálya alóli kizárása meglehetősen nem teljes mértékben indokolt.

4.3 Egyébiránt az Európai Unió integrált tengerpolitikáról szóló kék könyvében az Európai Bizottság újról megerősítette azon vállalását, hogy a szociális partnerekkel szoros együttműködésben újra megvizsgálja az uniós munkajog azon területeit, amelyekből a tengerészeti ágazat ki van zárva.⁽¹¹⁾ Az integrált tengerpolitika egyik további célkitűzése, hogy támogatást nyújtson több és jobb munkahely létrejöttéhez, valamint szakmai képzés kialakításához e területen, tekintettel a tengeri munkahelyek számának aggasztó csökkenésére.

4.4 Az Európai Parlament egyik állásfoglalásában⁽¹²⁾ azt kérte, hogy minden munkavállaló ugyanolyan szintű védelemmel rendelkezzen anélkül, hogy bizonyos csoportokat eleve kizárnának a hatályos védelemből, ami jelenleg gyakran előfordul a tengerészekkel, a hajókon, illetve a nem szárazföldön dolgozó munkavállalókkal, valamint szorgalmazza, hogy hatékony jogszabályok vonatkozzanak mindenkire, függetlenül a munkavégzés helyszínétől.

4.5 Az Európai Bizottság a közelmúltban is, a „kék növekedésről” szóló közleményében⁽¹³⁾ és az – integrált tengerpolitikáért felelős európai miniszterek által elfogadott – Limassoli nyilatkozatban⁽¹⁴⁾ megerősítette azon célkitűzését, hogy a tengerészeti ágazatban növelje a munkahelyek számát és javítsa azok minőségét.

5. Megjegyzések

5.1 Az EGSZB rámutat arra, hogy az irányelvjavaslat, amelynek kidolgozását kiterjedt szakmai és általános konzultáció előzte meg, közvetlenül a fent vázolt cselekvési keretből következik, és a tengeri szakmák jövőjével kapcsolatban kiemelt célkitűzések, vállalások és aggodalmak logikus folytatása azzal a céllal, hogy hatékony szabályozási keretet határozzanak meg, amely figyelembe veszi a globális kontextust, amelyben a tengerészeti ágazat fejlődik.

⁽⁹⁾ COM(2006) 275 final, 2006. június 7., 2.5. fejezet.

⁽¹⁰⁾ COM(2007) 591 final, 2007. október 10.

⁽¹¹⁾ COM(2007) 575 final, 2007. október 10.

⁽¹²⁾ 2007/2023(INI), 2007. július 11.

⁽¹³⁾ COM(2012) 494 final, 2012. szeptember 13.

⁽¹⁴⁾ Limassoli nyilatkozat, 2012. október 7.

5.2 Az EGSZB úgy véli, hogy az irányelvjavaslat összhangban áll más szakpolitikákkal és horizontális célkitűzésekkel, így például az Európa 2020 stratégiával – különösen a foglalkoztatás tekintetében –, emellett az új készségek és munkahelyek stratégiájával,⁽¹⁵⁾ és annak azon alapvető célkitűzéseivel, amelyek a munkafeltételek színvonalának javítására, és különösen a meglévő jogszabályok felülvizsgálatára vonatkoznak, és amelyek célja intelligensebb uniós jogi keretek biztosítása a foglalkoztatás, valamint a munkahelyi egészség és biztonság területén.

5.3 Az EGSZB már felhívta a figyelmet arra, hogy a tengerészek és a halászok ki vannak zárva az európai szociális jogszabályok hatálya alól, és hangsúlyozta a megkülönböztetések megszüntetésének szükségességét – függetlenül azok alapjától – minden olyan területen, ahol erre lehetőség van; továbbá arra kérte az Európai Bizottságot, hogy a szociális partnerekkel szoros együttműködésben gondolja át ezeket a kizárásokat.⁽¹⁶⁾

5.4 Az EGSZB korábbi véleményeiben⁽¹⁷⁾ is megfogalmazott helytálló észrevételeket és ajánlásokat egy sor tengerpolitikai kérdéssel kapcsolatban, és részletesen kifejtette véleményét szociális és foglalkoztatáspolitikai kérdésekről a tengeri szakmák tekintetében, továbbá konkrétan olyan témákban, amelyek az oktatáshoz, a képzésekhez és a képzésekhez, a foglalkoztatáshoz, valamint a tengerbiztonsághoz kapcsolódnak, kiemelve annak szükségességét, hogy ösztönözzék a fiatalokat a vonzóvá tett tengeri álláshelyek választására, és hogy ezen pályán tudják tartani őket, valamint hogy biztosítsák az európai tengeri tevékenységek klaszterén belül a szaktudás és szakosodás magas szintjét.

5.5 Az EGSZB ajánlásai közül ma is különösen időszerűek azok, amelyeket többek között a „Javaslatok és stratégiai célkitűzések az Európai Unió tengeri szállítási politikájának vonatkozásában a 2018-ig terjedő időszakra” című dokumentumról kidolgozott vélemény fogalmaz meg az emberi erőforrásokkal, a tengerészeti kompetenciákkal és szakismerettel kapcsolatban, valamint azon cselekvések, amelyeket az EGSZB a tengeri kalózkodás – ez a tevékenység a tengerészek kriminalizációjához hasonlóan a tengerészeti szakmáktól való elforduláshoz vezet – leküzdésére⁽¹⁸⁾ ajánl.

5.6 Az EGSZB úgy látja, hogy még ha a kiterjedt általános és szakértői konzultációk ellentétes véleményekre is világítottak rá annak megítélésével kapcsolatban, hogy indokoltak-e a kizárások – és amennyiben igen, mely esetekben azok –, ezzel egyidejűleg konszenzus alakult ki a tisztességes versenyfeltételek bevezetésének szükségességét és az uniós jogalkotás szerepét illetően. Sajnálattal állapítja azonban meg, hogy a megtartott írásbeli konzultációk ellenére a kérdést nem tűzték az európai szociális párbeszéddel foglalkozó bizottság napirendjére.

5.7 Az EGSZB kiemeli a tengeri foglalkoztatással és versenyképességgel foglalkozó munkacsoport megjegyzését,⁽¹⁹⁾ amely szerint a kommunikációs technológia fejlődése folytán immár nem indokoltak azok a kizárások, amelyek azon alapulnak – elsősorban a tájékoztatást és a konzultációt tekintve –, hogy a hajók mozgásban vannak és a kommunikáció problémát jelent a tengeren.

5.8 Az EGSZB rámutat arra, hogy az információs és kommunikációs technológiákat (ikt) fokozatosan terjesztik ki a hajókra, valamint hogy néhány esetben időbe telik majd teljes felszerelésük bizonyos technikai nehézségek miatt, amelyek különösen a kis- és középvállalkozásokat érintik. Arra ösztönzi tehát az Európai Bizottságot, hogy az irányelvjavaslat hatékony végrehajtása érdekében dolgozzon ki keretet e területre vonatkozóan, amely egybegyűjti a beruházásokat és a képzéseket támogató intézkedéseket.

5.9 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy az Európai Unió úttörő szerepet játszik a munkajogi kérdésekben, és egyrészt arra kéri az Európai Bizottságot, hogy játsszon vezető szerepet a nemzetközi normák tökéletesítésére irányuló erőfeszítésekben azzal a céllal, hogy minden tagállam ratifikálja a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) Tengerészeti Munkaügyi Egyezményét (2006.), másrészt pedig, hogy alakítson ki széles körű nemzetközi együttműködést annak érdekében, hogy hatékonyabb végrehajtási mechanizmust vezessenek be, hogy a szóban forgó egyezményt aláíró országokkal tartassák be az ILO minimális munkaügyi normáit, valamint hogy növeljék a ratifikáló országok számát. Hangsúlyozandó, hogy bár az EGSZB támogatja a 2006-os Tengerészeti Munkaügyi Egyezményt, elismeri, hogy az nem biztosítja ugyanazokat a jogokat, mint a szóban forgó irányelvek.

⁽¹⁵⁾ COM(2010) 682 final, 2010. november 23.

⁽¹⁶⁾ HL C 168., 2007.7.20., 50–56. o.

⁽¹⁷⁾ HL C 158., 1997.5.26., 11 o. (magyar nyelven nem érhető el); HL C 14., 2001.1.16., 41. o. (magyar nyelven nem érhető el); HL C 80., 2002.4.3., 9–14. o. (magyar nyelven nem érhető el); HL C 133., 2003.6.6., 23–25. o., (magyar nyelven nem érhető el); HL C 157., 2005.6.28., 42–47. o.; HL C 157., 2005.6.28., 53–55. o.; HL C 318., 2006.12.23., 195–201. o.; HL C 97., 2007.4.28., 33–34. o.; HL C 168., 2007.7.20., 50–56. o.; HL C 211., 2008.8.19., 31–36. o.; HL C 151., 2008.8.19., 35. o.; HL C 255., 2010.9.22., 103–109. o.; HL C 107., 2011.4.6., 64–67. o.; HL C 248., 2011.8.25., 22–30. o.; HL C 24., 2012.1.28., 146–153. o.; HL C 76., 2013.3.14., 15–19. o.; HL C 161., 2013.6.6., 87–92. o.; HL C 43., 2012.2.15., 69–72. o.; HL C 299., 2012.10.4., 153–157. o. és a 2013. június 16-i, TEN/533. sz. vélemény a COM(2013) 510 final európai bizottsági közleményről.

⁽¹⁸⁾ HL C 255., 2010.9.22., 103–109. o. és HL C 76., 2013.3.14., 15–19. o.

⁽¹⁹⁾ <http://ec.europa.eu/transport/modes/maritime/seafarers/doc/2011-06-09-tfmec.pdf>.

5.10 A tengeri foglalkoztatás csökkenése tendenciájának megfordításához feltétlenül szükségesek egyrészt olyan cselekvések, amelyek a javasolt intézményi módosításokat kiegészítve egy helyesen kidolgozott – kiváló színvonalú képzettséget nyújtó és széles körű munkalehetőségeket kínáló – tengerészeti oktatást és képzést tűznek ki célul, másrészt pedig ösztönzik a különböző ágazatok közötti szakmai mobilitást.

5.11 Emellett éppen ennyire fontos marad az európai tengerészet gerincét adó és a válságot drágán megfizető kvk-k támogatása, továbbá olyan együttműködések elősegítése, amelyekkel az innováció ösztönözhető és új vállalkozói koncepciók dolgozhatók ki, valamint általában véve az uniós tengerészeti ágazatra jellemző vállalkozói szellem és a megfelelő intézmények állandó támogatása.

5.12 A tengeri tevékenységek csoportosulásainak (klasztereinek) – amelyek az EU számára gazdasági és szociális szempontból döntő fontosságúak – nagyobb mértékű előtérbe helyezése és kihasználása többek között hozzájárulhat alternatív foglalkoztatási lehetőségek biztosításához a halászok és a nők számára.

5.13 Az EGSZB rámutat arra, hogy a jövőbeli tanulmányok jobb megbízhatósága érdekében a tengeri ágazaton belüli foglalkoztatás területén szisztematikus adatgyűjtésre és azok forrásainak a harmonizációjára van szükség, mivel jelenleg a források függvényében jelentős eltérések vannak a számadatok között.

5.14 Az EGSZB üdvözli annak a lehetőségnek a megszüntetését (az irányelvjavaslat 1. cikke), hogy a bérezésként a bevételből részesedő halászokat kizárják a fizetésektelenségről szóló irányelv hatálya alól.

5.15 A 2001/23/EK irányelvet (vállalkozások átruházása) illetően az EGSZB felhívja a figyelmet azon speciális intézkedésekre, amelyek a hajók lobogóváltással járó átruházását szabályozzák, és megjegyzi, hogy a tengerész olyan helyzetben találhatja magát, hogy eltérő és sokkal kedvezőtlenebb feltételekkel alkalmazzák, mivel az alkalmazandó kollektív szerződések különbözőek. Ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottságnak olyan új szabályozásokat kell meghatározni, amelyek garantálják, hogy a szóban forgó irányelvet oly módon alkalmazzák a hajók lobogóváltással járó átruházására, hogy az ne vezessen a várttal ellentétes eredményhez, vagyis a tengerészek jogainak szűküléséhez. Az EGSZB a fenti megjegyzések figyelembevételére kéri az Európai Bizottságot.

5.16 Az EGSZB rámutat arra, hogy a csoportos létszámcökkentésről szóló 98/59/EK irányelv esetében az Európai Bizottság igyekszik figyelembe venni a tengeri szállítás és a tengerészeti munka sajátosságait, valamint hangsúlyozza a jogbiztonság szükségességét a munkaszerződések és a beruházási garanciák esetében, továbbá a szociális dömping megelőzését és a tisztességtelen versenyt illetően.

5.17 Az EGSZB javasolja, hogy a munkáltató fizetésektelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló 2008/94/EK irányelv 1. cikkének (2) bekezdését a következőképpen módosítsák:

„A következő mondat sérelme nélkül a tagállamok ezen irányelv hatálya alól kivételes esetekben kizárhatják a munkavállalók bizonyos kategóriáinak követeléseit egyéb olyan garanciaformák fennállása esetén, amelyekről megállapítást nyert, hogy a munkavállalónak az ezen irányelvből származó védelemmel azonos védelmet nyújtanak. A fenti rendelkezés semmilyen esetben sem értelmezhető úgy, hogy megengedné a tengerészek vagy a halászok kizárását.”

5.18 Az EGSZB szerint az irányelv felülvizsgálatára vonatkozó rendelkezés (7. cikk) garantálja, hogy a javasolt intézkedéseket az ágazat sajátosságainak a figyelembevétele mellett fogják végrehajtani. Ennek a felülvizsgálatnak az a célja elsősorban, hogy figyelemmel kísérsje az irányelv 4. és 5. cikkének végrehajtását és alkalmazását két rendkívül fontos kérdést illetően: az uniós országok jegyzékében szereplő hajók esetében a nemzeti lobogó elhagyása, illetve az uniós tengerészek foglalkoztatottságának szintje tekintetében.

5.19 Az EGSZB kiemeli, hogy a munkaadóknak és a munkavállalóknak meghatározó szerepet kell játszaniuk a munkajogi kérdésekhez kapcsolódó kérdések tárgyalásában. Meg van győződve arról, hogy a szociális partnerek jelentős mértékben hozzá fognak járulni a bevált gyakorlatok gyarapításához és terjesztéséhez – hogy több fiatal vonzzanak a tengeri ágazattal kapcsolatos életpályára –, valamint az uniós tengeri foglalkoztatási lehetőségek növeléséhez, továbbá arról is, hogy a szóban forgó jogalkotási kezdeményezés megfelelő és eredményes alkalmazása érdekében részt fognak venni a szociális párbeszédben.

Brüsszel, 2014. március 25.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi irányelvre a különböző tagállamok anya- és leányvállalatai esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről szóló 2011/96/EU tanácsi irányelv módosításáról

(COM(2013) 814 final – 2013/0400 (CNS))

(2014/C 226/07)

Előadó: **Petru Sorin DANDEA**

2013. december 16-án az Európai Unió Tanácsa úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 115. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat tanácsi irányelvre a különböző tagállamok anya- és leányvállalatai esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről szóló 2011/96/EU irányelv módosításáról

COM(2013) 814 final – 2013/0400 (CNS).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció 2014. március 13-án elfogadta véleményét (előadó: Petru Sorin DANDEA).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) 145 szavazattal 3 ellenében, 10 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli az anya- és leányvállalatok esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről szóló 2011/96/EU irányelv (anya- és leányvállalatokról szóló irányelv) módosítását tárgyaló irányelvjavaslatot,⁽¹⁾ mivel úgy véli, hogy ez fontos lépést jelent az adókikerülés elleni küzdelem fokozását célzó cselekvési terv⁽²⁾ végrehajtása tekintetében.

1.2 Tekintettel arra, hogy a tagállamok évente több milliárd eurót veszítenek az adócsalás és az adókikerülés miatt, valamint az agresszív adótervezés miatt is, amely a legtöbb esetben a hiányokra való spekuláción és az össze nem hangolt nemzeti szabályozásokon keresztül valósul meg, az EGSZB megalapozottnak tartja az Európai Bizottság javaslatát, amely az ajánlásában⁽³⁾ foglaltaknak megfelelően az általános visszaélés elleni szabály (GAAR) végrehajtását célozza meg.

1.3 Az EGSZB egyetért a határon átnyúló csoportokra vonatkozó elbánás egységesítésével a nyereségadó tekintetében, mivel ismert, hogy bizonyos esetekben a jelenlegi irányelv rendelkezései lehetővé teszik ezek számára a hibrid finanszírozási eszközök alkalmazását, és ezáltal olyan adóelőnyök megszerzését, amelyek torzítják a versenyt az egységes piacon.

1.4 A GAAR általános jellegére tekintettel az EGSZB azt javasolja a tagállamoknak, hogy a jelenlegi irányelv végrehajtásakor legyenek tekintettel az Európai Bizottságnak az agresszív adótervezést tárgyaló ajánlására, valamint az Európai Unió Bíróságának értelmezésére, amely meghatározza azt az elvet, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni küzdelem során nem léphető túl a közösségi jogi általános elve. Az EGSZB azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy foglalmazzon meg egy ajánlást, amely segítené a tagállamokat abban, hogy jogi szempontból minél pontosabban ültessék át az irányelvet.

1.5 Az EGSZB sürgeti a tagállamokat, hogy az átültetés folyamán törekedjenek az 1a. cikk (2) bekezdésében szereplő fogalmak jogi szempontból minél világosabb meghatározására, hogy biztosítani lehessen az irányelv minél pontosabb végrehajtását anélkül, hogy az üzleti szféra vagy az adóhatóságok számára bonyolult helyzeteket teremtenének. Ennek érdekében minél világosabb jogi formában kellene átültetni a *mesterséges tranzakció*, a *normális vállalkozási magatartás* vagy a *körkörös tranzakciók* megfogalmazásokat, hogy ne teremtsenek problémákat a vállalatok, az adóhatóságok vagy az igazságszolgáltatási rendszer számára.

⁽¹⁾ COM(2013) 814 final.

⁽²⁾ COM(2012) 722 final.

⁽³⁾ C(2012) 8806 final.

2. Az Európai Bizottság javaslata

2.1 Az európai bizottsági javaslat célja a hibrid finanszírozási eszközökre vonatkozó nemzeti jogszabályok között meglévő eltérések megszüntetése az anya- és leányvállalatokról szóló irányelv alkalmazási körében, valamint az általános visszaélés elleni szabály bevezetése a jelen irányelv működőképességének védelme érdekében.

2.2 Az irányelvjavaslat az Európai Unió működéséről szóló szerződés 115. cikkén alapul, amelynek értelmében a Tanács irányelveket fogadhat el a belső piac működését közvetlenül érintő tagállami törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések közelítése érdekében, mivel az Európai Bizottság úgy véli, hogy ez az egyetlen lehetőség az általános visszaélés elleni szabály (GAAR) végrehajtására.

2.3 A javaslatra azért van szükség, mert az össze nem hangolt hibrid finanszírozási eszközökre adott elkülönült tagállami válaszlépések nem tudnák megoldani a problémát, mivel az túlnyomó részt a különböző nemzeti jogszabályok kölcsönhatásából adódik.

2.4 Bár az anya- és leányvállalatokra vonatkozó irányelv tartalmaz egy visszaélés elleni rendelkezést, ez nem eléggé világos és zavarkeltő lehet. Az általános visszaélés elleni szabály európai bizottsági ajánlásnak megfelelő beépítése e bizonytalanságok megszüntetéséhez vezet majd, és hatékonyabb eszközt tesz majd hozzáférhetővé a tagállamok számára.

3. Általános és konkrét megjegyzések

3.1 Az EGSZB támogatta⁽⁴⁾ az anya- és leányvállalatokra vonatkozó irányelv jelenlegi módosítását, és az ajánlotta a tagállamoknak, hogy ésszerű időintervallumon belül kerüljön sor a végrehajtásra.

3.2 Az EGSZB sürgette, hogy a felülvizsgálat keretében vezessék be a multinacionális vállalatok azon kötelezettségét, hogy a működésük helyéül szolgáló minden egyes állam vonatkozásában külön készítsék el könyvelésüket, amelyben pontosan szerepelnie kell a termelési volumennek és az elért nyereségnek. A könyvviteli adatok ilyen formában történő bemutatása megkönnyítené a transzferárok kijelölésével visszaélő vagy az agresszív adóversenyt előtérbe helyező vállalatok azonosítását. Az EGSZB emellett javasolta egy olyan szabályozás bevezetését is, amely a cégek nyereségének adóztatásához közös szabályrendszert írna elő. Az EGSZB sajnálattal állapítja meg, hogy a jelen irányelvjavaslat kidolgozásakor ezeket a szempontokat nem vették kielégítő módon figyelembe.

3.3 Az EGSZB azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy támogassa a tagállamokat ennek az irányelvnek a végrehajtásában. Ennek megfelelően az Európai Bizottságnak egy olyan ajánlást kellene előterjesztenie, amely egyértelművé tenné a GAAR-ba foglalt fogalmaknak a jogi terminusokba történő átültetéséhez kötődő szempontokat.

3.4 Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy az irányelv nagyon általánosan meghatározott megfogalmazások révén történő végrehajtása rendkívül bonyolult helyzeteket teremthet úgy a vállalatok, mind az adóhatóságok számára.

3.5 Az 1a. cikk (2) bekezdése végrehajtásának keretében világosan meg kell fogalmazni a *mesterséges tranzakció* fogalmát. Ennek érdekében az EGSZB az OECD iránymutatás⁽⁵⁾ rendelkezéseinek, különösen a vállalatok szerkezetátalakítására vonatkozó rendelkezéseknek az alkalmazását ajánlja a tagállamoknak. Emellett a *teljesen mesterséges megállapodások* tekintetében az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatának alkalmazását is ajánlja. Egy tranzakció adóügyi szempontból legelőnyösebb formában történő végrehajtása önmagában még nem alakítja át azt mesterséges tranzakcióvá.

3.6 Az 1a. cikk (2) bekezdése b) pontjának végrehajtása keretében az EGSZB a *normális vállalkozási magatartás* fogalom egyértelmű megfogalmazását tartja szükségesnek. Ha egy ilyen megfogalmazást világos meghatározás nélkül iktatnak a nemzeti jogrendbe, az bonyolult helyzetekhez vezet majd az igazságügyi rendszerben az olyan jogviták esetében, amelyeknek a tárgya az üzletmenet.

3.7 Az EGSZB szerint a végrehajtás keretében tisztázni kell a *körkörös tranzakciókhoz* kötődő szempontokat. A kereskedelmi gyakorlatban léteznek olyan körkörös tranzakciók, amelyek gazdasági tartalmúak, és amelyek a jogi rendelkezések tiszteletben tartása mellett történnek meg. Ezeknek nem kellene a jelen irányelvet átültető adóügyi rendelkezéseknek a hatálya alá tartozniuk.

⁽⁴⁾ HL C 67., 2014.3.6., 68. o.

⁽⁵⁾ OECD-modellegezmény, C5 fejezet, 9181. és 9182. cikk.

3.8 Az EGSZB a nyereségadóra vonatkozó nemzeti jogszabályok egyszerűsítése érdekében azt javasolja a tagállamoknak, hogy használják ki a jelen irányelv átültetése által biztosított lehetőséget. Ez jelenthetné az erre a területre vonatkozó szabályozások európai szintű harmonizációja felé vezető első lépést.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről szóló, 2007. július 11-i 861/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szóló, 2006. december 12-i 1896/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról

(COM(2013) 794 final – 2013/0403 (COD))

(2014/C 226/08)

Előadó: **Reine-Claude MADER**

2013. december 9-én az Európai Parlament, illetve 2013. december 16-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről szóló, 2007. július 11-i 861/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szóló, 2006. december 12-i 1896/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról

COM(2013) 794 final – 2013/0403 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2014. március 11-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a 2014. március 25-i ülésnapon) 128 szavazattal 2 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) örömmel veszi tudomásul a rendeletre irányuló javaslatot, mely várhatóan megkönnyíti az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést a határokon átnyúló követelések esetében, és ezáltal hozzájárul a határokon átnyúló kereskedelem fejlődéséhez.

1.2 Támogatja az eljárás hatályának kiterjesztését, melynek során a felső határ összegét 10 000 euróra emelik, valamint a „követelésekkel kapcsolatos határokon átnyúló jogviták” fogalmának kiterjesztését, amely nagyobb rugalmasságot biztosít a fogyasztók és a kkv-k számára az eljárás lefolytatása terén.

1.3 Az EGSZB üdvözli az eljárásért felszámítható bírósági illetékek maximális értékének meghatározását, mivel ezek a költségek ténylegesen akadályozzák a fogyasztókat és a kisvállalkozásokat az eljárás elindításában. Ugyanakkor javasolja, hogy világosan határozzák meg a „bírósági illeték” fogalmát annak érdekében, hogy az intézkedés hatékony legyen.

1.4 Megelégedéssel veszi tudomásul, hogy az ítélet végrehajtható a rendelet értelmében, anélkül, hogy végrehajthatóvá nyilvánítási eljáráshoz kellene folyamodni.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy a kis értékű követelések szabályozására vonatkozó európai eljárásnak a sikere épp annyira függ majd azon lépések egyszerűsítésétől és megkönnyítésétől, amelyeknek helyt ad, mint a plafon emelésétől.

1.6 Az EGSZB tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság támogatni kívánja az új technológiák használatát, bár olyan megközelítést alkalmaz, amely eltér a szilárdan rögzült gyakorlatoktól, és amely hatással lesz majd a bíróságok működésére, illetve ennek a megközelítésnek az összes kis követeléssel foglalkozó bíróságnál történő alkalmazása még nehéznek tűnik.

1.7 Úgy véli azonban, hogy minden, a felek terheit csökkentő utat és módszert támogatni kell, amennyiben azok nem veszélyeztetik a feleknek a védelemhez való jogát és a polgári peres eljárási jog az összes tagállam által elismert alapelveinek az alkalmazását. Megjegyzi és üdvözli azt, hogy ezeket a technológiákat csak a felek beleegyezésével lehet használni.

1.8 Ezzel kapcsolatban az EGSZB kérdésesnek tartja a kis értékű követelések rendezése keretében rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket.

1.9 Az EGSZB azt is hangsúlyozza, hogy éberrel kell őrködni a bírósági eljárásokkal kapcsolatos elektronikus adatcsere biztonságára és bizalmas kezelése felett.

1.10 Az EGSZB ismételten kiemeli, hogy a fogyasztók és a kis- és középvállalkozások számára az egész folyamat során segítséget kell nyújtani, annál is inkább, mivel nem kötelező az ügyvédi képviselet. Ezért forrásokat, különösen pénzügyi forrásokat kell ehhez a feladathoz rendelni.

1.11 Ezzel kapcsolatban úgy véli, hogy a fogyasztói szövetségek, az európai fogyasztói központok és a szakmai szövetségek, amelyek tapasztalatokkal rendelkeznek ezen a területen, hasznos szerepet játszhatnak ebben a segítségnyújtásban, illetve az eljárás létezéséről szóló tájékoztatásban.

1.12 Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy a kis értékű követelésekről szóló rendelet célja csak akkor érhető el, ha a létezéséről a különböző szereplők, a bíróságok és a jogi intézmények megfelelő tájékoztatást nyújtanak.⁽¹⁾

1.13 Az EGSZB egyébiránt úgy véli, hogy az eljárás hatékonysága érdekében egyértelmű, mindenki számára érthető formanyomtatványokat kell rendelkezésre bocsátani. Elengedhetetlenül fontos, hogy a felek országának hivatalos nyelvét használják, többek között az eljárás lefolytatása, és főként a tárgyalás során. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának a hatékony jogorvoslathoz és a védelemhez való jogra vonatkozó 47. és 48. cikkének való megfelelés érdekében ezt a követelményt nem szabad a formanyomtatványok lefordítására korlátozni.

1.14 Az EGSZB megjegyzi, hogy a szubszidiaritás és az arányosság elvével kapcsolatos érvelés hasznos hozzájárulás az európai kollektív kereset létrehozásáról szóló vitához.

2. Bevezetés

2.1 Az Európai Bizottság javaslatának az a célja, hogy közelítse egymáshoz a polgárokat, a fogyasztókat és a kkv-kat azáltal, hogy megkönnyíti az igazságszolgáltatáshoz való joguk érvényesítését, és arra ösztönözze őket, hogy jobban bízzanak az egységes piac által nyújtott lehetőségek kihasználásában.

2.2 A javaslat „az uniós polgárságról szóló második jelentés”-ben szereplő 12 konkrét intézkedés része, melyek célja az, hogy segítsék az uniós polgárokat jogaik gyakorlásában, például a határon átnyúló vásárlásaik során felmerülő viták rendezésében.

2.3 Az európai fogyasztóügyi stratégia, akárcsak a kisvállalkozási intézkedéscsomag, szintén javasolta ezt a kezdeményezést, annak érdekében, hogy jobban tiszteletben tartsák a fogyasztók és a kkv-k jogait.

2.4 A követelések behajtására vonatkozó szokásos nemzeti eljárásokat kiegészítő, 861/2007/EK rendelet⁽²⁾ hatálybalépése óta szerzett tapasztalatokra építve, illetve több konzultációt követően az Európai Bizottság az eljárás további egyszerűsítését, olcsóbbá tételét és a fogyasztók mellett a kis- és középvállalkozások igényeinek való jobb megfeleltetést javasolja.

2.5 A 861/2007/EK rendelet által bevezetett, kis értékű követelések európai eljárásának fő elemei a következők:

- a követelés átvételének időpontjában 2 000 eurót nem meghaladó határokon átnyúló ügyek rendezésére irányuló követelésekre vonatkozik,
- a felperesnek az úgynevezett „A” típusú formanyomtatványt kell postai úton vagy az abban a tagállamban elfogadott bármilyen más kommunikációs eszköz segítségével az illetékes bírósághoz benyújtania, ahol az eljárás indul,
- a formanyomtatvány tartalmazza a bizonyítási elemek leírását és adott esetben az igazoló dokumentumokat,
- az eljárás elvileg írásbeli, hacsak a bíró másként nem határoz,
- a felek képviselete lehetséges, de nem kötelező,
- a bíróságnak elvileg 30 napon belül meg kell hoznia ítéletét, miután tárgyaláson meghallgatta a feleket, vagy miután megkapta az összes szükséges információt ahhoz, hogy határozni tudjon.

2.6 A bíró ítélete végrehajtható és valamennyi tagállamban elismerik. Az illetékes bíróság bármelyik fél kérésére díjmentesen tanúsítványt bocsát ki az ítélet létezéséről.

⁽¹⁾ Egyetemek, jogi szakemberek szakképzésével foglalkozó jogi és igazságügyi intézetek stb.

⁽²⁾ A Parlament és a Tanács 861/2007/EK rendelete (2007. július 11.) a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről (HL L 199., 2007.7.31., 1. o.).

2.6.1 Az Európai Bizottság a 2007-es rendelet előírásainak megfelelően 2014. január 1. előtt értékelést végzett, melynek első eredményeit biztatónak vélte, mivel úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó eljárás 40 %-kal csökkentené a költségeket, valamint a követelések átlagosan 2 éves időtartamát 5 hónapra szorítaná le. ⁽³⁾

2.7 Ugyanakkor az Európai Bizottság megítélése szerint az eljárás még hatékonyabb lenne, ha a felső határt felemelnék, hogy a kkv-k is élhessenek vele.

3. Az Európai Bizottság javaslata

3.1 Két nagyobb intézkedéscsoportra összpontosít: szigorúan jogi intézkedésekre és gyakorlatibb jellegű intézkedésekre, amelyek mind az eljárások költségeinek csökkentését célozzák.

3.2 A jogi intézkedések

3.2.1 Az első javasolt intézkedés célja az, hogy 2 000 euróról 10 000 euróra növelje a felső határt annak érdekében, hogy a kkv-k is folyamodhassanak ehhez az eljáráshoz, mely fakultatív.

3.2.2 A második intézkedés a határokon átnyúló ügyek fogalm meghatározásának bővítésére vonatkozik: a rendelet hatályát az összes vitás ügyre kiterjeszti, mely határokon átnyúló komponenst tartalmaz, beleértve a harmadik országok állampolgárait is.

3.3 A gyakorlati intézkedések

3.3.1 A költségek csökkentése érdekében az Európai Bizottság a dokumentumok elektronikus továbbításának, illetve a tele- vagy videokonferenciának az általánossá tételét javasolja, ha szóbeli vitákra van szükség.

3.3.2 Előírja továbbá, hogy a bírósági illeték nem haladhatja meg a követelés összegének 10 %-át, 35 eurós engedélyezett küszöbvel, az összeget pedig banki átutalással vagy online, hitel- vagy betéti kártyával lehet fizetni.

4. Általános megjegyzések a javaslatához

4.1 Az EGSZB megfelelőnek tartja a javaslatot, megjegyzi azonban, hogy a tervezett eljárásnak egyértelműnek és áttekinthetőnek kell lennie ahhoz, hogy a kívánt hatást elérje. Ez magában foglalja azt is, hogy a formanyomtatványok minden célcsoport számára megfelelőek legyenek.

4.1.1 Ezen túlmenően a tervezett rendelkezésekről tájékoztatni kell a peres feleket és a bíróságokat. Az EGSZB ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy a bíróságokat csak későn, a polgári és kereskedelmi ügyekben létrehozott Európai Igazságügyi Hálózat által kidolgozott tájékoztató kiadvány révén tájékoztatták az európai fizetési meghagyásos eljárásról és a kis értékű követelések európai eljárásáról. ⁽⁴⁾

4.1.2 Az elektronikus kommunikációs eszközök alkalmazásának ösztönzése, ideértve az értesítést és az iratok kézbesítését, valamint a bíróságok számára azon kötelezettség előírása, hogy videokonferenciát vegyenek igénybe a tárgyalások lefolytatásához, kivéve, ha az egyik fél ennek ellenkezőjét kéri, ⁽⁵⁾ olyan megközelítést jelent, mely eltér a szilárdan rögzült gyakorlatoktól. Mindez hatással lesz majd a bíróságok működésére. A javaslat emellett technikai segítségnyújtást is előír az igénylők számára, annál is inkább, mivel az eljárás ügyvédi segítség nélkül folytatható le.

4.2 A lényegi, legfontosabb intézkedés a felső határ 2 000 euróról 10 000 euróra történő emelése.

4.2.1 Ennek a változásnak azok a kkv-k a fő haszonélvezői, amelyek az Európai Bizottság által közölt adatok szerint a jelenlegi követelések csupán 20 %-át képviselik, bár ez egy olyan hatásvizsgálat eredménye, amely az EGSZB szerint szűk körű válaszadáson alapult.

4.2.2 Az EGSZB támogatja a felső határ 10 000 euróra történő emelését, de úgy véli, hogy az átlagos fogyasztói követelések összegének fényében ez esetleg túl magas.

4.3 A kitűzött cél a bizalom helyreállítása és a kereskedelem fellendítése a belső piacon, az igazságszolgáltatás hatékonyságának javítása mellett. Ezzel kapcsolatban az EGSZB kérdésesnek tartja a kis értékű követelések rendezése keretében rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket.

⁽³⁾ A hatásvizsgálat 3.2. pontja.

⁽⁴⁾ Guide du citoyen: Les litiges civils transfrontaliers dans l'Union européenne (Útmutató a polgárok számára: A határokon átnyúló polgári jogviták az Európai Unióban).

⁽⁵⁾ A javasolt rendelet 8. cikke.

4.4 Az EGSZB a célt dicséretesnek tartja, ugyanakkor felhívja a figyelmet számos nemzeti eltérésre. Megjegyzi például, hogy a javaslat korlátozni kívánja a „bíróági illeték” összegét, ezt a fogalmat azonban tagállamonként másként értelmezik, ahogyan arról az e-igazságszolgáltatás honlapján szereplő 26 tagállam adatai, valamint az EU-beli polgári bírósági eljárások költségeinek átláthatósága tárgyában készült európai bizottsági tanulmány tanúskodik.⁽⁶⁾

4.5 Az EGSZB magasnak tartja a bírósági illeték 10 %-os felső határát. Ez negatív hatást gyakorolhat azokra a tagállamokra, amelyekben az illeték nem éri el ezt a szintet.

4.6 A követelés felső határának emelésével és a „határokon átnyúló ügyek” fogalmának kiterjesztésével a javaslat jelzi az állampolgárok és a kkv-k számára, hogy foglalkozik tényleges aggodalmaikkal, és cselekszik is a kérdés megválaszolása érdekében.

4.7 Emellett reflektál a 2013 áprilisában közzétett Eurobarométer-felmérés eredményeire, mely szerint a megkérdezett vállalkozások 45 %-a azt válaszolta, hogy nem kezdeményezett jogi úton pert, mivel a bírósági illeték összege aránytalan volt a követelés összegéhez képest.

4.8 A javasolt felülvizsgálat maga után vonja azt is, hogy módosítani kell az európai fizetési meghagyásos eljárásról szóló 896/2006/EK rendeletet.⁽⁷⁾ Ez ugyanis előírja, hogy a kötelezett által emelt kifogás következtében az eljárás automatikusan a polgári peres eljárásra vonatkozó szabályokkal összhangban folytatódik. Márpedig a 861/2007/EK rendelet hatálybalépése óta ez a korlátozás már nem érvényesül a kis értékű követelések esetében.

4.9 Az 1896/2006/EK rendeletben, melyet már felül kellett volna vizsgálni, egyértelműsíteni kell, hogy amennyiben a vita a kis értékű követelések európai eljárásának hatálya alá tartozik, ennek az eljárásnak hozzáférhetőnek kell lennie az európai fizetési meghagyásos eljárásban részes azon fél számára is, legyen az személy vagy vállalkozás, amely kifogást emelt az európai fizetési meghagyással szemben.

4.10 Az EGSZB megjegyzi, hogy a szubszidiaritás és az arányosság elvén alapuló érvelés hasznos hozzájárulás az európai kollektív kereset létrehozásáról szóló vitához.

5. Konkrét észrevételek a javaslattal kapcsolatban

5.1 A videokonferencia-rendszerek általánossá tétele érdekes elgondolás, jóllehet az összes kis követeléssel foglalkozó bíróság esetében még nehéznek tűnik a megvalósítása.

5.2 Sokaknak közülük nincs honlapjuk és nem kommunikálnak elektronikusan. Gyakori még, hogy személyesen kell odautazni a bírósági eljárás megindításához szükséges formanyomtatványok megszerzéséhez, mivel a bírósági eljárások még mindig papír alapúak. Az EGSZB azt is hangsúlyozza, hogy éberem kell őrködni a bírósági eljárásokkal kapcsolatos elektronikus adatcsere biztonsága és bizalmas kezelése felett.

5.3 Ezzel kapcsolatban az EGSZB kiemeli, hogy a formanyomtatványoknak egyértelműeknek és könnyen érthetőeknek kell lenniük. A javaslat által tervezett támogatásnak megfelelőnek kell lennie, ami nem elhanyagolható pénzügyi beruházást tesz szükségessé az államok részéről, márpedig a jelenlegi időszak nem kedvez ennek.

5.4 Végül a peres fél tájékoztatása egy olyan fontos kérdés, amelyet meg kell oldani a hatékony igazságszolgáltatás biztosítása érdekében. A peres feleknek, azaz a fogyasztóknak és a kkv-knak ugyanis hozzá kell férniük a megbízható és független tájékoztatáshoz annak érdekében, hogy tájékozott döntést tudjanak hozni arról, hogy milyen lépéseket tegyenek.

5.5 A fogyasztóvédelmi szervezetek, az európai fogyasztói központok és a tapasztalt szakmai szövetségek is elsőrendű szerepet játszanak a minőségi tájékoztatás biztosításában.

5.6 Például az „Európai Bírósági Végrehajtás” projekt rendkívül gyakorlatias dokumentumokat és tematikus mappákat tartalmaz elsősorban a bírósági végrehajtók számára, de hasznossága jóval túlmutat ezen, mivel az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést és a jogok gyakorlását tárgyalja, és az ilyen típusú információforrások nem ismertek széles körben.

⁽⁶⁾ <https://e-justice.europa.eu/>; Étude sur la transparence des coûts des procédures judiciaires civiles dans l'UE (Demoulin, Brulard, Barthélémy, Hoche) (Tanulmány a polgári bírósági eljárások költségeinek átláthatóságáról).

⁽⁷⁾ HL L 399., 2006.12.30., 1. o.

5.7 Végezetül az EGSZB elengedhetetlennek tartja, hogy a felek számára biztosítsák annak lehetőségét, hogy az egész eljárás lefolytatására a hivatalos nyelveikön kerüljön sor. Ez a követelmény az Európai Unió Alapjogi Chartájának a hatékony jogorvoslathoz és a védelemhez való jogra vonatkozó 47. és 48. cikkéből eredeztethető, mely nem korlátozódhat a formanyomtatványok egyszerű lefordítására.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, felhasználásával és felfedésével szembeni védelemről

(COM(2013) 813 final – 2013/0402 (COD))

(2014/C 226/09)

Az Európai Parlament 2013. december 9-én, a Tanács pedig 2013. december 13-án úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, felhasználásával és felfedésével szembeni védelemről

COM(2013) 813 final – 2013/0402 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2014. március 11-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) 138 szavazattal 2 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az üzleti titkok kategóriájába gyakorlatilag minden olyan gazdasági értéket képviselő információ (technológiák, receptek, marketingadatok stb.) beletartozik, amelynek bizalmas jellege védelemre szorul. Így részei a vállalatok immateriális javainak.

1.2 Ezeknek az immateriális javaknak a védelme a vállalatok – mindenképp a kkv-k – és a nem üzleti alapon működő kutatóintézetek számára egyaránt létfontosságú, és szükséges az Európai Unió versenyképességéhez, elsősorban az innovációnak és az új vállalkozási eszközök fejlesztésének támogatása, valamint az együttműködésen alapuló kutatás és a határokon átnyúló együttműködés ösztönzése érdekében.

1.3 Az üzleti titok fogalmára vonatkozóan az EU-ban sem egységes meghatározás, sem összehangolt jogi védelem nincs.

1.4 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságnak a know-how és az üzleti titkok védelmének összehangolására irányuló javaslatát, mivel ezek rendkívül fontosak általában a vállalatok, különösen pedig a kkv-k innovációs képességének és versenyképességének előmozdításához.

1.5 Az EGSZB rámutat arra, hogy az üzleti titkok jogosulatlan megszerzésével és felhasználásával szembeni, az irányelvjavaslatban ismertetett védelem nagyon hasonló ahhoz, amit a szellemi tulajdon-jogok – szerzői jogok, kereskedelmi márkák, formatervezési minták és szabadalmak – alkalmazásáról szóló 2004/48/EK irányelv vezetett be; eszerint a tagállamok kötelesek gondoskodni arról, hogy az üzleti titkok jogosultjai számára hatékony polgári jogi jogorvoslat álljon rendelkezésre.

1.6 Az EGSZB üdvözli az irányelv abban megnyilvánuló kiegyensúlyozottságát, hogy nagyobb jogbiztonság garantálására törekszik, és igyekszik növelni az üzleti titokként védett innovációk értékét egy olyan megerősített jogalkotási konvergencia révén, amely összhangban áll a nemzetközi joggal, mindenképp a kereskedelmet érintő szellemi tulajdon-jogokról szóló megállapodással (TRIPS).

1.7 Úgy tűnik, hogy bár az üzleti titok meghatározása megfelel a TRIPS-megállapodásnak, nem elég precíz ahhoz, hogy az üzleti titokként védendő összes információkategóriára kiterjedjen.

1.8 Az EGSZB véleménye szerint az Európai Bizottság egy preambulumbekendésben leszögezhetné, hogy a potenciálisan kereskedelmi értékű információkra szintén kiterjedhet az üzleti titkok által nyújtott védelem.

1.9 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy további késlekedés nélkül intézkedjen ebben a kérdésben.

2. Bevezetés

2.1 A know-how és az üzleti titkok (nem nyilvános üzleti információk) védelme döntő fontosságú a vállalatok innovációs képességének és versenyképességének előmozdításához.

2.2 Az üzleti titkok kategóriájába gyakorlatilag minden olyan gazdasági értéket képviselő információ (technológiák, receptek, marketingadatok stb.) beletartozik, amelynek bizalmas jellege védelemre szorul.

2.3 Nem kizárólagos szellemi tulajdonjogok, de gyakran ezek forrásai. Így egy szabadalom gyakran egy olyan know-how-ból vagy üzleti titokból származik, amely jelentős pénzügyi és humán befektetéseket igénylő kutatás és fejlesztés gyümölcse.

2.4 Az üzleti titok fogalmára vonatkozóan nincs egységes meghatározás az Európai Unióban. Az üzleti titok egyetlen összehangolt meghatározása a Kereskedelmi Világszervezet égisze alatt kötött TRIPS-megállapodásban található, és három kumulatív feltételre támaszkodik:

- **az információk titkosak**, azaz az üzleti titkot általában vagy nem ismerik az érdekelt csoportok, vagy csak nehezen férhetnek hozzá;
- **kereskedelmi értéket képviselnek**, amely az információ bizalmas jellegéből származik;
- végül az üzleti titok jogosultjának ésszerű intézkedéseket kellett hoznia az üzleti titok bizalmas jellegének biztosítása érdekében.

2.5 Mivel az üzleti titok fogalmát nem egységesen értelmezik az EU-ban, jogvédelme nagyon eltérő a tagállamok különböző jogrendszereiben.

2.6 Márpedig az üzleti titkok egységes európai jogvédelmének különösen nagy a jelentősége egy olyan korszakban, amikor az ipari kémkedés és az informatikai kalózkodás veszélye aggasztó méreteket ölt, mindenekelőtt azokban az ágazatokban, ahol a kutatás, a fejlesztés és a pénzügyi befektetések jelentős szerepet játszanak (gépjárműipar, távközlés, gyógyszeripar stb.).

2.7 Az EGSZB egyébként támogatta a kalózkodás elleni európai bizottsági fellépést, és közzétette ezzel kapcsolatos észrevételeit.⁽¹⁾

3. Az Európai Bizottság javaslata

3.1 A javaslat egy olyan konzultáción alapul, amelynek nyomán az Európai Bizottság meggyőződhetett a tagállamok nemzeti jogszabályainak különbözőségéről, mindenekelőtt az üzleti titok meghatározása és az üzleti titkok jogosultja számára rendelkezésre álló jogorvoslati mechanizmusok tekintetében.

3.2 A javaslat két feltételezésre támaszkodik: a nemzeti jogszabályok eltérő jellege gátolja a határokon átnyúló, együttműködésre épülő kutatást, és árt a vállalatok versenyképességének, amelyek üzleti titkait eltulajdoníthatják a legalacsonyabb szintű védelmet biztosító tagállamokban.

3.3 Célja tehát az, hogy harmonizálja ezeknek az immateriális javaknak a védelmét, amelyek nem minősülnek szellemi tulajdon-jogoknak.

3.4 Az üzleti titok meghatározása

3.4.1 Az Európai Bizottság az üzleti titok TRIPS-megállapodásban található meghatározásából indul ki, és azt javasolja, hogy egy információ akkor minősüljön „védendő üzleti titok”-nak, ha az alábbi három feltétel mindegyikének megfelel:

- titkos, azaz nem ismert vagy nem könnyen hozzáférhető a rendes körülmények között ilyen jellegű információkkal foglalkozó körök számára;
- titkossága folytán értékkel rendelkezik;
- az üzleti titok jogosultja ésszerű lépéseket tett az információk titokban tartása érdekében.

3.5 A jogosulatlan megszerzés fogalma

3.5.1 Az üzleti titkot tartalmazó információhordozókhoz történő nem engedélyezett hozzáférést, a lopást, megvesztegetést, megtévesztést és a titoktartási megállapodás megszegését a javaslat 3. cikke a következővel egészíti ki: „*egyéb magatartási formák, amelyek (...) az üzleti tisztesség követelményeivel ellentétesnek minősülnek*”.

3.5.2 A javaslat értelmében bármilyen későbbi felhasználás vagy felfedés jogosulatlanul minősül ugyanilyen körülmények között, vagy ha valamely személy a felhasználáskor vagy felfedéskor tudatában volt vagy tudatában kellett volna lennie annak, hogy információforrása jogosulatlanul szerezte meg az üzleti titkot.

⁽¹⁾ HL C 306., 2009.12.16., 7. o.; HL C 18., 2011.1.19., 105. o..

3.6 Jogszerű megszerzés, felhasználás és felfedés

3.6.1 A javaslat 4. cikke a következő eseteket zárja ki a jogosulatlan megszerzés kategóriájából:

- független felfedezés vagy alkotás;
- *reverse engineering*: az üzleti titok nem számít védettnek, ha felfedhető annak a terméknek az alapján, amelyben megjelenik;
- a munkavállalók képviselőinek a tájékozódáshoz és a konzultációhoz való jogának gyakorlása, ideértve az említett képviselők munkavállalók általi tájékoztatását;
- a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága;
- a visszaélést jelentő személyek tevékenysége, ha teljesülnek a további feltételek, azaz a titok felhasználása vagy feltárása szükségszerű, és a közérdeket szolgálja;
- az eljárás összeegyeztethető az üzleti tisztesség követelményeivel, megfelel egy szerződésen kívüli kötelezettségnek, illetve egy jogos érdek védelmét szolgálja.

3.6.2 Ez a cikk védi az innovációt, ugyanis egyértelműen rögzíti, hogy a független felfedezés és a „reverse engineering” az információszerzés jogszerű eszköze.

3.7 Az üzleti titkok jogosultja számára rendelkezésre álló jogorvoslat

3.7.1 A tagállamok feladata, hogy az üzleti titkok jogosulatlan megszerzésével szemben hatékony polgári jogorvoslatról gondoskodjanak.

3.7.2 Azokkal a visszatérő vitákkal kapcsolatban, amelyek a jogosulatlanul megszerzett cikkek lefoglalására vonatkozó eljárással kapcsolatos visszaélésekről folynak, az irányelvjavaslat arra is felkéri a tagállamokat, hogy büntessék a jogorvoslattal való olyan visszaélést, amely azt célozza, hogy tisztességtelen eszközökkel késleltesse vagy korlátozza az alperes piacra lépését, vagy megfélemlítse vagy zaklassa őt.

3.7.3 Az irányelvjavaslat 8. cikke a versenyjogra is támaszkodik – több védőintézkedést sorol fel, amelyeknek az a céljuk, hogy elkerüljék az üzleti titkok felfedését a jogi eljárás folyamán. Ilyenek a következők: az üzleti titkot tartalmazó dokumentumokhoz való hozzáférés teljes körű vagy részleges korlátozása, a meghallgatásokhoz való hozzáférés korlátozása, a bírósági határozatok nem bizalmas változatainak üzleti titkot tartalmazó szövegrészeinek törlése.

3.7.4 Az ideiglenes intézkedések sorában az üzleti titok sértett jogosultja számára biztosítani kell a következők lehetőségét: az üzleti titok felfedésének vagy felhasználásának megtiltása, jogsértő termékek előállításának, forgalomba hozatalának vagy felhasználásának megtiltása és az említett termékek lefoglalása vagy elszállítása.

3.7.5 A javaslat számos egyéb eljárási garanciát is felsorol, így kiegészítő jelleggel a bíróságnak lehetősége kell hogy legyen az alperes arra történő utasítására, hogy az üzleti titok jogosultjának kártalanítását biztosító garanciát nyújtson.

4. Általános észrevételek az irányelvjavaslatról

4.1 Az irányelvjavaslat olyan széles körűen határozza meg az üzleti titok fogalmát, hogy a definíció kiterjed többek között a receptekre, kutatásokra vagy a tanulmányokra, amelyek még nem élveznek védeltséget a szellemi tulajdonra vonatkozó jogok alapján.

4.2 A javaslat arra törekszik, hogy fokozza az olyan know-how-ra és üzleti titkokra támaszkodó európai vállalatok és kutatóintézetek versenyképességét, amelyekre még nem terjedhet ki a szellemi tulajdon-jogok által nyújtott védelem, mivel a jogosult nem szerezhet ezekre az elemekre vonatkozó kizárólagos jogot.

4.3 A hagyományos iparjogvédelmi jogok, amilyenek a szabadalmak, a védjegyek és a formatervezési minták, nem terjednek ki az ismeretek és információk egy jelentős részére, melyekre pedig szükség van a vállalatok gazdasági növekedéséhez.

4.4 A kkv-k egyébként gyakran hivatkoznak az üzleti titkokra ezeknek a létfontosságú információknak a védelmében, mivel nem rendelkeznek megfelelő szakosodott humán erőforrással és pénzügyi háttérrel ahhoz, hogy megszerezzék, kezeljék, érvényesítsék és megvédjék az iparjogvédelmi jogokat.

4.5 Ezeknek az akadályoknak az elhárítása végett a vállalatok gyakran titoktartási megállapodást építenek bele az alkalmazottaikkal vagy alvállalkozókkal kötött szerződéseikbe. Az üzleti titok védelmét szolgáló előírásoknak nem szabad ahhoz vezetniük, hogy a szabad véleménynyilvánítás vagy a visszaélések bejelentésének lehetősége csorbuljon, vagy korlátozzák a munkavállalók azon lehetőségét, hogy munkahelyet váltsanak és a megszerzett általános ismereteket és tapasztalatokat hasznosítsák.

4.6 A javaslat tehát teljes mértékben létjogosult, annál is inkább, mivel a jelenlegi gazdasági helyzet egyre gyakrabban ösztönöz alvállalkozók igénybevételére, amiből az következik, hogy ezek a szolgáltatók ideiglenesen ugyan, de mindenféle kényes információhoz hozzáférnek.

4.7 Az informatikai és kommunikációs rendszerek gyors fejlődése pedig megkönnyíti az üzleti titkokkal kapcsolatos kalózkodást, az ezekkel való visszaélést és ezek terjesztését, ami növeli annak kockázatát, hogy harmadik országokban olyan termékek előállítására használják fel őket, melyek ezt követően megjelennek az uniós piacon azon termékek versenytársaiként, amelyek gyártói a visszaélés károsultjai voltak.

4.8 Felhívja a figyelmet arra, hogy a beszámolási kötelezettségek fokozatos megerősítése, különösen a tőzsdén jegyzett társaságok esetében, veszélyezteti az üzleti titkot. Az ezekben a beszámolóiban szereplő adatok így nyilvánosságra kerülhetnek, minden beruházó számára elérhetőek lesznek, akik adott esetben vagy a jövőben versenytársak lehetnek.

4.9 Az EGSZB úgy gondolja, hogy az irányelvjavaslat 4. cikkében az üzleti titok felfedésének a tőzsdén jegyzett társaságok igazgatótanácsi vagy felügyelőbizottsági tagjainak beszámolási kötelezettségéhez kapcsolódó kockázatát is figyelembe kellene venni.

5. Konkrét észrevételek az irányelvjavaslattal kapcsolatban

5.1 A javaslat számos eljárási garanciáról gondoskodik – elsősorban ideiglenes intézkedések és óvintézkedések tartoznak ide, de az azt megállapító bírósági határozat nyomán, hogy alapvetően megsértették az üzleti titkot, korrekciós és kármentesítési intézkedések is, amilyen például a jogsértő által birtokolt információk megsemmisítése, az érintett termékek kivonása és megsemmisítése, a kártérítés kiszámítása, melynek ki kell terjednie az erkölcsi kárra, valamint a határozat közzététele.

5.2 A sértett fél kérelmére megítélt kártérítés meg kell hogy feleljen az elszenvedett tényleges kárnak, figyelembe véve az anyagi és erkölcsi szempontokat.

5.3 A bíró azonban „indokolt esetben” átalányösszeget is megállapíthat, például azon jogdíjak vagy díjazás összegének alapján, amely a jogosultat engedélyezett felhasználás esetén megillette volna.

5.4 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a javaslat 3. cikkében szereplő „lopás”, „megvesztegetés”, „megtévesztés” büntetőjogi fogalmai az „üzleti titok jogosulatlan megszerzése, felhasználása és felfedése” fogalom kifejtését célozzák.

5.5 Az Európai Bizottságnak az a szándéka, hogy harmonizálja a polgári jogorvoslat lehetőségeit annak érdekében, hogy az innovatív vállalkozások az egész EU-ban hatékonyan védhessék meg üzleti titkaikat. Az általános kötelezettség-et tárgyaló 5. cikk tanulságos ebben a tekintetben, mivel úgy rendelkezik, hogy a tagállamok gondoskodnak a polgári jogi jogorvoslat elérhetőségét (az EGSZB kiemeli ezt) biztosító intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslati eszközökről.

5.6 Úgy tűnik egyébként, hogy az irányelvjavaslat a szellemi tulajdon egy fajtájaként kezeli az üzleti titkot, még ha kizárólagos jogok nem is kapcsolódnak hozzá. A bevezetett védelem ugyanis nagyon hasonló azokhoz az eljárásokhoz, amelyekről a 2004. áprilisában elfogadott, a szellemi tulajdonjogok – szerzői jogok és szomszédos jogok, kereskedelmi márkák, formatervezési minták és szabadalmak – érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv rendelkezik, amelynek felülvizsgálata egyébként folyamatban van. A 4. cikkre vonatkozóan az EGSZB igen fontosnak tartja, hogy a munkavállalók egy munkahelyi visszasság vagy más esemény felfedése esetén konzultálhassanak egy szakszervezeti bizalmi személlyel, anélkül, hogy ezáltal erre vonatkozóan vétséget követnének el.

Az EGSZB úgy véli, hogy az irányelvnek tartalmaznia kellene egy rendelkezést a 4. cikkben említett lehetőségekkel élő munkavállalók védelmére.

5.7 Ezzel összefüggésben az EGSZB örömmel fogadja azonban, hogy – azokkal a visszatérő vitákkal kapcsolatban, amelyek a jogosulatlanul megszerzett cikkek lefoglalására vonatkozó eljárással (nem kontradiktórius eljárás) kapcsolatos visszaélésekről folynak ⁽²⁾ –, a javaslat eltér a 2004/48/EK irányelvtől abban, hogy a 10. cikk (2) bekezdésében kifejezetten hangsúlyozza, hogy a tagállamok igazságügyi hatóságainak értékelniük kell az ideiglenes intézkedések és óvintézkedések arányos jellegét.

5.8 Az üzleti titkot annyira egyfajta szellemi tulajdonként kezeli az irányelvjavaslat, hogy a dokumentumban „az üzleti tisztesség követelményei”-nek fogalma is megjelenik. Ez a fogalom már a TRIPS-megállapodásban is felbukkan.

⁽²⁾ Cour de cassation, civile (Polgári Semmítőszék), Kereskedelmi Kamara, 2013. február 12., 11-26.361 „Société Vetrotech Saint-Gobain international”; a párizsi Elsőfokú Bíróság 3. kamarája, 2011. november 15., „Sociétés JCB” (JCB Társaságok). Megjegyzések: Laurent Labatte, Marks & Clerk France, ipari jogokkal foglalkozó jogtanácsosok.

5.9 Az Európai Bíróságnak már volt alkalma a „tisztesség követelményei” fogalom⁽³⁾ értelmezésére, amely a kereskedelmi márkákra vonatkozó tagállami jogszabályokat egymáshoz közelítő 89/104/EGK irányelvből származik.

5.10 A javaslat számos előrelépése ellenére az irányelv elfogadása nem mentesíti a vállalatokat attól, hogy minden hasznos lépést – technikai, szervezési és szerződéses intézkedést – megtegyenek az üzleti titkok védelmében.

5.11 Így tehát túlságosan leegyszerűsítőnek tűnik, ha az üzleti titok fogalmát csak azokra az információkra vonatkoztatjuk, amelyek közvetlen kereskedelmi értéket képviselnek, ugyanis bizonyos gazdasági, ipari, technikai vagy tudományos jellegű információk esetleg nem képviselnek közvetlen kereskedelmi értéket, potenciális kereskedelmi értékkel viszont rendelkeznek, különösen akkor, ha ezek az információk technikai vagy tudományos kutatási és fejlesztési adatokra vonatkoznak.

5.12 Az EGSZB a 4. cikk (1) bekezdésében szereplő lista azzal való kiegészítését javasolja, hogy az üzleti titok megszerzése jogszerűnek minősül, ha arra az alábbi módon kerül sor:

e) „az igazgatótanácsi és a felügyelőbizottsági tagok beszámolási kötelezettségének gyakorlása”.

5.13 Az EGSZB hasonlóképpen a 4. cikk (2) bekezdését is ki kívánja egészíteni azzal, hogy a tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelvben meghatározott intézkedések, eljárások és jogorvoslati eszközök alkalmazása ne legyen elérhető, ha az üzleti titok állítólagos megszerzésére, felhasználására vagy felfedésére az alábbi esetek valamelyikében került sor:

f) „az igazgatótanácsi és a felügyelőbizottsági tagok beszámolási kötelezettségük gyakorlása során fedték fel az üzleti titkot”.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽³⁾ Lásd mindenekelőtt a kereskedelmi márkákra vonatkozó tagállami jogszabályokat egymáshoz közelítő 89/104/EGK irányelvet és az Európai Bíróságnak a „tisztesség követelményei” fogalom értelmezésére vonatkozó határozatát (Bíróság, 2005. március 15., C 228/03. sz. ügy, a Gillette Company Gillette group Finland Oy kontra LA laboratories Oy).

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéhez

A szekcióvélemény alábbi pontja módosításra került, hogy tükrözze a Közgyűlés által elfogadott módosító indítványt, jöllehet a leadott szavazatok több mint egynegyede a szöveg eredeti formájában történő megőrzését támogatta (az eljárási szabályzat 54. cikkének (4) pontja):

4.5. pont

- 4.5. Ezeknek az akadályoknak az elhárítása végett a vállalatok gyakran titoktartási megállapodást építenek bele az alkalmazottaikkal vagy alvállalkozókkal kötött szerződéseikbe.

A módosító indítványról tartott szavazás eredménye:

Mellette:	80
Ellene:	46
Tartózkodott:	10

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat tanácsi rendeletre a Shift2Rail közös vállalkozás létrehozásáról

(COM(2013) 922 final – 2013/0445 (NLE))

(2014/C 226/10)

Főelőadó: **Juan MENDOZA CASTRO**

2014. február 11-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 187. cikke és 188. cikkének (1) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat tanácsi rendeletre a Shift2Rail közös vállalkozás létrehozásáról

COM(2013) 922 final – 2013/0445 (NLE).

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Juan Mendoza Castro személyében, továbbá 177 szavazattal, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

- 1.1 Az EGSZB támogatja az S2R kezdeményezést, amely nagy szerepet játszik az európai vasúti ipar fejlesztésében.
- 1.2 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az S2R-nek nagy jelentősége lehet a foglalkoztatás szempontjából, mivel a teljes vasúti ágazatban közel hárommillióan dolgoznak.
- 1.3 Az Unió távlati céljainak teljesítése érdekében a vasúti háttériparnak nemcsak műszaki, hanem kulturális átalakuláson is át kell esnie.
- 1.4 Az S2R teljes költségvetési előirányzata 920 millió euró, ami nem éri el az 1,4 milliárd euróra becsült szükséges befektetések szintjét, ezért fontossági sorrendet kell majd felállítani a kutatási területek között.
- 1.5 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az S2R-nek nagy szerepe lesz abban, hogy az európai vasúti ipar versenyképes legyen az évi 146 milliárd eurós világpiacon.
- 1.6 Az európai társaságok lemaradóban vannak ázsiai versenytársaikkal szemben, akik masszív K+F-beruházásokat végeznek. A világpiac egyre több kihívást tartogat, mivel minden termékkörben és szegmensben egyre több szereplő jelenik meg.
- 1.7 Az ERTMS jelzőrendszer kiváló példa arra, hogy az együttműködési hajlandóságnak felül kell kerekednie a nemzeti érdekeken.
- 1.8 Az EGSZB megítélése szerint az egyes kutatási területeken előnyben kell részesíteni az utasok biztonságával, a gazdasági hatékonysággal és a vasúti szolgáltatások igénybevevőinek tájékoztatásával kapcsolatos fellépéseket.
- 1.9 Az S2R öt kutatási programja (IP) felöleli az összes fő területet és magas szintű célkitűzést.
- 1.10 Az EGSZB szerint meg kellene határozni a kutatási végtermékek tulajdonjogát. A szellemi tulajdon és a szabadalmak központi kérdésnek számítanak, az Európai Bizottság javaslata azonban nem foglalkozik ezekkel a szempontokkal.
- 1.11 Az Unió által finanszírozott kutatásokból származó termékek ipari felhasználásának az Európai Unió területén kell történnie.

1.12 Az Európai Bizottság javaslatában foglaltakkal ellentétben a kölcsönös átjárhatósági műszaki előírások meghatározását kizárólag az Európai Vasúti Ügynökség feladatává kellene tenni.

2. A rendeletjavaslat előzményei és lényegi tartalma

2.1 A közlekedéspolitikai fehér könyv⁽¹⁾ és a negyedik vasúti csomag⁽²⁾ meghatározza egy nagy vasúti belső piac kereteit.⁽³⁾

2.2 A Horizont 2020 egyik fő célja az európai ipar megerősítése az alapvető iparágakban végzett kutatást és innovációt támogató szerepvállalás révén.

2.3 A Shift2Rail (S2R) közös vállalkozás „uniós szervnek” minősül (EUMSZ 187. cikk, költségvetési rendelet 209. cikk).

2.4 Az S2R a jelenlegi súlyos problémák – az erőfeszítések szétaprózódása a tagállami jogszabályok és szabványok sokfélesége miatt, ami korlátozza a közös ipari termékek vasúti felhasználását és meggátolja a vasúti termékek kölcsönös engedélyezését, a kutatási tevékenységek kényszerű visszafogása a vezető vasúttársaságoknál, az állami és magánberuházások alacsony intenzitása és a pénzügyi kockázatok növekedése – megoldása miatt is szükséges.

2.5 Az S2R céljai a következők:

- az Európai Vasúti Ügynökség által 2014 februárjában közzétett vasúti műszaki stratégia támogatása,
- az életciklusköltségek akár 50 %-os általános csökkentése,
- a vasúti közlekedési rendszer kapacitásának 100 %-os növelése,
- a szolgáltatások megbízhatóságának és pontosságának 50 %-os növelése,
- a kölcsönös átjárhatóság javítása, valamint
- a hátrányos tényezők, pl. a zaj csökkentése.

2.5.1 Ki kell alakítani egy jóváhagyási eljárást annak érdekében, hogy mennyiségileg meg lehessen vizsgálni, hogy az S2R jövőbeli eredményei konkrétan hogyan járulnak hozzá e magas szintű célok eléréséhez. A minőségirányítás és a követelménykezelés a célok megvalósulásának alapvető nyomon követésére irányuló modern megközelítés, ezért profeszionális módon be kell őket építeni az S2R-be.

2.6 Az S2R tevékenységei az alábbi négy vasúti szegmensre összpontosulnak:

- kölcsönösen átjárható nagysebességű személyszállítás,
- kölcsönösen átjárható regionális személyszállítás,
- nem kölcsönösen átjárható városi/elővárosi személyszállítás,
- kölcsönösen átjárható áruszállítás.

2.7 A finanszírozást közösen vállalja az Unió 450 millió eurós maximális összeggel, valamint a többi tag, akiknek legalább 470 millió eurót kell beadniuk.

2.8 A program a tervek szerint 2024. december 31-ig tart.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az S2R jelentősége

Az EGSZB lelkesen támogatja az S2R kezdeményezést, mely jelentősen hozzájárul az európai ipar fejlődéséhez egy olyan stratégiai ágazatban, mint a vasút. Ezenkívül az EGSZB üdvözli, hogy a vasúttársaságokat határozottan bevonják a projektbe.

⁽¹⁾ „Útiterv az egységes európai közlekedési térség megvalósításához – Úton egy versenyképes és erőforrás-hatékony közlekedési rendszer felé”, COM(2011) 144 final.

⁽²⁾ „A negyedik vasúti csomag – az egységes európai vasúti térség teljes kialakítása az európai versenyképesség és növekedés előmozdítása érdekében”, COM (2013) 25 final.

⁽³⁾ HL C 327., 2013.11.12., 122. o.

3.2 Foglalkoztatás

Az EGSZB külön kiemeli az S2R jelentőségét a foglalkoztatás szempontjából. A becslések szerint a vasúti háttérpar Európa-szerte közvetve vagy közvetlenül 400 000 embert foglalkoztat. Ezenkívül még több mint 1 350 000-en dolgoznak az európai pályahálózat-működtetőknél és vasúttársaságoknál. A foglalkoztatás valószínűleg a városi vasutaknál is hasonló nagyságrendű, így az ágazat összesen mintegy hárommillió munkahelyet biztosít.

3.3 Nagy kihívás az európai vasúti ipar számára

Az EGSZB megjegyzi, hogy az Unió hosszú távú célkitűzéseinek eléréséhez gyökeres változás szükséges, mégpedig nemcsak műszaki, hanem kulturális értelemben is. A szabályozás és a harmonizációs intézkedések mellett az EU-nak az együttműködés nemzetközi keretét is elő kell mozdítania.

3.4 Finanszírozás

Az EGSZB nagyra értékeli az S2R jelentette pénzügyi erőfeszítést. Ugyanakkor a tervezett összköltségvetést – 920 millió euró – kiegészítő forrásokkal növelni kell, mivel az S2R a becslések szerint összesen 1,4 milliárd eurós beruházásokat igényel. Ellenkező esetben ugyanis fontossági sorrendet kell felállítani az S2R különféle tevékenységei között.

3.5 További tevékenységek

A teljes költségvetés tartalmaz egy 120 millió eurós előirányzatot „további tevékenységekhez” való hozzájárulásra. Ezek olyan tevékenységek, amelyekkel a közös vállalkozás tagjai kiegészítik az uniós alapok által támogatott K+F-beruházásaikat. Ezek fedezetét tehát nem az Európai Unió biztosítja.

3.6 A vasúti ipar világpiaca

Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az S2R-re fontos szerep hárul a világ vasúti berendezéseinek és szolgáltatásainak ma még több mint 50 %-át (az európainak 80 %-át) adó európai iparág versenyképességének fenntartásában. A piac teljes méretét évi 146 milliárd euróra becsülik, jóllehet annak „elérhető” része csak évi 106 milliárd eurós nagyságrendű.⁽⁴⁾

3.7 Európa lemaradóban van

Köztudott, hogy az ázsiai országok hatalmas összegeket fektetnek be a hazai vasúti iparukat szolgáló K+F-be. Az ázsiai konkurencia hatalmas nyomást gyakorol az európai vállalatokra. A világpiac egyre nagyobb kihívásokat tartogat az európai vasúti ágazat számára, mivel minden termékkörben és szegmensben egyre több szereplő jelenik meg. Az árak terén ugyan igen nehéz versenyeznie az ázsiai vállalatokkal, de az európai vasúti ágazat még mindig nagy szerepet játszik a kutatás és innováció terén.

3.8 A kkv-k szerepe

3.8.1 A vasúti piaci innovációhoz a termékeket hasznosítani kell az iparban, ezért van szükség világszerte/óriási ipari cégekre, melyek majd értékesítik az S2R keretében kifejlesztett megoldásokat.

3.8.2 Az EGSZB azonban nagyra értékeli, hogy a kkv-knak is kulcsszerep jut az S2R-ben, mégpedig három lehetséges módon:

- „klasztereket” alakítva társult tagnak jelentkezhetnek, egy innovációs program értékének 2,5 %-át felajánlva (47,6 %-os finanszírozás mellett);
- nyílt ajánlattételi felhívások révén (erre 135 millió euró áll rendelkezésre 100 %-os finanszírozás mellett);
- a közös vállalkozás egyik (alapító vagy társult) tagjának alvállalkozójaként. Ezek a tevékenységek is 100 %-os finanszírozást élveznek.

⁽⁴⁾ Roland Berger „World Rail Market Study, forecast 2012-2017” [Tanulmány a vasúti világpiacon, előrejelzés 2012–2017-re].

3.9 Az ERTMS példája

Az ERTMS jelzőrendszer – melyet az Európai Bizottság kezdeményezésére hoztak létre – bizonyíték arra, hogy az együttműködési hajlandóságnak felül kell kerekednie a nemzeti érdekeken. Az ERTMS talán a vasúti ágazat legnagyobb sikerre ítélt kihívása, mivel nemcsak Európában, hanem a világ számos országában is a legelterjedtebb vasúti rendszerré vált a teljes körű kölcsönös átjárhatóság lehetőségével. Ezért nagyszabású kutatásokat kell végezni a teljes átjárhatóság és a kapacitásnövelés céljának elérése, valamint a végrehajtási költségek csökkentése érdekében.

3.10 Egyszóval az S2R olyan lépés, amely a megfelelő irányba vezet

Az európai vasúti ipar (egymással versengő) jelentősebb vállalatai most először döntöttek úgy, hogy együttműködnek és közös kutatási programot alakítanak ki.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Kutatás és fejlesztés (K+F)

4.1.1 A kölcsönös átjárhatóságról szóló irányelv⁽⁵⁾ struktúráját követve a javasolt K+F-program a következőket tartalmazza: gördülőállomány (teher- és személyvagonok), infrastruktúra, vezérlő- és jelzőrendszerek.

4.1.2 Az EGSZB megjegyzi, hogy a programokban elsőbbséget kell adni az utasok biztonságát és a vasút gazdasági hatékonyságát növelő intézkedéseknek. Az új technológiákkal a vasúti szolgáltatások igénybevevőinek tájékoztatását is javítani kell.

4.2 Innovációs programok

Az EGSZB megjegyzi, hogy az S2R öt innovációs programból áll, melyeket szakértők határoztak meg az UNIFE koordinálásával. Ezek a programok (IP) a következők:

4.2.1 (IP1) Energy & Mass Efficient Technologies for High Capacity Trains (Energia- és tömeghatékonysági technológiák nagy kapacitású vonatokhoz)

4.2.1.1 Olyan új generációs vonatok megalkotását javasolják, amelyek könnyebbek, energiahatékonyabbak, és kevésbé károsítják a síneket és a környezetet. Az új technológiák az alábbiakat érintik: vontatómotorok (*traction drives*), vezérlő és irányítórendszerek (TCMS), könnyebb anyagokból készült karosszériák (*car body shell*), gördülőállomány (*running gear*), fékrendszerek és ajtók.

4.2.1.2 Az IP1 magas szintű célkitűzései a következők:

- a járművek fizikai kapacitásának növelése és a vasútvonalak szállítási kapacitás-növelésének előmozdítása,
- a járművek megbízható működésének és rendelkezésre állásának javítása révén a személyszállítási fennakadások csökkentése, alapvetően megbízhatóbb alkatrészek használata vagy megbízható rendszer-/alrendszer-architektúra révén,
- a járművek és azokkal kapcsolatban álló más alrendszerek életciklus-költségeinek csökkentése (a karbantartás és az energiafogyasztás, illetve a pálya megrongálódásának csökkentése),
- a járművek energiahatékonyságának növelése és tömegének csökkentése,
- a rugalmasabb működés érdekében az egységek összekapcsolhatóságának javítása.

⁽⁵⁾ HL L 191., 2008.7.18., 1. o.

4.2.2 (IP2) Advanced Traffic Management & Control Systems (Fejlett forgalomirányító és vezérlőrendszerek)

4.2.2.1 A vasúti piacon az idők során országonként eltérő fővonalai jelzőrendszerek alakultak ki. A jelzőrendszerek piacán különféle megoldásokkal igyekeznek megfelelni a városi igényeknek (CBTC rendszerek), és az S2R megvizsgálja, hogy ezen igények kapcsán milyen lehetőségek és kapacitások állnak rendelkezésre a kölcsönös átjárhatóság/a szabványosítás/az ERTMS-be való integráció fokozására.

4.2.2.2 Az IP2 magas szintű célkitűzései a következők:

- a jelző- és vezérlőrendszerek új generációjának kifejlesztése vezető nélküli vonatokkal működő intelligens forgalomirányítás bevezetéséhez, a kapacitás és a megbízhatóság növelése, valamint a vasúti szolgáltatók és a pályahálózat-működtetők életciklus költségeinek radikális csökkentése,
- az ERTMS dominanciájának fenntartása világszerte a vasúti jelző- és vezérlőrendszerek körében, formális és nyitott professzionális specifikációs módszerek segítségével, hogy vonzó költségek mellett, teljes körű átjárhatóságot lehessen elérni,
- a szinergiák és a kölcsönös átjárhatóság javítása a városi és városkörnyéki vasúti és tömegközlekedési szegmensekkel,
- a vasúti közlekedés megbízható működésének és rendelkezésre állásának javítása révén a személyszállítási fennakadások csökkentése, sokkal megbízhatóbb alkatrészek vagy rendszer-/alrendszer-architektúrák használata révén.

4.2.3 (IP3) Cost Efficient-High Capacity Infrastructure (Költséghatékony nagy kapacitású infrastruktúra)

4.2.3.1 Négy területen folyik kutatás:

- Új váltók és kereszteződések: a jelenlegi váltók és kereszteződések fejlesztése, és az irányváltás új koncepciója (mechatronikus váltók és kereszteződések) a zaj, a kapcsolódó berendezések meghibásodásából eredő késések és a karbantartási költségek csökkentése érdekében.
- Rendkívül innovatív pályák. Az egész pálya optimalizálása: az egész pálya újratervezése annak érdekében, hogy optimálisan reagáljon a forgalmi terhelésre, és új technológiák kifejlesztése/bevezetése.
- Okos és intelligens pályahálózat-fenntartás: az új vasúti eszköznyilvántartási megoldások, a csúcstechnológiai nyomkövetési és mérőeszközök, az állapotalapú helyett használatalapú karbantartás (karbantartás-tervezés) és a terméktervezéssel elért tartósság is hozzájárul a költségek és a zaj további csökkentéséhez és a kapacitás növeléséhez.
- Energiahatékonyság: a regeneratív fékezéssel nyert energia innovatív visszatáplálása, a fékezési energiát tároló eszközök, a megújuló energiák hatékony felhasználása, valamint a villamosenergia-hálózattal való intelligens interakció a technológia éllavasává teszi a vasutat.

4.2.4 (IP4) IT Solutions for a Seamless Attractive Railway (Informatikai megoldások egy zökkenőmentes és vonzó vasúthoz)

4.2.4.1 Nem közös platformot, hanem kölcsönös átjárhatósági keretet szándékoznak létrehozni, melyhez bárki egyszerűen „csatlakoztathatja” a fejlesztéseit nyitott interfészekre alapulva, így elkerülve bármely GDS-től (globális értékesítési rendszer) való függőséget. Így a termék maga az utazás lesz. A projektbe be kell építeni a vasúti ágazatban jelenleg folyó kutatás-fejlesztési tevékenységeket.

4.2.5 (IP5) Technologies for Sustainable & Attractive European Freight (Technológiák a fenntartható és vonzó európai teherszállításhoz)

4.2.5.1 Az IP5 fő kihívása: mindazon technológiai és folyamattal kapcsolatos áttörések megnevezése, amelyek szükségesek a fehér könyv egyik kulcsfontosságú célkitűzése elérésének elősegítéséhez: ahhoz, hogy a közúti forgalomnak 2030-ra a 30 %-a, 2050-re pedig az 50 %-a áterelődjön a vasútra és a belvízi közlekedésre. Az EGSZB – elsősorban a vasúti áruszállítás elfogadottsága érdekében – azt javasolja, hogy a zajvédelmi kutatásokat vegyék bele az IP5-be.

4.3 Demonstrációplatform-rendszerek (SPD)

4.3.1 Az EGSZB megjegyzi, hogy az S2R célja nemcsak prototípusok, hanem a vasútrendszerekben használható, teljesen működőképes termékek létrehozása. Az S2R innovációs programjának keretében kifejlesztett új technológiákat és innovációkat integrált technológiademonstráció (ITD) segítségével valódi vagy szimulált működési körülmények között próbálják ki. Az S2R demonstrációplatform-rendszerei e technológiák fejlesztését és kipróbálását szolgálják, az új generációs vasútrendszereknek megfelelő technológiai fejlettségi szintre emelve őket.

4.3.2 Még nem határozták meg, hogy hol állítják fel az ITD-eket, mivel erre az S2R vége felé kerül majd sor. Ezenkívül erről a közös vállalkozás leendő (alapító és társult) tagjainak és az Európai Bizottságnak kell majd határoznia. Az SPD-k virtuális vagy fizikai értékelése elsősorban az ITD-k meghatározásától és eredményeitől függ majd.

4.4 Szabadalmak

4.4.1 A számos és sokféle párhuzamos finanszírozási rendszerre és az e területre szánt uniós források jelentős összegére való tekintettel az EGSZB úgy véli, hogy jó volna pontosan meghatározni a Shift2Rail által kezdeményezett kutatások végtermékeinek felhasználását és tulajdonjogát. Ehhez alapvető a szellemi tulajdon és a szabadalmak kérdése. Ezek tartalmáról és működéséről a rendelet egyik külön cikkében kellene rendelkezni. Ennek hiányát és az ebből fakadó kockázatokat az EGSZB már jelezte az „Innovatív gyógyszerek”, a „Tiszta égbolt”, az „ENIAC” és az „Üzemyagcellák” közös vállalkozásokról elfogadott véleményeiben. Fennáll az a veszély, hogy ez a hiányosság ebben a közös technológiai kezdeményezésben még súlyosabb következményekkel jár, mivel a kutatás végterméke olyan társaságokat fog érdekelni, amelyek a piacon egymás közvetlen versenytársai (lásd e vélemény 3.10. pontját).

4.4.2 Az EGSZB mindenestre megjegyzi, hogy a közforrásokból finanszírozott találmányoknak a közérdeket kellene szolgálniuk. Ezért különösen hasznos volna olyan lehetséges mechanizmusokat megvizsgálni, amelyek elősegítik az uniós finanszírozás megtérülését, és garantálják, hogy a közös vállalkozás kutatási eredményeit a gyakorlatban az Európai Unió területén használják fel.

4.5 Kölcsönös átjárhatósági szabványok meghatározása

4.5.1 A Shift2Rail alapszabálya (1. melléklet, 2. h) pont) értelmében a közös vállalkozás „összegyűjti a felhasználói igényeket, és meghatározza az átjárhatósági szabványokat abból a célból, hogy azok a kutatás és innováció terén való beruházások számára iránymutatásként szolgálhassanak az operatív és piacképes megoldások megtalálásához”. Ezt megerősíti a rendeletjavaslat indokolása is (lásd az indokolás 3.3. pontját). S.9).

4.5.2 Ezt nem szabad elfogadni, mivel

- a normák meghatározását nem lehet köz-magán partnerségként működő és igen korlátozott tevékenységi körű intézményekre ruházni. A műszaki specifikációk, illetve előírások esetében minimumkövetelmény, hogy az összes érdekelt fél részvételével, konszenzusával vagy általános jóváhagyásával dolgozzák ki őket. A Shift2Rail alapszabálya ezzel merőben ellentétes,
- a kölcsönös átjárhatóságról szóló hatályos (2008/57/EK) irányelv már meghatározza az átjárhatósági műszaki előírások (ÁME-k) kidolgozását szabályozó uniós szintű jogi keretet. Az ÁME-tervezeteket az Európai Vasúti Ügynökség dolgozza ki az alrendszerek ellenőrzése alapján, az ágazati szövetségekkel és a szociális partnerekkel együttműködésben,
- az Európai Vasúti Ügynökség csak megfigyelői státusszal rendelkezik majd (a melléklet 11. cikke). Az Ügynökség esetenként ellátja a koordinációs feladatokat, bár alapesetben e kérdésben kizárólag az Európai Bizottság és az alapító tagnak számító nyolc társaság szava dönt. Nem világos, miért van szükség uniós szinten ilyen kettős intézményi hatáskörökre.

4.5.3 Következésképpen az átjárhatósági műszaki előírások meghatározása csak az Európai Vasúti Ügynökség hatásköre lehet.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az Európai Uniónak az Európai Beruházási Alap tőkeemelésében való részvételéről

(COM(2014) 66 final – 2014/0034 (COD))

(2014/C 226/11)

Főelőadó: **Michael SMYTH**

A Tanács 2014. február 18-án, az Európai Parlament pedig 2014. február 24-én úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 173. cikkének (3) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az Európai Uniónak az Európai Beruházási Alap tőkeemelésében való részvételéről

COM(2014) 66 final – 2014/0034 (COD).

Az EGSZB Elnöksége 2014. február 25-én megbízta az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. március 25–26-án tartott 497. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Michael Smyth személyében, továbbá 133 szavazattal 1 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 Az EGSZB támogatja az Európai Beruházási Alap (EBA) feltőkésítésére irányuló törekvést, amely lehetővé teszi, hogy az EBA bővítse a gyorsan növekvő és innovatív kis- és középvállalkozások (kkv-k) kockázattőke-finanszírozásának biztosításában betöltött szerepét.

1.2 Az EBA jegyzett tőkéjének 1,5 milliárd euróval való emelése jelentős mértékben ösztönzi az EBA beruházási potenciálját a gazdasági válság és az európai gazdaság stagnálásának kontextusában. Ugyanakkor jogosan felmerül a kérdés, hogy nem bizonyul-e ez az emelés is túl kevésnek?

1.3 A kkv-k finanszírozásával és a bankhitelezéssel kapcsolatos új keletű felmérések és adatok azt mutatják, hogy a kkv-k számára a finanszírozáshoz (a beruházáshoz és a forgótőkéhez) való hozzáférés jelenti a legégetőbb problémát. A vállalatok számára nyújtott banki hitelek növekedése az elmúlt három hónap mindegyikében visszaesett. Míg az EBA hatásköre specifikusan az innovatív vállalkozásokra és a gyors növekedésre terjed ki, nem lehetne-e érvelni az alap még nagyobb mértékű feltőkésítése mellett, ami bővítené cselekvési lehetőségeit?

1.4 Az EGSZB megismétli azt a kérését, hogy az EBA-t jelentős mértékben tőkésítsék fel, hogy betölthesse az eredetileg neki szánt szerepet, azaz egy olyan európai kockázattőke-alapként működjön, amelynek konkrét feladata az induló csúcstechnológiai vállalkozások finanszírozása.

1.5 Az EGSZB javasolja, hogy a nettó nyereség 20 %-át fizessék ki osztalékként, és használják fel a tőkeemelés költségeinek részleges fedezésére. Az EGSZB támogatja az EBA pénzügyi és politikai hozamának kiegyensúlyozására irányuló törekvést, illetve azt a törekvést, hogy az Alap jegyzett tőkéjének emelésébe vonjanak be megfelelő pénzügyi intézményeket.

2. A javaslat

2.1 Az Európai Beruházási Alap (EBA) két fontos szerepet tölt be:

- kockázati tőke nyújtása a gyorsan növekvő és innovatív kis- és középvállalkozások (kkv-k) kockázattőke-finanszírozásának elősegítése érdekében;
- garanciák és egyéb kockázatmegosztási kezdeményezések biztosítása a pénzügyi intézmények kkv-k számára történő hitelnyújtási kapacitásának javítása érdekében.

2.2 Az alap saját forrásokkal rendelkezik, és a következő évek során számos olyan uniós programot is kezel, mint például a Horizont 2020 vagy a COSME. Az EBA várhatóan megduplázza majd garanciális- és kockázatitőke-kitettséget, ezért az alap tőkéjének emelése kulcsfontosságú. Az Európai Beruházási Bank (EBB) jelenleg többségi tulajdonnal rendelkezik az EBA-ban (62,1 %). A többi tulajdonos az Európai Unió (30 %), továbbá 24 köz-, illetve magántulajdonban álló pénzügyi intézmény (7,9 %).

2.3 A javaslat szerint az alap jegyzett tőkéjét 3 milliárd euróról 4,5 milliárd euróra emelik, 20 %-os befizetési arány mellett. A tőkeemelés megnöveli majd az EBA hitelminőség-javítási tevékenységekre vonatkozó kapacitását, és 2014–2015-ben 11–20 milliárd eurós kkv-hitelezést tehet lehetővé.

3. A javaslatához fűzött megjegyzések

3.1 Első pillantásra az EBA feltőkésítése egyértelműen pozitív fejlemény. Az EKB által rendelkezésre bocsátott adatok azt mutatják, hogy a vállalatok számára nyújtott teljes hitelezés csökkent a 2014. januárig tartó időszak utolsó három hónapjának mindegyikében. A bankhitelezéssel kapcsolatos legutóbbi felmérés azt mutatta, hogy a finanszírozáshoz való hozzáférés jelentette a legsürgetőbb problémát az euróövezetbeli kkv-k számára, bár a földrajzi eloszlás eltérő volt. A kkv-k külső finanszírozási igényét befolyásoló legfontosabb tényezőket a forgótőke és az állóeszköz-beruházás iránti igény jelentette. Az EBA feltőkésítése részben megoldást kínál e problémára, azonban a szükségletek rendkívül nagyok.

3.2 Az EGSZB üdvözli az EBA feltőkésítését. Megjegyzi, hogy a decemberi Európai Tanács az EBA további tőkeemelését kérte az Európai Bizottságtól és az EBB-től, és jelenleg várja a javaslat eredményét. Az EGSZB bizonyos aggályainak adott hangot az az EBA szerepével kapcsolatban korábbi véleményeiben, és most megismétli ezeket.⁽¹⁾

3.3 Az EBA tőkéjének emelése segíteni fog annak a célnak az elérésében, hogy elegendő tőkeberuházási kapacitás jöjjön létre az innovációnak, a kutatásnak és a technológiai fejlesztéseknek a tagállamok vállalatainál történő támogatására. Annak érdekében, hogy ezt a célt minimális költségvetési kiadás mellett elérhessük, az EGSZB azt ajánlja, hogy az EBA 2014. évi ülése hozzon döntést arról, hogy a nettó nyereség 20 %-át osztalékként kifizetik. Az EGSZB úgy véli, hogy előnyös volna, ha az Uniónak az Alapban való részvétele alapján a 2014–2017. években kifizetendő osztalékot külső címzett bevételnek tekintenék, és a tőkeemelési költségek egy részének fedezésére használnák fel. Az EGSZB támogatja az EBA pénzügyi és politikai hozama egyensúlyának megteremtésére és az Alap háromoldalú felépítésének teljes fenntartására irányuló törekvést. Ezzel kapcsolatban szorgalmazza, hogy több hasonlóan gondolkodó pénzügyi intézményt fogadjanak be új részvényesként.

3.4 Amikor 1993-ban eredetileg megtervezték, azt ajánlották, hogy az EBA a vállalkozásokat ne csak a saját tőkéjükre adott garanciák és kölcsönök révén támogassa, hanem egy 60 milliárd eurós európai kockázatitőke-alap létrehozása által is. A cél az volt, hogy kompenzálják a magán kockázati tőke viszonylagos hiányát Európában Észak-Amerikához képest, és csökkentsék a fix kamatozású hitelek felvételétől való függőséget, ami bünteti az új és korai szakaszban lévő vállalkozásokat. Amikor az EBA-t 1994-ben megalapították, a kockázati tőke szerepe némiképp háttérbe szorult, és a hitelgaranciális szerep került előtérbe.

3.5 Az EGSZB úgy véli, hogy az EBA-nak az eredeti elképzeléssel összhangban nagyobb hatáskört kellene biztosítani a kockázati tőke vonatkozásában.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽¹⁾ HL C 143., 2012.5.22., 10. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a büntetőeljárás során az ártatlanság véelme joga egyes vonatkozásainak és a saját tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről

(COM(2013) 821 final – 2013/0407 (COD))

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról

(COM(2013) 822 final – 2013/0408 (COD))

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak ideiglenes költségmentességéről, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban biztosított költségmentességről

(COM(2013) 824 final – 2013/0409 (COD))

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Előrehaladás a gyanúsítottak és vádlottak eljárási jogaira vonatkozó uniós ütemterv megvalósítása terén – az európai büntető igazságszolgáltatási térség megerősítése

(COM(2013) 820 final)

(2014/C 226/12)

Előadó: **Xavier VERBOVEN**

2014. január 13-án az Európai Parlament, január 22-én pedig a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a büntetőeljárás során az ártatlanság véelme joga egyes vonatkozásainak és a saját tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről

COM(2013) 821 final – 2013/0407 (COD)

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról

COM(2013) 822 final – 2013/0408 (COD)

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak ideiglenes költségmentességéről, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban biztosított költségmentességről

COM(2013) 824 final – 2013/0409 (COD);

2013. november 27-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Előrehaladás a gyanúsítottak és vádlottak eljárási jogaira vonatkozó uniós ütemterv megvalósítása terén – az európai büntető igazságszolgáltatási térség megerősítése

COM(2013) 820 final

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2014. március 12-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) 139 szavazattal 1 ellenében, 9 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

Az EGSZB üdvözli és támogatja az európai bizottsági irányelvjavaslatokat és ajánlásokat az ártatlanság védelme, a gyermekek és kiszolgáltatott helyzetű személyek részére nyújtandó eljárási biztosítékok és az ideiglenes költségmentesség kapcsán.

1.1 Mégis felvet néhány kérdést, melyekkel a szóban forgó javaslatok kiindulópontjainak és célkitűzéseinek megerősítésére törekszik.

1.2 Az ártatlanság védelmével kapcsolatban az EGSZB hangsúlyozza, hogy a végleges ítélet meghozatala előtt senki sem bűnös, és ez a jog sérthetetlen. Kiemeli: ahhoz, hogy a polgárok bízzanak a jogrendszerben, nélkülözhetetlen, hogy a bírák ellen tudjanak állni mindennemű nyomásnak és befolyásnak, a média felől érkezőknek is. Ennek összefüggésében – jóllehet az alkotmányban biztosított sajtószabadság sérelme nélkül – a médiának is ügyelnie kell arra, hogy ne lépjen a bíróságok helyébe.

1.3 A gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokat illetően az EGSZB hangsúlyozni szeretné, hogy a gyermekek rendkívül kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek, ha elvonják szabadságukat, mivel ez mentális és fizikális fejlődésükre nézve is kockázatokat rejt magában. Ezzel kapcsolatban az EGSZB kiemeli továbbá, hogy elsőbbséggel kell kezelni az olyan kezdeményezéseket, amelyek a büntetőeljárással szembesülő gyermekeket mielőbb integrálják a szociális és társadalmi életbe.

1.4 Az ideiglenes költségmentesség kapcsán az EGSZB kedvezőnek tartja, hogy az irányelvjavaslatban foglalt elveket azokra is alkalmazzák, akik ellen európai elfogatóparancs van érvényben. Az EGSZB támogatja azt az ajánlást is, amely a büntetőeljárás során alkalmazandó költségmentességre való jogosultság kritériumainak további harmonizációját célozza. Az EGSZB megjegyzi azonban, hogy a büntetőeljárás során alkalmazott költségmentességet nem veszélyeztethetik az egyes tagállamokban tapasztalható költségvetési nehézségek, és felteszi a kérdést, hogy ehhez európai szinten milyen mértékben lehet eszközöket felszabadítani, például egy európai alap keretében.

1.5 Az EGSZB megállapítja, hogy az ártatlanság védelmére és a büntetőeljárás során a gyermekek részére nyújtandó biztosítékokra vonatkozó irányelvekben foglalt javaslatok kizárólag egy büntetőeljárás keretében érvényesek. Az EGSZB fontosnak tartja, hogy az európai jog a „büntetőeljárás” fogalmát az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatának analógiájára autonóm módon, a tagállami eljárások minősítésétől függetlenül értelmezhesse. Az önálló értelmezés lehetőségének optimális biztosítása érdekében az EGSZB azt ajánlja, hogy az irányelvjavaslatok preambulumbekzdéseiből töröljék azt a kijelentést, mely szerint a biztosítékok nem vonatkoznak a jogkövetkezményeket eredményező közigazgatási eljárásokra.

1.6 A vádlott távollétében lefolytatott eljárás kapcsán, amellyel az ártatlanság védelméről szóló irányelvjavaslat 8. cikke foglalkozik, az EGSZB megállapítja, hogy e rendelkezés értelmében egy büntetőeljárást csak akkor lehet a vádlott távollétében lefolytatni, ha egyértelműen megállapítást nyert, hogy a vádlott tudomást szerzett a kitézött tárgyalásról. Mivel ez gyakorlati nehézségeket okozhat, ha nem ismeretes az érintett tartózkodási helye, az EGSZB azt ajánlja, hogy a tagállamok egyértelmű engedélyt kapjanak arra, hogy olyan személyek esetében, akiknek tartózkodási helye ismeretlen, egyedi felszólítási módokról rendelkezzenek (ilyen lehet pl. az idézés rendőrkapitányságra történő kézbesítése).

2. Az Európai Bizottság javaslatainak összefoglalása

2.1 2013. november 27-én az Európai Bizottság új intézkedéscsomagot tett közzé a büntetőeljárások során alkalmazott eljárási biztosítékokról.

2.2 Ez a csomag annak a büntetőeljárások során alkalmazott eljárási biztosítékokra vonatkozó jogalkotási programnak a folytatása, amelynek keretében kidolgozták a tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló 2010/64/EU irányelvet, a tájékoztatáshoz való jogról szóló 2012/13/EU irányelvet és az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról szóló 2013/48/EU irányelvet.

2.3 A büntetőeljárások során alkalmazott minimális eljárási biztosítékok bevezetésével a jogalkotási program egyfelől arra törekszik, hogy az Európai Unió polgárai számára az Unión belül mindenhol garantálja a tisztességes eljáráshoz való jogot, másfelől pedig, hogy erősítse a tagállamok egymás jogrendszerébe vetett bizalmát, és így előmozdítsa a bírósági határozatok kölcsönös elismerését.

2.4 A most előterjesztett csomag három irányelvjavaslatot tartalmaz. Ezek az ártatlanság védelmére, a büntetőeljárás során a gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokra és az ideiglenes költségmentességhez való jogra vonatkoznak.

2.4.1 Az ártatlanság vélelméről szóló irányelvjavaslat

2.4.1.1 Az, hogy a gyanúsítottakat vagy vádlottakat a büntetőeljárás során mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségüket a törvénynek megfelelően meg nem állapították, a büntetőjog egyik legfontosabb elve és a tisztességes eljáráshoz való jog alapköve. Az ártatlanság vélelmezésének elve tartalmilag az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából formálódott.

2.4.1.2 Az irányelvjavaslat célja, hogy az ártatlanság vélelmének ily módon formálódott egyes vonatkozásait beépítse egy irányelvbe annak érdekében, hogy így optimálisan biztosítható legyen az ártatlanság vélelmének tényleges alkalmazása az Európai Unióban.

2.4.1.3 Az ártatlanság vélelmének az irányelvben szabályozott vonatkozásai a következők: (1) a közhatalóságok számára tilos az általuk közzétett nyilatkozatokban és hivatalos döntésekben úgy utalni még el nem ítélt vádlottakra, mintha azok már el lennének ítéltve; (2) az a tény, hogy a bűnösség megállapításához szükséges bizonyítékok beszerzése a vádhatóságot terheli, és kétség esetén a vádlottat fel kell menteni; (3) az önvádra kötelezés tilalma és az együttműködés megtagadásához való jog; (4) a hallgatáshoz való jog; (5) a vádlott joga a saját tárgyalásán való jelenléthez.

2.4.2 A büntetőeljárás során a gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szóló irányelvjavaslat

2.4.2.1 A 2010/64/EU irányelvet annak érdekében bocsátották ki, hogy az eljárás nyelvét nem beszélő vagy értő személyek részére is garantálják a tisztességes eljáráshoz való jogot. A nyelvi nehézségek mellett azonban más okok – például a vádlott fiatal kora vagy szellemi fogyatékosága – is állhatnak annak hátterében, hogy a vádlott nem képes megfelelően követni a büntetőeljárást, illetve részt venni benne.

2.4.2.2 Az Európai Bizottság irányelvjavaslatot dolgozott ki a gyermekek tisztességes eljáráshoz való jogának biztosítására. Ez az irányelv a tisztességes eljárás védelmét célozza az alábbiak révén: (1) a gyermekeknek és a szülői felelősség gyakorlójának joga a tájékoztatáshoz az ezen irányelvből vagy ennek nemzeti jogba való átültetéséből adódóan a gyermekeket megillető, kapcsolódó jogokról; (2) megerősített ügyvédi segítség; (3) az egyéni értékeléshez való jog; (4) orvosi vizsgálat kérelmezéséhez való jog szabadságtól való megfosztás esetén; (5) a gyermekek kihallgatásáról audiovizuális felvételt kell készíteni; (6) az a tény, hogy a szabadságelvonás alkalmazására csak a legvégső esetben kerülhet sor; (7) különleges bánásmód szabadságelvonás esetén; (8) az ügy kellő időben történő, gondos kezeléséhez való jog; (9) az ügy nyilvánosság kizárása mellett történő kezelése; (10) a gyermekek és a szülői felelősség gyakorlója számára részvételi jog a bírósági tárgyalásokon; (11) költségmentességhez való jog.

2.4.2.3 Hasonló biztosítékokról rendelkezik az Európai Bizottság a kiszolgáltatott helyzetű felnőttekkel kapcsolatban is, de mivel igen nehéz meghatározni a „kiszolgáltatott helyzetű nagykorú személy” fogalmát, ezeket a biztosítékokat nem irányelvben, hanem egy ajánlásban rögzíti.

2.4.3 Az ideiglenes költségmentességről szóló irányelvjavaslat

2.4.3.1 A 2013/48/EU irányelv az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról rendelkezik. Ahhoz, hogy ezt a jogot mindenki gyakorolhassa, költségmentességről is kell rendelkezni azok számára, akik nem tudják saját erőből fizetni az ügyvédi költségeket.

2.4.3.2 Az Európai Bizottság egy ajánlásban foglalja össze a költségmentességre való jogosultság kritériumait, illetve a költségmentesség minőségi és hatékonysági biztosítékait. Mivel előfordulhat, hogy a tagállamokra költségek hárulnak, és ezzel összefüggésben az arányosság elve vonatkozik az uniós fellépésekre, csak ajánlásról lehet szó.

2.4.3.3 Az ideiglenes költségmentességről viszont irányelvet javasol az Európai Bizottság annak érdekében, hogy mindenképpen garantálni lehessen az ügyvédi segítséget azokban az esetekben, ahol ez leginkább szükséges. Az irányelvjavaslat elsősorban arról rendelkezik, hogy a tagállamoknak mindenféleképpen – tehát még azelőtt, hogy az adott tagállam illetékes határozatot hoznak a költségmentesség jóváhagyásáról (vagy elutasításáról) – kötelező költségmentességet biztosítaniuk az alábbi két esetben: (1) ha elvonták a személyek szabadságát; (2) ha a személyek ellen európai elfogatóparancsot adtak ki és a végrehajtó tagállamban elvonták szabadságukat.

3. Megjegyzések

3.1 Üdvözljük és támogatjuk az Európai Bizottság javaslatait. Megítélésünk egyértelműen kedvező.

3.2 Az előterjesztett dokumentumokkal kapcsolatban ettől függetlenül megfogalmazható néhány kérdés, melyeket az alábbiakban ismertetünk. Egyfelől általánosabb, másfelől inkább jogtechnikai jellegű aggályokról van szó, melyek nem befolyásolják azt a körülményt, hogy az EGSZB támogatja az előterjesztett tervek kiindulópontjait és célkitűzéseit, inkább ezek megerősítésekként szolgálnak.

3.3 Általános észrevételek

3.3.1 Az ártatlanság véelme kapcsán

3.3.1.1 Az EGSZB határozottan támogatja az ártatlanság véelmének megerősítését, ahogy azt az ártatlanság véelme egyes vonatkozásainak megerősítéséről szóló irányelvjavaslat megfogalmazza.

3.3.1.2 Hangsúlyozza, hogy a végleges ítélet meghozatala előtt senki sem bűnös, és ez a jog sérthetetlen. Kiemeli: ahhoz, hogy a polgárok bízzanak a jogrendszerben, nélkülözhetetlen, hogy a bírák ellen tudjanak állni mindennemű nyomásnak és befolyásnak, a média felől érkezőknek is. Ennek összefüggésében – jóllehet az alkotmányban biztosított sajtószabadság sérelme nélkül – a médiának is ügyelnie kell arra, hogy ne lépjen a bíróságok helyébe.

3.3.2 A gyermekek és kiszolgáltatott helyzetű személyek részére nyújtandó eljárási biztosítékok kapcsán

3.3.2.1 Az EGSZB határozottan támogatja a kiszolgáltatott helyzetű személyek és különösen a gyermekek jogainak megerősítését is a büntetőeljárás során, ahogyan az a gyermekek részére nyújtandó alapvető biztosítékokról szóló irányelvjavaslatban és abban az ajánlásban áll, amely szavatolja, hogy a kiszolgáltatott helyzetű személyeknél elismerik kiszolgáltatottságukat, és figyelembe veszik szükségleteiket.

3.3.2.2 A gyakran szociális körülményeik vagy környezetük miatt bűnözésnek kitett gyermekek rendkívül kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek, ha elveszítik szabadságukat, mivel ez fizikális, mentális és társadalmi fejlődésükre nézve is kockázatokat rejt magában.

3.3.2.3 Az EGSZB kiemeli emellett, hogy elsőbbséggel kell kezelni az olyan kezdeményezéseket, amelyek a büntetőeljárással szembesülő gyermekeket mielőbb integrálják a szociális és társadalmi életbe.

3.3.2.4 Annak a rendelkezésnek az alkalmazását illetően, amely a gyermekek kötelező ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogát azon büntetőeljárásokra is kiterjeszti, amelyek adott esetben az ügyész általi jogerős megszüntetéssel zárulnak, az EGSZB célszerűnek tartaná annak leszögezését, hogy ez a jog a bűnüldözési eljárások alternatív intézkedéseinek keretében is alkalmazandó.

3.3.3 Az ideiglenes költségmentesség kapcsán

3.3.3.1 Az EGSZB egyetért az irányelvjavaslatban megfogalmazott elvekkel, melyek értelmében „ideiglenes költségmentesség” formájában szavatolják a költségmentességet azokban az esetekben, amikor a legnagyobb szükség van az ügyvédi segítség igénybevételére.

3.3.3.2 Az EGSZB kedvezőnek tartja, hogy ezeket az elveket azokra is alkalmazzák, akik ellen európai elfogatóparancs van érvényben. Az EGSZB támogatja végül azt az ajánlást, amely a büntetőeljárás során alkalmazandó költségmentességre való jogosultság kritériumainak további harmonizációját célozza.

3.3.3.3 Az EGSZB megjegyzi azonban, hogy a büntetőeljárás során alkalmazott költségmentességet nem veszélyeztethetik az egyes tagállamokban tapasztalható költségvetési nehézségek, és felteszi a kérdést, hogy ehhez európai szinten milyen mértékben lehet eszközöket felszabadítani, például egy európai alap keretében.

3.4 Jogtechnikai aggályok

3.4.1 Az ártatlanság véelméről és a büntetőeljárás során a gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szóló irányelvjavaslatok alkalmazási területe

3.4.2 Az alkalmazási terület meghatározásakor mind a büntetőeljárás során az ártatlanság véelme egyes vonatkozásainak megerősítéséről szóló irányelvjavaslat, mind pedig a büntetőeljárás során a gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szóló irányelvjavaslat kimondja, hogy ez a védelem magától értetődően csak büntetőeljárások keretében érvényes.

3.4.3 A javaslat szövegében nincs részletesebben meghatározva, hogy pontosan mi értendő „büntetőeljárás” alatt. Ezért felmerül a kérdés, hogy vajon csak azokról az eljárásokról van-e szó, amelyeket az egyes tagállamokban „büntetőeljárásnak” minősítenek, vagy az irányelvjavaslatok tágabban értelmezik a „büntetőeljárás” fogalmát, és például a jogkövetkezményeket eredményező közigazgatási eljárásokat is idesorolják.

3.4.4 Az Emberi Jogok Európai Bírósága állandó ítélkezési gyakorlata szerint az eljárások büntetőjogi jellegét az úgynevezett Engel-kritériumok alapján állapítják meg, melyek a következők: (1) büntetőjogi minősítés a nemzeti jogban; (2) a jogsértés jellege; (3) a jogkövetkezmények jellege és mértéke. Ezért az emberi jogok európai egyezményében (EJEE) a tisztességes eljáráshoz való jog alkalmazása szempontjából számos közigazgatási eljárást büntetőeljárásnak tekintenek. E joggyakorlat célja az, hogy a nemzeti szint ne vonhassa ki magát az egyezményben foglalt alapvető biztosítékok alól az adott eljárás pusztán minősítése révén.

3.4.5 Ezért helyénvaló, ha a Bíróság legalábbis mozgásteret kap a „büntetőeljárás” fogalmának – nemzeti jogi minősítéstől független – értelmezésére. Ellenkező esetben valós a veszélye annak, hogy az irányelvben meghatározott biztosítékok nem érik el céljukat.

3.4.6 A büntetőeljárás során az ártatlanság védelme egyes vonatkozásainak megerősítéséről szóló irányelvjavaslat (6) preambulumbekzdése azonban igen határozottan kimondja, hogy az irányelv kizárólag büntetőeljárásokra vonatkozik, és a jogkövetkezményeket eredményező közigazgatási eljárások nem tartoznak az irányelv hatálya alá.

3.4.7 Ez a preambulumbekzdés meggátolja a „büntetőeljárás” fogalmának tágabb értelmezését, amelyet pedig az Emberi Jogok Európai Bírósága támogat és szükségesnek tart ugyanazoknak a jogoknak és elveknek az érvényesítése keretében, mint amelyek a szóban forgó irányelvek tárgyát képezik. Ezért az EGSZB szerint ezt a preambulumbekzdést tanácsos törölni.

3.4.8 A vádlott távollétében lefolytatott eljárás, ahogy arról az ártatlanság védelméről szóló irányelv 8. cikke rendelkezik

3.4.9 Az imént említett 8. cikk kimondja, hogy a tagállamok csak akkor rendelkezhetnek olyan lehetőségről, amelynek értelmében a tárgyaló bíróság a vádlott távollétében dönt a bűnösségről, ha a vádlottat kellő időben és személyesen idézték, és ily módon tájékoztatták a tárgyalás kitűzött időpontjáról és helyéről, vagy az érintett más módon ténylegesen hivatalos tájékoztatást kapott a szóban forgó tárgyalás kitűzött időpontjára és helyére vonatkozóan, mégpedig oly módon, hogy **egyértelműen megállapítást nyert**, hogy a kitűzött tárgyalásról tudomást szerzett.

3.4.10 A 8. cikk tehát nem rendelkezik olyan lehetőségről, amelynek értelmében az eljárást (a vádlott távollétében) mégis lefolytatják, ha az érintettnek nem ismeretes a tartózkodási helye, tehát nem idézhető be. Ez esetben elképzelhető lenne, hogy a felszólítást (az idézést) a rendőrkapitányságra kézbesítik.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Tárgy: Javaslat tanácsi rendeletre a nukleáris balesetet vagy bármely egyéb radiológiai veszélyhelyzetet követően az élelmiszerek és a takarmányok radioaktív szennyezettsége legmagasabb megengedett mértékeinek megállapításáról - A tervezetet az Euratom-Szerződés 31. cikke értelmében az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elé terjesztették véleményezésre

COM(2013) 943 final – 2013/0451 NLE

(2014/C 226/13)

2014. február 12-én a Tanács úgy határozott, hogy az Euratom-Szerződés 31. és 32. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat tanácsi rendeletre a nukleáris balesetet vagy bármely egyéb radiológiai veszélyhelyzetet követően az élelmiszerek és a takarmányok radioaktív szennyezettsége legmagasabb megengedett mértékeinek megállapításáról

COM(2013) 943 final – 2013/0451 NLE.

Mivel az EGSZB a 2013. október 16-án elfogadott CES-6207-2013_00_00_TRA_AC sz. véleményében (*) már nyilatkozott a fenti javaslat tárgyában, a 2014. március 25—26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) 127 szavazattal, 7 ellenszavazattal, 13 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy nem dolgoz ki újabb véleményt a témában, hanem az említett dokumentumban kifejtett álláspontjára hivatkozik.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

(*) NAT/621 sz. EGSZB-velemény a következő témában: Javaslat tervezet tanácsi rendeletre a nukleáris balesetet vagy bármely egyéb radiológiai veszélyhelyzetet követően az élelmiszerek és a takarmányok radioaktív szennyezettsége legmagasabb megengedett mértékeinek megállapításáról, HL 2014/C 67/39, 2014.3.6., 183. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 89/608/EGK, a 90/425/EGK és a 91/496/EGK irányelvek a tenyésztéstechnikai jogszabályokra vonatkozó hivatkozások tekintetében történő módosításáról

(COM(2014) 4 final – 2014/0033 (COD))

(2014/C 226/14)

2014. február 25-én az Európai Parlament, illetve 2014. március 19-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 42. cikke és 43. cikkének (2) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 89/608/EGK, a 90/425/EGK és a 91/496/EGK irányelvek a tenyésztéstechnikai jogszabályokra vonatkozó hivatkozások tekintetében történő módosításáról

COM(2014) 4 final – 2014/0033 COD.

Mivel az EGSZB a 2013. október 16-án elfogadott CES4014-2013_00_00_TRA_AC sz., (*) illetve az 1988. december 14-én elfogadott CES 1331/88 sz. (**) véleményében már nyilatkozott a fenti javaslat tárgyában, a 2014. március 25—26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) 139 szavazattal 3 ellenében, 17 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy nem dolgoz ki újabb véleményt a témában, hanem az említett dokumentumokban kifejtett álláspontjára hivatkozik.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

(*) Az EGSZB NAT/611 sz. véleménye a következő tárgyban: Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az élelmiszer- és takarmányjog, valamint az állat-egészségügyi és állatjóléti, a növény-egészségügyi, a növényi szaporítóanyagokra és a növényvédő szerekre vonatkozó szabályok alkalmazásának biztosítása céljából végzett hatósági ellenőrzésekről és más hatósági tevékenységekről, továbbá a 999/2001/EK, az 1829/2003/EK, az 1831/2003/EK, az 1/2005/EK, a 396/2005/EK, a 834/2007/EK, az 1069/2009/EK, az 1099/2009/EK, az 1107/2009/EK, az 1151/2012/EU, és a(z) [...]2013/EU rendelet, valamint a 98/58/EK, az 1999/74/EK, a 2007/43/EK, a 2008/119/EK, a 2008/120/EK és a 2009/128/EK irányelv módosításáról (a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet), valamint Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az élelmiszerlánc, az állategészségüggyel és állatjóléttel, valamint a növényegészségüggyel és a növényi szaporítóanyagokkal kapcsolatos kiadások kezelésére vonatkozó rendelkezések megállapításáról, a 98/56/EK, a 2000/29/EK és a 2008/90/EK tanácsi irányelv, a 178/2002/EK, a 882/2004/EK és a 396/2005/EK rendelet, a 2009/128/EK irányelv és az 1107/2009/EK rendelet módosításáról, valamint a 66/399/EGK, a 76/894/EGK és a 2009/470/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről, OJ 2014/C 67/34, 166. o., 2014. március 6.

(**) A GSZB AGR/326 sz. véleménye a következő tárgyban: Javaslat tanácsi rendeletre (EGK) a belső piac megvalósításának céljával a Közösségen belüli kereskedelemben alkalmazható állat-egészségügyi ellenőrzésekről, Javaslat tanácsi rendeletre (EGK) az állat-egészségügyi szabályok alkalmazásának megerősített ellenőrzéséről, valamint Javaslat tanácsi rendeletre (EGK) a tagállamok közigazgatási hatóságai közötti kölcsönös segítségnyújtásról, valamint ez utóbbiak és a Bizottság közötti, a vám- vagy mezőgazdasági jogszabályok megfelelő alkalmazásának biztosítása érdekében történő együttműködésről szóló 1468/81/EGK rendelet módosításáról, OJ 1989/C 56, 20. o., 1989. március 6.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a tenyészállatok és szaporítóanyagaik Unión belüli kereskedelmének és az Unióba történő behozatalának tenyésztéstechnikai és származástani feltételeiről

(COM(2014) 5 final – 2014/0032 (COD))

(2014/C 226/15)

2014. február 25-én az Európai Parlament és 2014. március 19-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 42. cikke és 43. cikkének (2) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a tenyészállatok és szaporítóanyagaik Unión belüli kereskedelmének és az Unióba történő behozatalának tenyésztéstechnikai és származástani feltételeiről

COM(2014)5 final – 2014/0032 COD.

Mivel az EGSZB a 2013. október 16-án elfogadott CESE 4014-2013_00_00_AC sz. véleményében (*) és az 1988. december 14-én elfogadott CESE 1334/88. sz. véleményében (**) már nyilatkozott a fenti javaslat tárgyában, a 2014. március 25–26-án tartott, 497. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) 135 szavazattal 3 ellenében, 17 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy nem dolgoz ki újabb véleményt a témában, hanem az említett dokumentumokban kifejtett álláspontjára hivatkozik.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

(*) Az EGSZB NAT/611. sz. véleménye a következő tárgyban: Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az élelmiszer- és takarmányjog, valamint az állat-egészségügyi és állatjóléti, a növény-egészségügyi, a növényi szaporítóanyagokra és a növényvédő szerekre vonatkozó szabályok alkalmazásának biztosítása céljából végzett hatósági ellenőrzésekről és más hatósági tevékenységekről, továbbá a 999/2001/EK, az 1829/2003/EK, az 1831/2003/EK, az 1/2005/EK, a 396/2005/EK, a 834/2007/EK, az 1099/2009/EK, az 1069/2009/EK, az 1107/2009/EK, az 1151/2012/EU, és a(z) [...] /2013/EU rendelet, valamint a 98/58/EK, az 1999/74/EK, a 2007/43/EK, a 2008/119/EK, a 2008/120/EK és a 2009/128/EK irányelv módosításáról (a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet), valamint Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az élelmiszerlánc, az állategészségügygel és állatjólét, valamint a növényegészségüggyel és a növényi szaporítóanyagokkal kapcsolatos kiadások kezelésére vonatkozó rendelkezések megállapításáról, a 98/56/EK, a 2000/29/EK és a 2008/90/EK tanácsi irányelv, a 178/2002/EK, a 882/2004/EK és a 396/2005/EK rendelet, a 2009/128/EK irányelv és az 1107/2009/EK rendelet módosításáról, valamint a 66/399/EGK, a 76/894/EGK és a 2009/470/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről, HL C 67., 2014.3.6., 166. o.

(**) A GSZB AGR/337. sz. véleménye a következő tárgyban: Javaslat tanácsi rendeletre (EGK) a fajtatiszta állatok forgalmazására vonatkozó tenyésztéstechnikai és származási követelmények megállapításáról, HL C 56., 1989.3.6., 25. o.

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU